

KONCEPČNÍ ANALYTICKÁ STUDIE

pro skupiny 41 Zemědělství a lesnictví
a 43 Veterinářství a veterinární
prevence

ZDEŇKA SZEBESTOVÁ
KAREL OPOČENSKÝ
LENKA KOVAŘÍKOVÁ

Praha 2017

KONCEPČNÍ ANALYTICKÁ STUDIE

pro skupiny 41 Zemědělství a lesnictví

a 43 Veterinářství a veterinární prevence

ING. ZDEŇKA SZEBESTOVÁ

ING. KAREL OPOČENSKÝ

ING. LENKA KOVAŘÍKOVÁ

NÚV, Praha 2017

Obsah

Obsah	3
1. Úvod.....	5
2. Přehled o skupině oborů	5
3. Vývoj počtu přijatých žáků.....	8
3.1 Vývoj počtu přijatých žáků v oborech vzdělání skupiny 41	8
3.2 Vývoj počtu přijatých žáků v oborech vzdělání skupiny 43.....	10
4. Absolventi oborů skupin 41 a 43 na trhu práce	11
4.1 Zaměstnanost a nezaměstnanost absolventů	12
4.2 Zájem o uplatnění v oboru u absolventů, shoda mezi vzděláním a uplatněním	14
4.3 Vstup na vyšší a vysoké školy.....	18
4.4 Vývoj odvětví po roce 2020	19
5. Ukončování vzdělání ve skupinách 41 a 43.....	20
6. Požadavky zaměstnavatelů.....	32
6.1 Kvalifikovanost v odvětví	32
6.2 Kompetence, na které by se mělo vzdělávání soustředit	34
6.3 Spolupráce škol a zaměstnavatelů.....	35
7. Analýzy školních vzdělávacích programů (ŠVP).....	36
7.1 Výsledky analýz školních vzdělávacích programů pro obory vzdělání kategorie E ve skupině 41	37
7.2 Výsledky analýz školních vzdělávacích programů pro obory vzdělání kategorie H ve skupině 41	40
7.3 Výsledky analýz školních vzdělávacích programů pro obory vzdělání kategorií M a L0 ve skupině 41.....	51

7.4	Výsledky analýzy využití disponibilních hodin a zaměření školních vzdělávacích programů	59
8.	SWOT analýza možných řešení a přístupů pro inovaci rámcových vzdělávacích programů ve skupinách 41 a 43	63
8.1	Analýza pro řešení možnosti oborů se společným odborným základem ve stejné kategorii vzdělání	63
8.2	Analýza pro řešení možnosti oborů se společným odborným základem mezi kategoriemi oborů vzdělání	70
9.	Návrhy na úpravy rámcových vzdělávacích programů	78
10.	Možnosti propojení rámcových vzdělávacích programů s profesními kvalifikacemi	82
11.	Závěr	94
12.	Zdroje informací.....	96
13.	Seznamy tabulek a grafů.....	97
13.1	Seznam tabulek.....	97
13.2	Seznam grafů	98

1. Úvod

Cílem studie je na základě analýz dostupných materiálů a následného vyjádření expertů z oblasti vzdělávání a trhu práce navrhnout přístup k aktualizacím a revizím rámcových vzdělávacích programů ve skupinách oborů vzdělání 41 Zemědělství a lesnictví a 43 Veterinářství a veterinární prevence.

2. Přehled o skupině oborů

Skupina oborů vzdělání 41 je rozsáhlá. Zahrnuje 5 oborů vzdělání kategorie E, 10 oborů kategorie H, 8 oborů kategorie M, 1 obor kategorie L0 a 4 obory kategorie L5. Jedná se o obory vzdělání zemědělské a lesnické, které mají převážně přírodovědný charakter. S ohledem na současné moderní technologie je lze řadit mezi technické obory vzdělání. Skupina 43 je zastoupena pouze jedním oborem kategorie M veterinářství. Níže uvádíme přehled oborů středního vzdělání ve skupinách 41 a 43.

Kód	Název oboru
41-51-E/01	Zemědělské práce
41-52-E/01	Zahradnické práce
41-52-E/02	Zahradnická výroba
41-55-E/01	Opravařské práce
41-56-E/01	Lesnické práce
41-51-H/01	Zemědělec - farmář
41-51-H/02	Včelař
41-52-H/01	Zahradník
41-53-H/01	Rybář
41-53-H/02	Jezdec a chovatel koní
41-54-H/01	Podkovář a zemědělský kovář
41-55-H/01	Opravař zemědělských strojů
41-56-H/01	Lesní mechanizátor
41-56-H/02	Opravař lesnických strojů
41-57-H/01	Zpracovatel dřeva

Tabulka 1: Přehled oborů vzdělání s výučním listem ve skupině 41

Kód	Název oboru
41-04-M/01	Rostlinolékařství
41-41-M/01	Agropodnikání
41-42-M/01	Vinohradnictví
41-43-M/01	Rybářství
41-43-M/02	Chovatelství
41-44-M/01	Zahradnictví
41-45-M/01	Mechanizace a služby
41-46-M/01	Lesnictví
41-43-L/01	Chovatel cizokrajných zvířat
41-43-L/51	Rybářství
41-43-L/52	Trenérství dostihových a sportovních koní
41-44-L/51	Zahradnictví
41-45-L/51	Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství

Tabulka 2: Přehled oborů vzdělání s maturitní zkouškou ve skupině 41 (kategorie M, L0, L5)

Ve skupině 43 je pouze jeden obor vzdělání.

Kód	Název oboru
43 – 41 M/01	Veterinářství

Tabulka 3: Obory vzdělání s maturitní zkouškou ve skupině 43

Ve skupině oborů vzdělání 41 je v současnosti 12 oborů vzdělání kategorie M, L s 6361 žáky a 15 oborů vzdělání kategorie H a E s 9107 žáky v denní formě vzdělávání. Nejpočetnějším oborem kategorie M je obor vzdělání 41-51-H/01 Agropodnikání, u kategorie H obor 41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů. Obor vzdělání 41-51-H/02 Včelař se učí převážně v jiných formách vzdělávání (celkem 233 žáků). Obor vzdělání nástavbového studia 41-43-L/52 Trenérství dostihových a sportovních koní se učí pouze v jiné formě vzdělávání (celkem 35 žáků).

Ve skupině 43 se v oboru vzdělání 43-41-M/01 Veterinářství vzdělává 2239 žáků. Aktuální informace dodávané školami jsou k dispozici např. na webových stránkách.¹ Níže uvedená tabulka (Tabulka 4) obsahuje údaje o počtech žáků v denní formě vzdělávání v jednotlivých oborech vzdělání.

Kód a název oboru vzdělání	Počet žáků	Počet absolventů
41-51-E/01 Zemědělské práce	84	23
41-52-E/01 Zahradnické práce	926	223
41-52-E/02 Zahradnická výroba	145	49
41-55-E/01 Opravářské práce	471	110
41-56-E/01 Lesnické práce	51	9
41-51-H/01 Zemědělec - farmář	804	181
41-51-H/02 Včelař	4	2
41-52-H/01 Zahradník	1317	288
41-53-H/01 Rybář	148	33
41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní	402	106
41-54-H/01 Podkovář a zemědělský kovář	67	23
41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů	3912	934
41-56-H/01 Lesní mechanizátor	453	142
41-56-H/02 Opravář lesnických strojů	292	60
41-57-H/01 Zpracovatel dřeva	31	7
41-04-M/01 Rostlinolékařství	20	0
41-41-M/01 Agropodnikání	2877	365
41-42-M/01 Vinohradnictví	91	15

¹ www.infoabsolvent.cz.

Kód a název oboru vzdělání	Počet žáků	Počet absolventů
41-43-M/01 Rybářství	170	36
41-43-M/02 Chovatelství	276	30
41-44-M/01 Zahradnictví	850	144
41-45-M/01 Mechanizace a služby	837	162
41-46-M/01 Lesnictví	860	111
43-41-M/01 Veterinářství	2239	393
41-43-L/01 Chovatel cizokrajných zvířat	244	16
41-43-L/51 Rybářství	34	2
41-43-L/52 Trenérství dostihových a sportovních koní	0	0
41-44-L/51 Zahradnictví	58	12
41-45-L/51 Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství	44	2

Tabulka 4: Celkový počet žáků v zemědělských a veterinárních oborech za školní rok 2016/2017 a absolventů za školní rok 2015/2016 v denní formě vzdělávání

3. Vývoj počtu přijatých žáků

3.1 Vývoj počtu přijatých žáků v oborech vzdělání skupiny 41

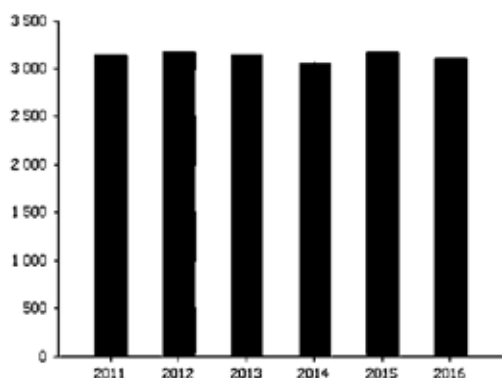
Obory vzdělání kategorie E a H

V roce 2016 bylo do 1. ročníku v denní formě do oborů vzdělání kategorie E a H skupiny 41 přijato 3 111 žáků. Pro srovnání počet žáků přijatých do 1. ročníku zvolené kategorie činil 29 286. To znamená, že podíl přijímaných daných kategorií a skupiny oborů vzdělání dosáhl 10,6 %. Lze konstatovat, že tento podíl je v porovnání s ostatními skupinami oborů velmi vysoký a mezi dvěma posledními roky mírně vzrostl.

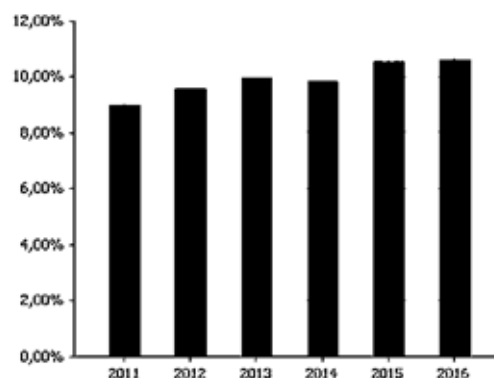
Vývoj počtu přijatých žáků je výrazně ovlivněn celkovým počtem uchazečů o vzdělání, který se, hlavně v posledních letech, výrazně snižuje. Z tohoto důvodu je pro zjištění zájmu o vzdělání v dané skupině vzdělání rozhodující spíše to, jak se vyvíjí podíl žáků přijatých do 1. ročníku. Vývoj počtu a podílu přijatých žáků pro zvolenou kombinaci vzdělání v posledních šesti letech prezentuje následující Graf 1.

Vývoj počtu žáků přijatých do 1.ročníků

Vývoj podílu žáků přijatých do 1.ročníků

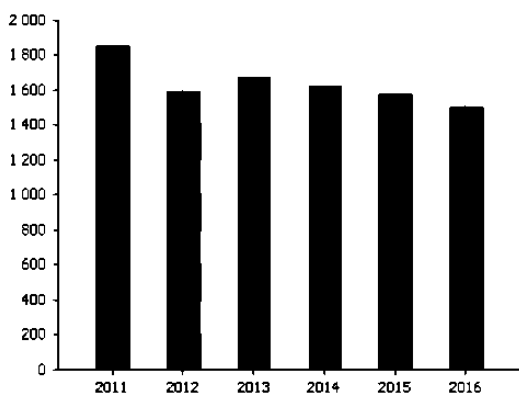
Graf 1: Vývoj počtu a podílu přijatých žáků do prvních ročníků kategorie E a H skupiny 41

Obory vzdělání kategorie M a L0

V roce **2016** bylo do 1. ročníku v denní formě v oborech vzdělání kategorie M skupiny 41 přijato **1 504** žáků. Pro srovnání počet žáků přijatých do 1. ročníku zvolené kategorie činil **40 831**. To znamená, že podíl přijímaných dané kategorie a skupiny oborů vzdělání dosáhl **3,7 %**. Lze konstatovat, že tento podíl je v porovnání s ostatními skupinami oborů průměrný a mezi dvěma posledními roky mírně klesl. Vývoj počtu a podílu přijatých žáků pro zvolenou kombinaci vzdělání je zobrazen v Graf 2. Vývoj počtu a podílu přijatých žáků do prvních ročníků kategorie E a H skupiny 41.

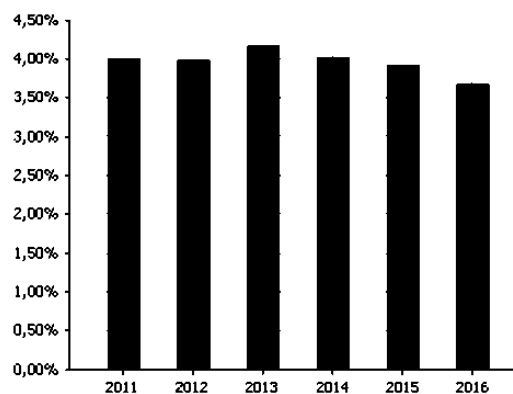
Vývoj počtu žáků přijatých do 1.ročníků

M Úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení)
41 Zemědělství a lesnictví

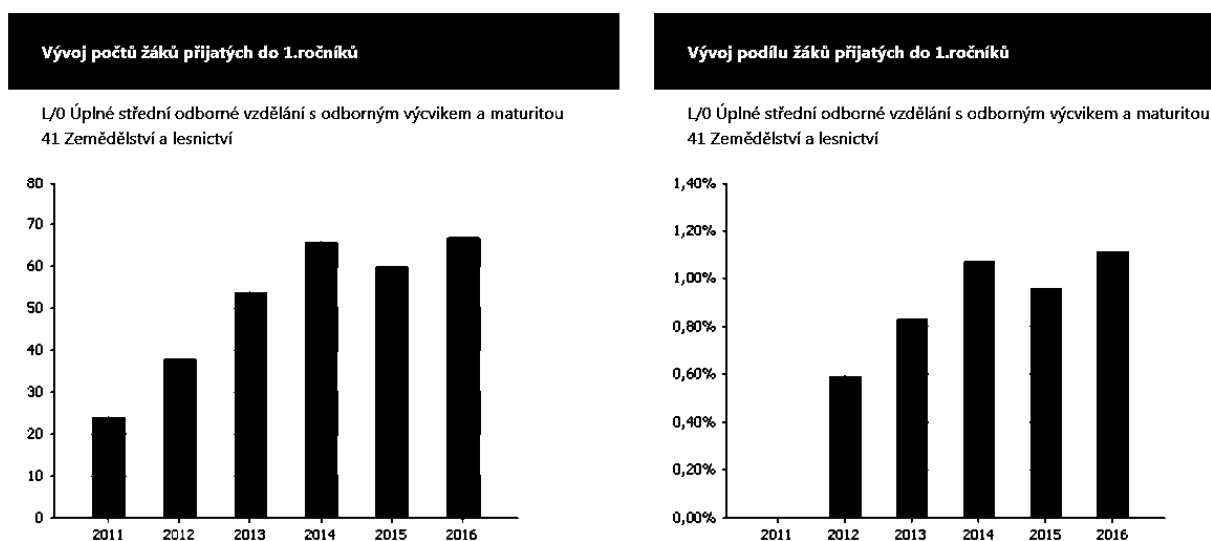
Vývoj podílu žáků přijatých do 1.ročníků

M Úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení)
41 Zemědělství a lesnictví

Graf 2: Vývoj počtu a podílu přijatých žáků do prvních ročníků kategorie M skupiny 41

V roce 2016 bylo do 1. ročníku v denní formě do jediného oboru vzdělání kategorie L0 Chovatel cizokrajných zvířat přijato 67 žáků. Pro srovnání počet žáků přijatých do 1. ročníku zvolené kategorie činil 6 005. To znamená, že podíl přijímaných dané kategorie a skupiny oborů vzdělání dosáhl 1,1 %. Lze konstatovat, že tento podíl je v porovnání s ostatními skupinami oborů podprůměrný a mezi dvěma posledními roky stagnoval. Vývoj počtu a podílu přijatých žáků pro zvolenou kombinaci vzdělání v posledních šesti letech najdete v Graf 4.

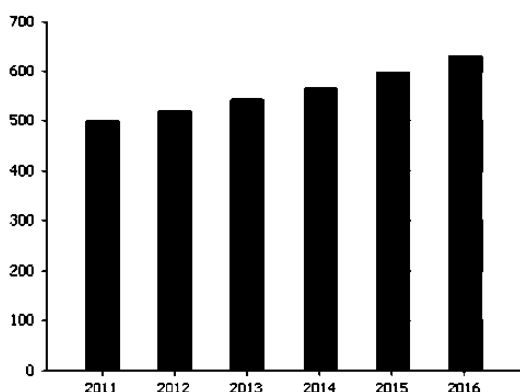
Graf 3: Vývoj počtu a podílu žáků přijatých do prvních ročníků kategorie L0 skupiny 41

3.2 Vývoj počtu přijatých žáků v oborech vzdělání skupiny 43

V roce 2016 bylo do 1. ročníku v denní formě do jediného oboru vzdělání skupiny 43 Veterinářství přijato 632 žáků. Pro srovnání počet žáků přijatých do 1. ročníku zvolené kategorie činil 40 831. To znamená, že podíl přijímaných dané kategorie a skupiny oborů vzdělání dosáhl 1,5 %. Lze konstatovat, že tento podíl je v porovnání s ostatními skupinami oborů podprůměrný a mezi dvěma posledními roky mírně vzrostl. Obor vzdělání veterinářství se vyučuje na stále více školách a roste počet žáků v tomto oboru. Otázkou je, zda je tento současný trend prospěšný. Vývoj počtu a podílu přijatých žáků pro zvolenou kombinaci ukazuje Graf 4.

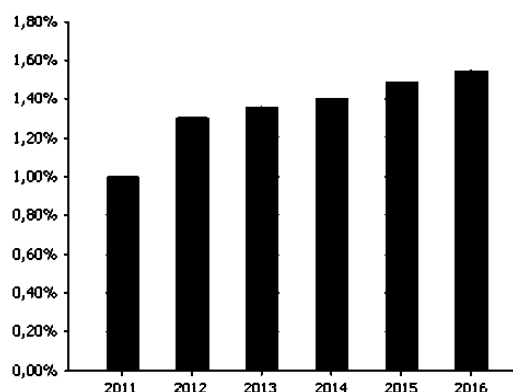
Vývoj počtů žáků přijatých do 1.ročníků

M Úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení)
43 Veterinářství a veterinární prevence

Vývoj podílu žáků přijatých do 1.ročníků

M Úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení)
43 Veterinářství a veterinární prevence

Graf 4: Vývoj počtu a podílu žáků přijatých do prvních ročníků kategorie M skupiny 43

Jak vyplývá z výše uvedených údajů, zemědělské obory vzdělání na středních školách patří k těm, kterým se daří přijímat nové žáky ve stejném zastoupení jako v předchozích letech, především v případě oborů vzdělání s výučním listem. Znamená to, že je o zemědělské obory mezi žáky základních škol zájem. (NÚV, 2017)

4. Absolventi oborů skupin 41 a 43 na trhu práce

Tématu absolventů středních škol a trhu práce se podrobně věnovala studie se shodným názvem z roku 2014 (Chomová, Doležalová, Trhlíková, & Vojtěch, 2014). Data získaná z této studie jsme pro tuto kapitolu využili a v rámci možností doplnili o aktuálnější údaje. Odvětví zemědělství je spojeno s uskutečněním velkých hospodářských změn jak v 90. letech 20. století, v jejichž rámci docházelo k zásadním výrobním i vlastnickým strukturálním změnám, tak po vstupu České republiky do Evropské unie, kdy se české zemědělství začlenilo do silně regulační a dotační zemědělské politiky EU. V tomto dlouhém transformačním období se zemědělství mimo jiné postupně vypořádávalo s nadbytkem zaměstnanců, což se projevilo v odlivu zájmu o zemědělství ze strany mladých lidí. Proto je také dnes odvětvím s vyšším věkovým průměrem.

Celkový počet absolventů zemědělských oborů vzdělání kategorie M do roku 2011 dlouhodobě klesal, v letech 2011 až 2013 kolísal okolo 3,9 tisíc. V souvislosti s nižšími počty absolventů celkově v posledních letech, klesal i v dalších letech počet absolventů v zemědělských oborech vzdělání (2016, cca 3500). Vývoj počtu absolventů v letech 2002 – 2016 názorně ukazuje následující Tabulka 5.

Rok	Kategorie vzdělání							
	E, H skupiny 41	E, H vše	L0 skupiny 41	L0 vše	M skupin 41, 43	M vše	celkem sk.41, 43	celkem vše (včetně kategorie K)
2002	3317	44483	69	6792	2315	42428	5714	113120
2007	2596	35822	54	6933	2405	46511	5055	114112
2010	2246	27449	19	7241	2101	43363	4366	102709
2011	2102	27791	32	5811	1764	40461	3898	98455
2012	2372	27243	24	5506	1719	39590	4115	96813
2013	2124	24592	0	5070	1760	38969	3884	91884
2014	2173	23564	22	4206	1501	32697	3696	81677
2015	2191	22929	13	3707	1458	29798	3662	77045
2016	2190	21346	16	3149	1256	27421	3462	72186

Tabulka 5: Vývoj v počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání v letech 2002 - 2016

Na vývoji počtu absolventů se podílí jak výrazný pokles počtu žáků v populačním ročníku, tak i vliv maturitní zkoušky. Snížení počtu absolventů v maturitních oborech je totiž významně ovlivněno novou formou maturitní zkoušky, kde jejich vysoká neúspěšnost snižuje hlavně počty absolventů nástaveb.

4.1 Zaměstnanost a nezaměstnanost absolventů

Hodnoty nezaměstnanosti kopírují trendy nezaměstnanosti absolventů škol celkově. Po roce 2008 se nezaměstnanost absolventů zemědělských oborů postupně zvyšovala vlivem ekonomické recese. Po mírném zlepšení v letech 2011 a 2012 se pak znovu zvýšila v roce 2013 na nová maxima. V roce 2014 se však situace na trhu práce stabilizovala a nezaměstnanost absolventů škol opět v porovnání s předchozím rokem klesla. Přesto v dubnu 2014 dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů vyšších hodnot než v roce 2012. V následujících letech 2015 a 2016 došlo k jejímu výraznějšímu snížení, viz Tabulka 6.

Kategorie	Rok	Míra nezaměstnanosti absolventů (%)	Celková míra nezaměstnanosti absolventů (%)
E+H skupiny 41	2012	17	16,7
	2013	24,3	27,4
	2014	17,6	17,8
E skupiny 41	2015	16,3	21,7
	2016	14,5	16
H skupiny 41	2015	12,3	12,6
	2016	7,6	9,1
M skupiny 41	2012	11,5	9
	2013	22,2	14,8
	2014	14,6	11,6
	2015	12,1	9,6
	2016	8,6	7,5
M skupiny 43	2012	10,1	9
	2013	17,3	14,8
	2014	9,3	11,6
	2015	11,8	9,6
	2016	9,4	7,5

Tabulka 6: Nezaměstnanost absolventů podle kategorií oborů vzdělání v letech 2012 – 2016 (za skupiny 41 a 43)

Konkrétně lze říci, že míra nezaměstnanosti absolventů škol s obory vzdělání kategorie E ve skupině oborů 41 byla v roce 2016 **14,5 %**, což je méně, než činí průměr za danou kategorii vzdělání (**16,0 %**). Oproti předchozímu roku míra nezaměstnanosti absolventů zvolené kombinace vzdělání mírně klesla.

Míra nezaměstnanosti absolventů škol s obory vzdělání kategorie H ve skupině oborů 41 byla v roce 2016 **7,6 %**, což je méně než činí průměr za danou kategorii vzdělání (**9,1 %**). Oproti předchozímu roku míra nezaměstnanosti absolventů zvolené kombinace vzdělání mírně klesla.

Míra nezaměstnanosti absolventů škol s obory vzdělání kategorie M ve skupině oborů vzdělání 41 byla v roce 2016 **8,6 %**, což je více než činí průměr za danou kategorii vzdělání (**7,5 %**). Oproti předchozímu roku míra nezaměstnanosti absolventů zvolené kombinace vzdělání mírně klesla.

Míra nezaměstnanosti absolventů škol kategorie M ve skupině 43 byla v roce 2016 **9,4 %**, což je více, než činí průměr za danou kategorii vzdělání (**7,5 %**). Oproti předchozímu roku míra nezaměstnanosti absolventů zvolené kombinace vzdělání mírně klesla.

Skupina oborů vzdělání 43 patří mezi skupiny s malým počtem absolventů. Míra nezaměstnanosti absolventů je tedy velmi proměnlivá, a tudíž ne příliš vypovídající. (Chomová, Doležalová, Trhlíková, & Vojtěch, 2014) (NÚV, Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce [online]., 2017).

4.2 Zájem o uplatnění v oboru u absolventů, shoda mezi vzděláním a uplatněním

Z dotazníkového šetření Absolventi a trh práce bylo zjištěno, že absolventi obecně mají v závěru školy velký zájem pracovat ve vystudovaném nebo příbuzném oboru vzdělání. Jen přibližně 12 % absolventů s výučním listem a 10 % absolventů s maturitou uvedlo, že už v době ukončení studia měli záměr pracovat v jiném oboru, než jaký vystudovali. Reálná situace po přechodu absolventů na trh práce však vypadá jinak. Po třech letech od ukončení školy však pracuje ve vystudovaném či příbuzném oboru podle svých vyjádření jen 61 % vyučených absolventů a 49 % absolventů s maturitou.

Z porovnání shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním z údajů výběrového šetření pracovních sil vyplývá, že v zemědělství je využívání vzdělání trochu odlišné od výpovědí absolventů. Mezi zaměstnanými absolventy zemědělských oborů s výučním listem ve věku 20 – 24 let jich pouze 23 % pracuje v oborech, které se zcela nebo částečně shodují s jejich oborem, naopak 45 % jich pracuje ve zcela jiném oboru. Ze statistik je však zřejmé, že 61 % mladých absolventů zemědělských oborů s výučním listem pracuje na pozicích pro kvalifikované dělníky a výrobce.

V případě absolventů zemědělských oborů s maturitou jich pracuje zcela nebo částečně ve shodě s vystudovaným oborem 38 %, naopak 59 % pracuje v hrubé neshodě s vystudovaným oborem. Uplatnění absolventů zemědělských oborů s maturitou lze tedy z hlediska hodnocení shody získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání hodnotit spíše nepříznivě. (Chomová, Doležalová, Trhlíková, & Vojtěch, 2014)

Absolventi zemědělských oborů se uplatňují v jiných než vystudovaných a příbuzných oborech ve vyšší míře než absolventi jiných skupin oborů vzdělání

Následující tabulky demonstrují situaci shody a uplatnění na trhu práce u absolventů různých kategorií skupin vzdělání 41 a 43.

Důvodů pro práci v jiném oboru může být hned několik. Absolventi oborů s výučním listem, kteří pracují mimo obor, častěji jmenovali mix několika faktorů; nejfrekventovanější příčiny

však podle nich představují: nemožnost sehnat práci v oboru a nízký plat v oboru, dále ještě ztráta zájmu o práci v oboru a nevyhovující pracovní podmínky. U absolventů maturitních oborů ovšem jednoznačně dominoval důvod, že nesehnali práci v oboru. Konkrétní informace podávají Tabulka 7 a Tabulka 8.

Vybrané skupiny oborů	Zájem o práci v oboru nebo podobném oboru	Ve svém oboru	V příbuzném oboru	Mimo svůj obor
41 Zemědělství a lesnictví	Nízký	30%	26%	43%

Tabulka 7: Zájem o práci ve vystudovaném oboru – absolventi oboru E a H

Vybrané skupiny oborů	Zájem o práci v oboru nebo podobném oboru	Ve svém oboru	V příbuzném oboru	Mimo svůj obor
41 Zemědělství a lesnictví	Nízký	51%	34%	15%

Tabulka 8: Zájem o práci ve vystudovaném oboru – absolventi oborů M a L

Vyučení - počty a podíly vyučených v uvedeném oboru vzdělání, kteří pracují v uvedené profesi

V následujících tabulkách jsou uvedeny počty a podíly pracovníků, kteří absolvovali uvedený obor v porovnání s údaji, v jakých zaměstnáních pracují. Obory vzdělání jsou podle ISCED. U uvedených údajů je možné si udělat závěry jak k možnostem, uplatnění absolventů, tak k jejich potřebě. Uvedené údaje vyjadřují také shodu vzdělání a zaměstnání – údaje se vztahují na všechny ekonomicky aktivní osoby (EAO), tj. zaměstnané a nezaměstnané.

Údaje v posledním řádku tabulky „Celkem pracovníků připravených v tomto oboru vzdělání“ nejsou součtem výše uvedených počtů, protože v tabulce pro obor vzdělání 621 rostlinná a živočišná výroba jsou zahrnuty pouze profese s větším podílem pracovníků. (Úlovec, 2015)

Kód	Profese	Počet	Podíl
9112	Uklízeči a pomocníci v hotelích, administr. a průmyslových objektech	2 613	7,6%
8341	Řidiči a obsluha zemědělských a lesnických strojů	2 608	7,6%
8332	Řidiči nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel	2 576	7,5%
6121	Chovatelé hospodářských zvířat (kromě drůbeže)	1 965	5,7%

Kód	Profese	Počet	Podíl
8344	Obsluha vysokozdvíhacích a jiných vozíků a skladníci	1 559	4,6%
5223	Prodáváci v prodejnách	1 192	3,5%
8331	Řidiči autobusů, trolejbusů a tramvají	1 020	3,0%
8142	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z plastu	943	2,8%
8219	Montážní dělníci ostatních výrobků	847	2,5%
9329	Ostatní pomocní pracovníci ve výrobě	845	2,5%
5414	Pracovníci ostrahy a bezpečnostních agentur	743	2,2%
9613	Uklízeči veřejných prostranství, čističi kanalizací a příbuzní pracovníci	710	2,1%
8212	Montážní dělníci elektrických, energetických a elektronických zařízení	636	1,9%
5322	Ošetřovatelé a prac. v oblasti dom. péče a terénních sociálních služeb	635	1,9%
8342	Obsluha železničních, zemních a příbuzných strojů a zařízení	621	1,8%
3122	Mistři a příbuzní pracovníci ve výrobě (kromě hutí a slévárenství)	617	1,8%
6122	Chovatelé drůbeže	523	1,5%
4412	Pracovníci poštovního provozu (kromě úředníků na přepážkách)	462	1,4%
9333	Pomocní manipulační pracovníci (kromě výroby)	461	1,3%
5120	Kuchaři (kromě šéfkuchařů), pomocní kuchaři	412	1,2%
6130	Pěstitelé a chovatelé ve smíšeném hospodářství	410	1,2%
7223	Seřizovači a obsluha obráběcích strojů (kromě dřevoobráběcích)	401	1,2%
8121	Obsluha zařízení na zpracování kovů	401	1,2%
4132	Pracovníci pro zadávání dat	363	1,1%
6112	Ovocnáři, vinohradníci, chmelaři a ostatní pěstitelé plodů	349	1,0%
7222	Nástrojaři, zámečníci a příbuzní pracovníci	346	1,0%
7512	Pekaři, cukráři (kromě šéfcukrářů) a výrobci cukrovinek	340	1,0%
9215	Pomocní pracovníci v lesnictví a myslivosti	318	0,9%
5230	Pokladníci a prodáváci vstupenek a jízdenek	312	0,9%
5321	Ošetřovatelé a pracovníci ve zdravotnických a sociálních zařízeních	300	0,9%
7119	Ostatní řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby	298	0,9%
1349	Řídící pracovníci knihoven, muzeí, v oblasti práva a bezpečnosti	293	0,9%
5131	Číšníci a servírky	277	0,8%
4226	Recepční (kromě recepčních v hotelích a ubytovacích zařízeních)	261	0,8%
8131	Obsluha strojů a zařízení pro chemickou výrobu	260	0,8%
7233	Mechanici a opraváři zemědělských, průmyslových a jiných strojů	259	0,8%
4311	Úředníci v oblasti účetnictví	257	0,8%
6123	Včelaři a chovatelé bource morušového	241	0,7%
7112	Zedníci, kamnáři, dlaždiči a montéři suchých staveb	241	0,7%
Celkem pracovníků připravených v tomto oboru vzdělání		34 220	100,0%

Tabulka 9: Počty a podíly vyučených v uvedeném oboru vzdělání živočišná a rostlinná výroba

Vyučení - počty a podíly vyučených v uvedeném oboru vzdělání, kteří pracují v uvedené profesi

V následující tabulce jsou zobrazeny počty a podíly vyučených absolventů oboru vzdělání 622 Zahradnictví.

Kód	Profese	Počet	Podíl
5223	Prodavači v prodejnách	3 033	13,8%
6113	Zahradníci a pěstitelé v zahradnických školkách	2 909	13,2%
9112	Uklízeči a pomocníci v hotelích, administr. a průmyslových objektech	1 719	7,8%
9329	Ostatní pomocní pracovníci ve výrobě	1 140	5,2%
5322	Ošetrovatelé a prac. v oblasti domácí péče a terénních sociáln. služeb	1 090	4,9%
8219	Montážní dělníci ostatních výrobků	753	3,4%
9412	Pomocníci v kuchyni	627	2,8%
6112	Ovocnáři, vinníci, chmelaři a ostatní pěstitelé plodů	559	2,5%
8212	Montážní dělníci elektrických, energetických a elektronických zařízení	513	2,3%
5414	Pracovníci ostrahy a bezpečnostních agentur	483	2,2%
4110	Všeobecní administrativní pracovníci	449	2,0%
8344	Obsluha vysokozdvíhacích a jiných vozíků a skladníci	376	1,7%
8211	Montážní dělníci mechanických zařízení	360	1,6%
5245	Obsluha čerpacích stanic a mycích linek dopravních prostředků	358	1,6%
4412	Pracovníci poštovního provozu (kromě úředníků na přepážkách)	352	1,6%
6121	Chovatelé hospodářských zvířat (kromě drůbeže)	345	1,6%
5222	Vedoucí pracovních týmů v prodejnách	342	1,6%
6111	Pěstitelé zemědělských plodin	330	1,5%
7533	Švadleny, šičky, vyšivači a pracovníci v příbuzných oborech	312	1,4%
8332	Řidiči nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel	299	1,4%
5120	Kuchaři (kromě šéfkuchařů), pomocní kuchaři	285	1,3%
9333	Pomocní manipulační pracovníci (kromě výroby)	266	1,2%
9334	Doplňovači zboží	251	1,1%
3122	Mistři a příbuzní pracovníci ve výrobě (kromě hutí a slévárenství)	247	1,1%
7223	Seřizovači a obsluha obráběcích strojů (kromě dřevoobráběcích)	237	1,1%
8122	Obsluha lakovacích a jiných zařízení na povrchovou úpravu kovů	227	1,0%
4321	Úředníci ve skladech	221	1,0%
5230	Pokladníci a prodavači vstupenek a jízdenek	218	1,0%
7512	Pekaři, cukráři (kromě šéfcukrářů) a výrobci cukrovinek	211	1,0%
9612	Třídíči odpadů	210	1,0%
Celkem pracovníků připravených v tomto oboru vzdělání		22 040	100,0%

Tabulka 10: Počty a podíly vyučených v uvedeném oboru vzdělání zahradnictví

Vyučení - počty a podíly vyučených v uvedeném oboru vzdělání, kteří pracují v uvedené profesi

Tabulka 11 zobrazuje počty a podíly absolventů oboru 623 Lesnictví, kteří pracují v uvedených profesích.

Kód	Profese	Počet	Podíl
6210	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví a příbuzných oblastech	2 285	24,0%
8332	Řidiči nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel	996	10,4%
8344	Obsluha vysokozdvížných a jiných vozíků a skladníci	682	7,1%
9215	Pomocní pracovníci v lesnictví a myslivosti	532	5,6%
8172	Obsluha automatiz. strojů a zařízení na prvotní zpracování dřeva	374	3,9%
8322	Řidiči osobních a malých dodávkových automobilů, taxikáři	351	3,7%
8111	Obsluha důlních zařízení (včetně horníků)	320	3,4%
8142	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z plastu	262	2,7%
6121	Chovatelé hospodářských zvířat (kromě drůbeže)	243	2,6%
3142	Technici v oblasti zemědělství, rybářství a vodohospodářství	238	2,5%
8342	Obsluha železničních, zemních a příbuzných strojů a zařízení	236	2,5%
3115	Strojrenštní technici	213	2,2%
8331	Řidiči autobusů, trolejbusů a tramvají	205	2,2%
6113	Zahradníci a pěstitelé v zahradnických školkách	204	2,1%
8341	Řidiči a obsluha zemědělských a lesnických strojů	176	1,8%
5223	Prodáváci v prodejnách	172	1,8%
9332	Kočí	149	1,6%
9212	Pomocní pracovníci v živočišné výrobě	143	1,5%
8181	Obsluha strojů a zařízení na výrobu skla, keramiky a stavebnin	135	1,4%
9333	Pomocní manipulační pracovníci (kromě výroby)	126	1,3%
3143	Technici v oblasti lesnictví	124	1,3%
5120	Kuchaři (kromě šéfkuchařů), pomocní kuchaři	116	1,2%
7215	Montéři lan a zdvihacích zařízení	116	1,2%
7233	Mechanici a opraváři zemědělských, průmyslových a jiných strojů	92	1,0%
Celkem pracovníků připravených v tomto oboru vzdělání		9 538	100,0%

Tabulka 11: Počty a podíly vyučených v uvedeném oboru vzdělání lesnictví

4.3 Vstup na vyšší a vysoké školy

Značná část absolventů maturitních zemědělských oborů vzdělání nepřechází na trh práce okamžitě, ale pokračují ve studiu na vyšších odborných nebo častěji na vysokých školách. Z absolventů zemědělských maturitních oborů kategorie M jich je přijato do terciárního vzdělávání 58 %. Většina z nich pokračuje ve vysokoškolském studiu zemědělských, ekonomických či pedagogických a ekologických programů. V prvních dvou letech však vysokoškolské studium ukončí přibližně 25 % absolventů zemědělských oborů kategorie M.

Obecně lze říci, že maturanti ze skupiny oborů Zemědělství a lesnictví se do terciárního vzdělávání hlásí mnohem méně než absolventi jiných zaměření. Takže na trh práce ihned po škole přechází přibližně 42 % absolventů maturitních zemědělských oborů kategorie M.

4.4 Vývoj odvětví po roce 2020

Podíl zaměstnaných v sektoru zemědělství je 3,6 % ze všech zaměstnaných, což je pod průměrem EU (5,4 %). Podle prognóz se do roku 2020 očekává další snížení počtu pracovníků. V dalších letech nastane však nutnost obsadit uvolněná pracovní místa v důsledku odchodu pracovníků do důchodu, a to zvláště v situaci, kdy odvětví zemědělství vykazuje vyšší věkový průměr než jiná odvětví. Nových pracovníků v zemědělství budou tedy určitě zapotřebí.

Přibližně 1,5 % zaměstnaných pracovníků v ČR tvoří kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví, což představuje 6. nejnižší zastoupení mezi zeměmi EU. Přesto podle prognóz dojde pravděpodobně k dalšímu snížení počtu těchto zaměstnanců. Opět však platí, že do roku 2020 bude nutné nahradit pracovní místa s tímto označením z důvodu odchodu do důchodu stávajících pracovníků.

Pravděpodobně také dojde k rychlejšímu tempu zvyšování kvalifikačních požadavků. To znamená, že ubude více pracovních míst pro nízké kvalifikované pracovníky (chovatelé, pěstitelé, dělníci v lesnictví) než v případě povolání s vyšší kvalifikační náročností. Nároky na odbornou způsobilost zaměstnanců v budoucnu tedy pravděpodobně porostou.

Od počátku 90. let minulého století docházelo ke snižování podílu zemědělství na národním hospodářství. Příčiny lze spatřovat zejména v silících konkurenčních tlacích a dodatečných investicích nutných pro dodržení platných norem kladených na technologii chovatelských zařízení, zachování životního prostředí a dalších hygienických předpisů. Po vstupu do EU a otevření trhu se české zemědělství potýká také s přílivem levnějších potravin ze zahraničí. Nedostatečný odbyt na domácím trhu a nízké, popř. nestabilní výkupní ceny řeší někteří z prvovýrobců útlumem nebo úplným ukončením produkce nerentabilních komodit. Pokles objemu zemědělských komodit se týká především živočišné výroby (především chovu prasat a skotu). Trend snižování počtu zaměstnanců v zemědělství probíhá dlouhodobě.

Nedostatek vhodně kvalifikovaných pracovníků bude v blízké budoucnosti zásadním problémem českého zemědělství. Technologická a odborná náročnost sektoru se neustále zvyšuje, přičemž počet kvalifikovaných lidí v oboru klesá. Nedostatek kvalifikovaných zemědělců je nahrazován lidmi z jiných oborů bez zemědělského vzdělání, mezi lety 2003 – 2010 vzrostl podíl těchto pracovníků ve vedoucích pozicích k 20 %. Problém spočívá v neatraktivnosti oboru, tudíž i v nezájmu o vzdělávání na zemědělských školách.

Podporu tuzemského zemědělského vývozu mají nově podpořit zemědělství diplomaté na ambasádách ve vybraných zemích mimo EU. Tuzemským firmám mají pomáhat při vývozu zemědělských a potravinářských komodit. Více než 90 % tuzemského agrárního vývozu

směřuje v současné době do zemí EU, takže cílem je vývoz více diverzifikovat a zvýšit orientaci na export výrobků s vyšší přidanou hodnotou.

Pro budoucí fungování tuzemského zemědělství v rámci EU je zásadní podoba Společné zemědělské politiky EU (SZP). V minulých letech fungovalo odvětví v rámci systému, který byl definován přístupovou smlouvou ČR k EU a finanční perspektivou EU pro roky 2007 – 2013. Na období 2014 – 2020 se cíle pro podporu odvětví v ČR odvíjejí ze strategie Evropa 2020, kde jsou definovány priority platné pro celou EU. Téma budoucnosti financování SZP však bylo a stále je kontroverzní otázkou rozdělující členské státy. Problémem zemědělství EU je především prohlubující se cenová nekonkurenceschopnost, přičemž v blízké budoucnosti nelze předpokládat zásadní změnu tohoto trendu, protože EU není schopna efektivně reagovat zásadnějšími ekonomickými reformami. Důvody této nekonkurenceschopnosti jsou především nadměrná byrokracie, regulace a chybně nasměrované dotace. Rozdíly v nákladech na jednotku vyrobené komodity mezi státy EU a zbytkem světa zůstávají v desítkách procent a také se snižují možnosti uplatnění evropské nadprodukce na světových trzích, kde jsou výrazně nižší náklady na cenu lidské práce a není zde uplatňována taková regulace především v oblasti ochrany životního prostředí.

Jak již bylo zmíněno, zemědělství se u nás potýká s řadou problémů. Je vnímáno jako odvětví s relativně nižší perspektivou uplatnění – patří k odvětvím s vyšším věkovým průměrem a dlouhodobě trpí úbytkem zájmu ze strany mladých lidí. Počet pracujících v tomto odvětví má klesající tendenci. Ale i zde jsou nové trendy a profesí určitého typu je nedostatek. Nové trendy v zemědělství mohou podpořit poptávku po pracovnících s vyšší či širší kvalifikací, např. rozvoj biopaliv a s tím spojená výstavba bioplynových stanic, ale i další rozvoj ekofarem a produkce biovýrobků.

5. Ukončování vzdělání ve skupinách 41 a 43

5.1.1 Obory vzdělání s výučním listem

Nová závěrečná zkouška

Od školního roku 2014/2015 skládají absolventi oborů vzdělání s výučním listem jednotnou závěrečnou zkoušku. Zkouška je založená na jednotných zadáních, která jsou připravována pro každý obor vzdělání s výučním listem. Na tvorbě jednotného zadání se podílí vyučující, ale i zástupci zaměstnavatelů, kteří dohlíží na to, aby zadání odpovídalo potřebám praxe a současné technologické úrovni.

Následující text podává stručnou charakteristiku o jednotných zadáních pro jednotlivé obory vzdělání kategorie E a H.

41-51-E/01 Zemědělské práce

V oboru vzdělání zemědělské práce je připravena databanka úloh, která umožňuje realizaci písemné zkoušky na počítači. V rámci písemné zkoušky je prověřována komplexně problematika pěstování rostlin, chovu zvířat a zemědělské mechanizace. Žáci řeší 5 úkolů, ve kterých je vyžadována odpověď v několika větách a následně píše test obsahující 50 otázek. Pro praktickou zkoušku je připraveno 15 témat, žák řeší úkoly praktické zkoušky v průběhu jednoho dne, maximálně 7 hodin. Škola má možnost zařadit navíc v rámci praktické zkoušky školní část. Pro ústní zkoušku je připraveno 46 témat, ze kterých si škola vybírá nejméně 25 témat. Každé téma obsahuje jeden odborný úkol věnovaný pěstování rostlin a jeden úkol k chovu zvířat a otázku ze světa práce.

41-52-E/01 Zahradnické práce

Písemná zkouška v oboru vzdělání zahradnické práce se skládá ze dvou částí: z písemného testu a písemné práce. Při testu volí žáci odpovídající odpověď ze tří možností celkem u 25 otázek. Pro písemnou práci ředitel školy vybírá z 21 témat odpovídající počet témat, z nichž si žák také jedno zvolí. Také praktická zkouška se skládá ze dvou částí: z určování rostlin a vlastní praktické části. Při určování rostlin jsou žákům předloženy rostliny nebo jejich části; žáci pouze přiřadí číslo určované rostliny do obdrženého seznamu. V praktické části ředitel školy vybírá ze 47 témat takový počet témat, který odpovídá počtu žáků vykonávající ZZ příslušný den a navíc dalších 5 témat pro případ tzv. „mokrý varianty“. Pro ústní zkoušku ředitel školy vybere z celkem vypracovaných 72 témat minimálně 25 témat z odborné části (otázka a); otázka b je ze světa práce.

41-52-E/02 Zahradnická výroba

V oboru vzdělání zahradnická výroba je připravena databanka úloh, která umožňuje realizaci písemné zkoušky na počítači. Písemná zkouška zohledňuje specifické potřeby žáků tohoto oboru vzdělání. Žáci v rámci písemné zkoušky doplňují výrazy v připravených větách a následně řeší test obsahující 25 otázek. Tento obor je možno dle RVP profilovat na zaměření sadovnictví a květinářství a na zaměření zahradnická výroba. Jednotné zadání s tímto počítá, a proto je připraveno 28 témat praktické zkoušky pro sadovnictví a květinářství a 10 témat pro zahradnickou výrobu. Žák řeší úkoly praktické zkoušky v průběhu jednoho dne, maximálně však 7 hodin. Pro ústní zkoušku je připraveno 44 témat pro zaměření sadovnictví a květinářství a 30 témat pro zaměření zahradnická výroba, ze kterých si škola vybírá nejméně 25 témat. Druhá otázka je ze světa práce, stejně jako u jiných oborů vzdělání.

41-55-E/01 Opravářské práce

V oboru vzdělání opravářské práce je připravena databanka úloh, která umožňuje realizaci písemné zkoušky na počítači. U žáků se prověřuje, zda získali potřebné poznatky z oblastí motorových vozidel, zemědělských strojů a technologie oprav. Pro praktickou zkoušku je připraveno 9 témat, zkouška podle jednotného zadání trvá 2 dny, celkem maximálně 14 hodin. V prvním dni žáci plní úkoly 1 až 5, ve druhém dni úkol č. 6. Škola má možnost zařadit navíc v rámci praktické zkoušky školní část. Pro ústní zkoušku je k dispozici 44 témat, ze kterých si škola vybírá nejméně 25 témat. Každé téma obsahuje dva odborné úkoly a otázku ze světa práce.

41-56-E/01 Lesnické práce

V oboru vzdělání lesnické práce je připravena databanka úloh, která umožňuje realizaci písemné zkoušky na počítači. V rámci písemné zkoušky žáci řeší 20 úkolů ze dvou oblastí (např. řetězová motorová pila, těžba dřeva, přibližování dřevní hmoty, obnova lesa, ochrana lesních porostů apod.) Pro praktickou zkoušku je připraveno 9 témat, zkouška podle jednotného zadání trvá jeden den, celkem maximálně 7 hodin. Praktická zkouška obsahuje určování dřevin a keřů a ověřování praktických odborných dovedností. Škola má možnost zařadit navíc v rámci praktické zkoušky školní část. Pro ústní zkoušku je k dispozici 33 témat, ze kterých si škola vybírá nejméně 25 témat. Každé téma obsahuje dva odborné úkoly a otázku ze světa práce.

41-51-H/01 Zemědělec – farmář

V oboru vzdělání zemědělec-farmář je připravena databanka úloh, která umožňuje realizaci písemné zkoušky na počítači. Žáci řeší 10 úkolů a následně píšou test obsahující 30 otázek týkajících se pěstování rostlin, chovu zvířat a zemědělské mechanizace. Z 10 úkolů je 8 z nich věnovaných určité odborné oblasti, další 2 úkoly a testové otázky průřezově ověřují důležité poznatky pro zemědělskou praxi. Pro praktickou zkoušku je vypracováno 24 témat zaměřených na ověření odborných kompetencí žáků z pěstování rostlin, chovu zvířat a zemědělské mechanizace. Dříve byla v jednotném zadání zařazena i témata týkající se šití a vaření, ta byla s ohledem na platný rámcový vzdělávací program odstraněna. Ředitel školy pro ověřování u závěrečné zkoušky vybírá témata s ohledem na podmínky regionu, zaměření školy, počasí apod. Praktická zkouška podle jednotného zadání je nastavena na jeden den, maximálně na 7 hodin. Školy mají možnost si zařadit navíc školní část. Pro ústní zkoušku je k dispozici 55 témat, přičemž každé z nich obsahuje otázku z pěstování rostlin, otázku z chovu zvířat a otázku ze světa práce.

41-51-H/02 Včelař

Pro písemnou zkoušku v oboru vzdělání včelař je připraveno 11 témat, která komplexně prověřují základní včelařské vědomosti (biologie včely medonosné, péče o včelstva v průběhu včelařského roku, chov včelích matek, rozmnožování včelstev atd.). Pro praktickou zkoušku je k dispozici 15 témat, která obsahují dílčí úkoly zahrnující posouzení stavu a kvality včelstva, posouzení lokality pro umístění včelstev, nemoci včel, získávání včelích produktů, rozmnožování včelstev, chov včelích matek a truhlářské práce. Zkouška probíhá v jednom dni. Součástí praktické zkoušky je obhajoba samostatné odborné práce, kterou žáci vypracovávají cca od ledna daného roku. Pro ústní zkoušku je k dispozici 33 témat, přičemž každé z nich zahrnuje 2 odborné včelařské otázky a otázku ze světa práce.

41-52-H/01 Zahradník

Tento obor vzdělání zahrnuje dřívější obory vzdělání 41-52-H/001 Zahradník a 41-51-H/008 Krajinář. Písemná zkouška se skládá ze dvou částí: z písemného testu a písemné práce. V případě písemného testu ředitel školy vybere ze 130 otázek maximálně po 10 otázkách z alespoň 5 předem vytyčených okruhů; celkem však 45 testových otázek. Pro písemnou práci ředitel školy vybere z 18 témat jedno téma z minimálně 5 okruhů, z nichž si žák také jedno zvolí. Počet témat je identický pro obě zaměření (zahradník a krajinář). Také praktická zkouška se skládá ze dvou částí: z určování rostlin a vlastní praktické části. Při určování rostlin je žákům předloženo 50 rostlin nebo jejich částí. V praktické části ředitel školy vybere ze 78 témat (celkem 37 pro zaměření zahradník a 41 pro zaměření krajinář) z minimálně 5 okruhů takový počet témat, který odpovídá počtu žáků vykonávající závěrečnou zkoušku příslušný den a navíc dalších 5 témat pro případ tzv. „mokrý varianty“. Pro ústní zkoušku ředitel školy vybere z celkem vypracovaných 71 témat pro zaměření zahradník a 72 témat pro zaměření krajinář minimálně 25 témat z odborné části (otázka a); otázka b) je ze světa práce.

41-53-H/01 Rybář

Jednotné zadání pro obor vzdělání rybář nabízí 15 témat písemné zkoušky. Každé z témat se skládá ze 2 oblastí a z písemného testu s 20 otázkami. Do každého tématu je průřezově zařazováno učivo z rybářské technologie a z rybářství. Při ověřování je v písemné zkoušce kladen důraz na chov jednotlivých druhů ryb včetně jejich anatomie a fyziologie. Pro praktickou zkoušku bylo vytvořeno 9 témat. Témata praktické zkoušky byla navržena tak, aby s ohledem na roční období prověřovala co největší rozsah odborných rybářských kompetencí. V průběhu dvou dnů projdou žáci několika pracovišti, kde plní přidělené úkoly (např. práce s nakladačem, rozbory vody, síťování, zpracování ryb). Pro ústní zkoušku je k dispozici 35 témat, které se

skládají ze dvou odborných úkolů a otázky ze světa práce. Do ústní zkoušky jsou zařazovány i úkoly ze zemědělské výroby.

41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní

Tento obor vzdělání zahrnuje dřívější obory vzdělání 41-53-H/008 Jezdec a ošetřovatel dostihových koní a 41-53-H/010 Chovatel koní a jezdec, současné jednotné zadání respektuje 2 zaměření. V tomto oboru vzdělání je připravena databanka úloh, která umožňuje realizaci písemné zkoušky na počítači. Písemná zkouška ověřuje průřezově učivo z oblasti chovu koní, technických zařízení, výživy a krmení. Nedílnou součástí písemné zkoušky je test. Pro praktickou zkoušku bylo vytvořeno 26 témat. Zkouška podle jednotného zadání trvá 2 dny, celkem maximálně 14 hodin. Témata zahrnují společnou část, která se týká vyčištění boxu, ošetření koně, uzdění a sedláni koní, předvedení koně, posouzení exteriéru, jazykovou zkoušku a ukázkou z tréninku koní nebo vlastní jízdu na koni, a specifickou část. Specifická část prověřuje dovednosti z péče o koně, krmení, zajištění reprodukce, výcviku a tréninku koní, zařazeny jsou také úkoly z vozatajství, základů podkovářství a sedlářství apod. Škola má možnost zařadit navíc v rámci praktické zkoušky školní část. Pro ústní zkoušku je k dispozici 55 témat, přičemž každé z nich obsahuje 2 odborné otázky a otázku ze světa práce.

41-54-H/01 Podkovář a zemědělský kovář

Jednotné zadání pro obor vzdělání podkovář a zemědělský kovář nabízí 10 témat písemné zkoušky, která se skládají ze 7 úkolů prověřujících osvojení učiva technologie, podkovářství, strojů a zařízení v zemědělské výrobě a zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Součástí písemné zkoušky je test s 20 otázkami. Pro praktickou zkoušku je připraveno 12 témat zaměřených na zhotovení výrobků podle technických výkresů a na problematiku podkovářství, v rámci níž se prověřuje osvojení dovedností souvisejících s ošetřením koňského kopyta a připevněním podkovy. Součástí praktické zkoušky je obhajoba samostatné odborné práce, kterou žáci vypracovávají cca od ledna daného roku. Pro ústní zkoušku je k dispozici 34 témat, které se skládají ze dvou odborných úkolů a otázky ze světa práce.

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

Jednotné zadání pro obor vzdělání opravář zemědělských strojů nabízelo 6 témat písemné zkoušky, v současné době je připravena databanka úloh, která umožňuje realizaci písemné zkoušky na počítači. V rámci písemné zkoušky se prověřuje, zda žáci zvládli učivo týkající se motorových vozidel, zemědělských strojů a technologie. Součástí písemné zkoušky je test obsahující 100 otázek. Pro praktickou zkoušku, která probíhá ve 2 dnech, je připraveno 9 témat, z nichž každé obsahuje 6 úkolů. Žáci je řeší v prvním dni na různých pracovištích

zaměřených na opravářenskou problematiku. Ve druhém dni plní všichni žáci shodný úkol spočívající ve zhotovení výrobku podle výkresové dokumentace. Desáté téma praktické zkoušky umožňuje konání praktické zkoušky ve firmě. Zkouška může být rozšířena v rámci školní části i na třetí den, ve kterém škola může prověřovat zvládnutí témat zaměřených na profilaci školy, regionální specifika apod. podle rozhodnutí ředitele školy. Pro ústní zkoušku je připraveno 40 témat, z nichž každé obsahuje 2 odborné otázky z učiva hlavních oblastí výuky (motorová vozidla, zemědělské stroje a technologie oprav) a otázku ze světa práce.

41-56-H/01 Lesní mechanizátor

V oboru vzdělání lesní mechanizátor je připraveno 6 témat, která obsahují úkoly z 5 oblastí, které prověřují, zda žáci zvládli hlavní odborné učivo, zejména technologie, nauky o lese a ekonomiky. Zvláštní důraz se klade na osvojení zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Součástí písemné zkoušky je test obsahující 40 otázek. Pro praktickou zkoušku jsou k dispozici 4 témata, žák řeší úkoly praktické zkoušky v průběhu jednoho dne, maximálně 7 hodin. Praktická zkouška podle jednotného zadání má 2 části. První část je společná pro všechny žáky a spočívá v určování dřevin podle 20 vzorků botanického materiálu (listy, plody a vzorky dřeva s kůrou). Ve druhé části žáci řeší praktické odborné úkoly (např. těžba dříví ruční motorovou řetězovou pilou, soustřeďování dříví traktory, vyznačení a provedení prořezávky porostu). Specifické vědomosti a dovednosti, které vyplývají z odborného zaměření a podmínek školy v daném regionu, může škola podle rozhodnutí ředitele prověřit v rámci školní části nad rámec jednotného zadání. Pro ústní zkoušku je připraveno 30 témat, z nichž každé obsahuje 2 odborné otázky a otázku ze světa práce.

41-56-H/02 Opravář lesnických strojů

Pro písemnou zkoušku v oboru vzdělání opravář lesnických strojů je připraveno 14 témat. Žáci řeší úkoly ze tří oblastí: motorová vozidla, lesní stroje a zařízení a technologie. Pro praktickou zkoušku je připraveno 7 témat, v každém z nich žák plní 6 úkolů. Zkouška podle jednotného zadání trvá 1 den, celkem maximálně 7 hodin. Škola má možnost zařadit navíc v rámci praktické zkoušky školní část. Pro ústní zkoušku je k dispozici 43 témat, ze kterých si škola vybírá nejméně 25 témat. Každé téma obsahuje jeden odborný úkol a otázku ze světa práce.

41-57-H/01 Zpracovatel dřeva

Pro písemnou zkoušku v oboru vzdělání zpracovatel dřeva je připraveno 6 témat. Každé téma se skládá ze dvou částí – z technologické přípravy výroby a odborného přehledu. Pro první část písemné zkoušky bylo stanoveno 6 výrobků. V rámci tématu žák vypracuje technický náčrt, kusovník a popis technologického postupu výroby. Druhá část obsahuje 30 odborných

otevřených otázek zahrnujících průřezově truhlářskou, tesařskou a pilařskou výrobu. Školy mají k dispozici 7 témat praktické zkoušky. Praktická zkouška podle jednotného zadání je nastavena na dva dny. Pro praktickou zkoušku bylo navrženo 7 výrobků (pro každé téma 1 výrobek) a individuální pořez. Školy mají možnost si zařadit navíc školní část. Pro ústní zkoušku je k dispozici 50 témat, přičemž každé z nich zahrnuje 2 odborné otázky a otázku ze světa práce. Do ústní zkoušky je zařazeno i poznávání vzorků dřevin.

V každém z uvedených oborů vzdělání jsou specifická témata. Z obsahového hlediska jsou podobná témata v oborech vzdělání zemědělské práce a zemědělec-farmář, opravářské práce a opravář zemědělských strojů a lesnické práce a lesní mechanizátor. Odlišnosti jsou dány rozdílnými požadavky na absolventy v různých kategoriích oborů. V rámci kategorie E existují v současné době 2 zahradnické obory vzdělání: dvouletá zahradnická výroba a tříleté zahradnické práce. Analogii s tříletým oborem kategorie H zahradník lze nalézt u oboru vzdělání zahradnické práce. Jednotné zadání pro obor vzdělání zahradnická výroba je zcela rozdílně řešeno u písemné zkoušky. Z naší praktické zkušenosti víme, že dvouletý obor zahradnická výroba funguje spíše jako sociální síť. Žáci, kteří jej navštěvují, trpí nejrůznějšími a často kombinovanými znevýhodněními. Vlastní vzdělávání je třeba chápat v širším kontextu jejich možností.

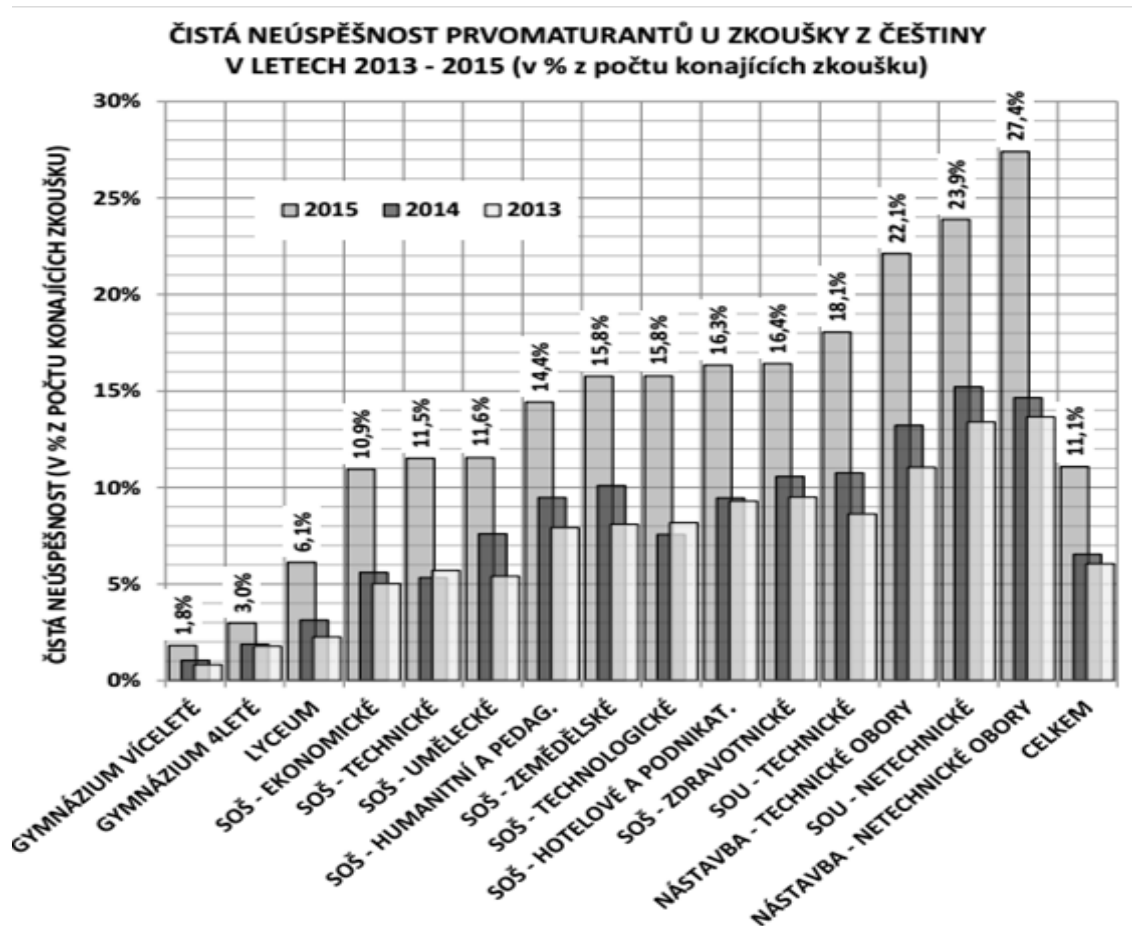
5.1.2 Obory vzdělání s maturitní zkouškou

Nová maturitní zkouška se skládá ze dvou částí. První část je společná a tvoří ji didaktický test a slohová práce z českého jazyka a doposud mají žáci na výběr z vyučovacích předmětů cizí jazyk nebo matematika. Úspěšnost žáků u společné části maturitních zkoušek uvádí následující tabulky. Druhá část je školou organizovaná profilová maturitní zkouška.

Státní část maturitní zkoušky

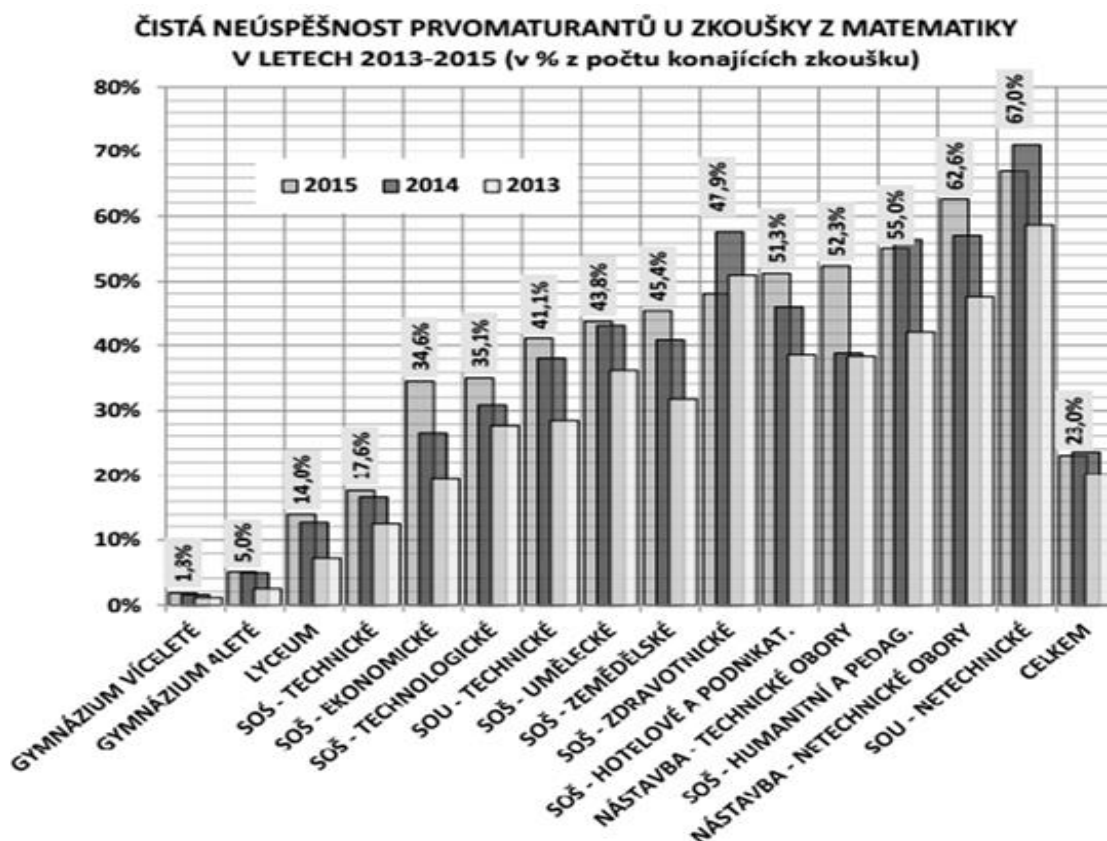
Státní část maturitní zkoušky se skládá ze společné části – didaktických testů z českého jazyka a literatury, z matematiky anebo cizího jazyka. Žáci mají doposud na výběr, zda budou absolvovat didaktický test z matematiky nebo cizího jazyka.

Neúspěšnost maturantů z českého jazyka v prvním jarním termínu je mírně vyšší oproti průměru. Nejúspěšnější jsou maturanti gymnázií a lyceí, nejméně úspěšní jsou naopak maturanti na nástavbových a netechnických oborech SOU. Neúspěšných maturantů v zemědělských oborech vzdělání bylo 15,8 %, jak je patrné z následujících grafů (viz Graf 5, Graf 6, Graf 7).

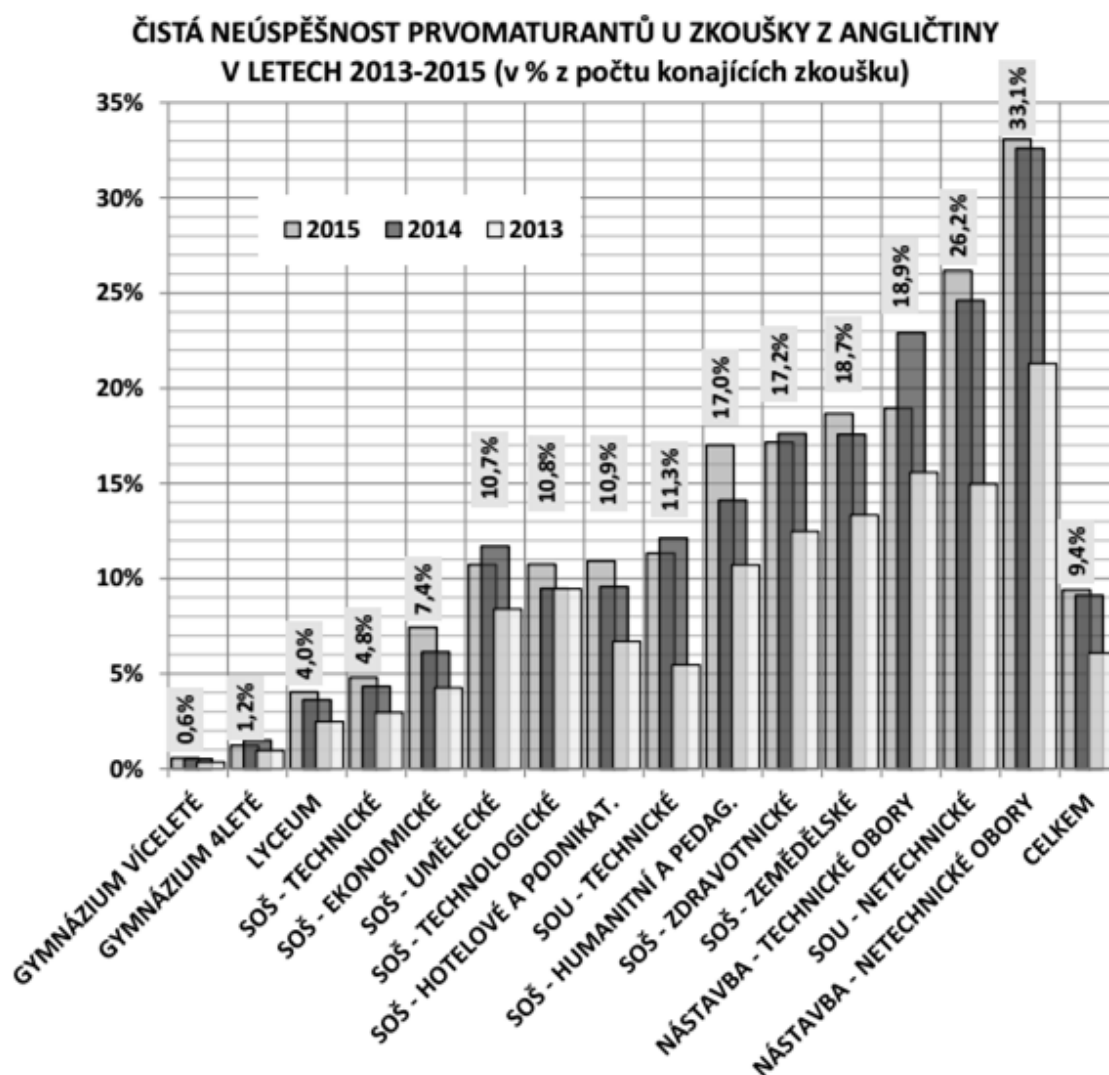
Graf 5: Neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky z českého jazyka

Rozdíly v úspěšnosti mezi jednotlivými obory vzdělávání jsou propastné, nejlépe se na didaktický test z matematiky připravili žáci gymnázií a SOŠ oborů technického zaměření, naopak nejvíce neúspěšnými jsou opět žáci netechnických SOU. Žáci zemědělských oborů vzdělání jsou u maturity z matematiky neúspěšní ze 45 %.

Graf 6: Neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky z matematiky

Pokud nechtějí žáci maturovat z matematiky, mohou zvolit cizí jazyk. Mezi žáky zemědělských oborů vzdělání, kteří konali maturitní zkoušku, převládá jazyk anglický, ale někteří skládají zkoušku z jazyka německého. U těchto testů jsou žáci obvykle úspěšnější než v matematice. Přesto je míra neúspěchu při maturitní zkoušce v porovnání s ostatními obory nadprůměrná. (Zíka, 2016)

Graf 7: Neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky z anglického jazyka

Profilová část maturitní zkoušky

Poměr úspěchu mezi společnou a profilovou částí maturity je u zemědělských oborů značný ve prospěch profilové, v porovnání tohoto poměru u žáků z víceletých gymnázií, kde naopak bývají žáci úspěšnější u společné části maturit než v profilové. Zdá se, že vyučující jsou na žáky u profilové části maturitních zkoušek u zemědělských oborů benevolentnější. (Zíka, 2016) Proto byla snaha o standardizaci profilových částí maturity v jednotlivých oborech.

Bylo provedeno dotazníkové šetření, kterého se zúčastnilo 28 středních škol v oboru vzdělávání 41 -41- M/01 Agropodnikání. Návratnost dotazníků byla 53,6%. V dotazníkovém šetření byla zjišťována oborová specifika a možnost standardizace při tvorbě profilové části maturitní zkoušky.

Školní a oborová specifika

93,3 % škol (oproti dotazníkovému průměru 89,5 %) uplatňuje školní či oborová specifika, tzn. prvky odrážející např. tradici školy, požadavky zaměstnavatelů v regionu, zaměření vyučovaného oboru vzdělání, při tvorbě profilové části maturitní zkoušky. Školní či oborová specifika se nejčastěji promítají do praktické a ústní zkoušky. Specifika jsou využívána zejména u zkoušek s tématy pěstování rostlin, chovu hospodářských zvířat, základů mechanizace a obecně zemědělských předmětů; v menší míře také u zkoušek s tématy ekonomiky a podnikání (či dalších ekonomických předmětů), biologie a ochrany rostlin.

Zapojení specifík má různé podoby: např. specifický výběr předmětů pro zkoušky PMZ (např. jezdeckví); zohlednění zaměření oboru (např. na provoz nebo ekonomiku podnikání); zohlednění krajových specifík (např. lokální plodiny a chovy, výrobní typ oblasti a klimatické podmínky); zaměření praktické zkoušky (např. na chov koní, jezdeckví, na školní hospodářský dvůr a pozemky školy).

Pro všechny respondenty je důležité zohledňovat v profilové části maturitní zkoušky školní či oborová specifika (oproti dotazníkovému průměru 95,7 %). Nejčastěji zmiňovaným důvodem je uplatnitelnost (nebo i zvýhodnění) absolventů zejména na regionálním, ale i širším trhu práce a s tím související vyhovění potřebám regionálních zaměstnavatelů. Někteří respondenti zmiňují také důležitost kontinuity oboru a tradice školy.

Standardizace

Pouhých 26,7 % respondentů (oproti dotazníkovému průměru 24,7 %) by souhlasilo se standardizací profilové části maturitní zkoušky v daném oboru. Standardizace by podle nich zajistila srovnatelnost absolventů z různých škol a vyrovnala kvalitu oboru vyučovaného na různých školách. Standardizace by však měla být pouze částečná – např. část PMZ stanovená pevně, část v gesci školy, ve které bude možné zohlednit zaměření oboru a specifika školy; příp. rámec PMZ daný databází témat.

Zbýlých 73,3 % respondentů uvádí, že standardizovat PMZ není možné zejména kvůli regionálním odlišnostem (podmínky dané oblasti, potřeby zaměstnavatelů, inovace) a s tím souvisejícím zaměřením oboru a ŠVP na školách. Dva respondenti připouští možnost částečné standardizace PMZ ve společných tématech. Jeden respondent uvádí, že standard už v podstatě existuje – zkoušky PMZ jsou na školách podobné.

Profilová maturitní zkouška jako kvalifikační zkouška

Celých 80 % respondentů (oproti dotazníkovému průměru 54,9 %) se domnívá, že by profilová maturitní zkouška (PMZ) mohla být kvalifikační zkouškou opravňující pro výkon činností

v daném oboru, a to i v případě, že dotyčný neuspěl u společné části maturitní zkoušky. Většina jako důvod uvádí, že úspěch žáka (třebaže pouze) u PMZ prokazuje zvládnutí odborných znalostí a dovedností pro uplatnění se v oboru. Podle jednoho z respondentů se tyto znalosti a dovednosti do velké míry překrývají s obsahem odpovídajícího oboru s výučním listem (zemědělec-farmář). Byla by to také vhodná možnost pro žáky, kteří by jinak zůstali bez středního vzdělání.

Zbylých 20 % respondentů s navrhovanou možností nesouhlasí. Podle nich je třeba respektovat nastavený standard a certifikaci středoškolského studia; kvalifikační zkouška také znamená standardizaci PMZ, se kterou jeden z respondentů nesouhlasí.

Návaznost profilové maturitní zkoušky na kvalifikační standard

73,3 % respondentů (oproti dotazníkovému průměru 65,4 %) se domnívá, že by PMZ mohla být v příslušném oboru vzdělání navázána na některý kvalifikační standard profesní kvalifikace Národní soustavy kvalifikací (NSK). Následuje seznam respondenty navrhovaných standardů:

- *Agronom (dle specializace)*
- *Agronom a chovatel (rozsah dle specifického zaměření školy)*
- Hodnotitel koní
- Chovatel a ošetřovatel drůbeže a běžců
- Chovatel a ošetřovatel ovcí a koz
- Chovatel a ošetřovatel prasat
- Chovatel a ošetřovatel skotu
- *Chovatel základních, nejrozšířenějších druhů zvířat*
- Jezdec a chovatel koní
- Mechanizátor pro pěstební činnost
- *Ošetřovatel zvířat*
- Pěstitel základních plodin
- Servisní technik zemědělské mechanizace
- *Traktorista*
- Zemědělec-farmář
- Zemědělský dělník
- Zemědělský mechanizátor
- Zemědělský poradce pro rostlinnou výrobu
- Zootechnik *(dle specializace)*

Zbývající respondenti nesouhlasí z různých důvodů: obor vzdělání s maturitní zkouškou zahrnuje širší komplex znalostí/dovedností než kvalifikační standard, vyžaduje dlouhodobější přípravu a výsledky vzdělávání jsou také ověřovány jiným způsobem.

Publikace Profilová maturitní zkouška

Celých 60 % respondentů (oproti dotazníkovému průměru 42,6 %) uvedlo, že někdy použili publikace z řady Profilová maturitní zkouška vydané NÚV (ať v projektu Kurikulum S, nebo Pospolu). Tito respondenti použili ve všech případech publikaci Model profilové maturitní zkoušky v odborných školách obor vzdělání 41-41-M/01 Agropodnikání, v některých případech i obecnou publikaci Profilová maturitní zkouška v odborných školách.

Ke změně PMZ inspirovaly publikace 20 % respondentů (oproti dotazníkovému průměru 17,9 %). Na jejich základě jedna škola porovnála svou praktickou a ústní zkoušku s předloženými příklady. Jedna škola pak změnila strukturu praktické zkoušky a některá témata a obsah ústní zkoušky.

6. Požadavky zaměstnavatelů

Zaměstnavatelé v zemědělském sektoru se většinou nebrání přijímání absolventů, někdy je dokonce i preferují (přibližně 15 % zaměstnavatelů), neboť nejsou zatíženi pracovními návyky, mají novější znalosti, jsou ochotni se vzdělávat a umí lépe pracovat s počítači. Na druhé straně však zaměstnavatelé uvádějí, že absolventi mají často nereálné představy o výši mzdy, pracovním zařazení či pracovní době, mají nedostatek praxe a pracovních zkušeností a potýkají se s nízkou úrovní pracovní morálky.

6.1 Kvalifikovanost v odvětví

V roce 2013 proběhla konference o stavu českého zemědělství, pořádal ji Zemědělský svaz ČR ve spolupráci se senátním Výborem pro hospodářství, zemědělství a dopravu. Bylo konstatováno, že populace produktivních zaměstnanců v zemědělství stárne a téměř nedochází ke generační výměně. Dochází také ke změnám ve vzdělanostních strukturách pracovníků v zemědělství, kdy z nedostatku kvalifikovaných pracovníků dochází k náhradě lidmi bez adekvátního zemědělského vzdělání. V souvislosti s technologickým rozvojem a pokrokem v zemědělství bude v následujících letech kvalifikovaných pracovníků nedostatek. (Anonym, 2013)²

Každé pracovní místo klade na pracovníka určité kvalifikační požadavky. Ve skupině Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství převažují pracovníci s vyšším sekundárním vzděláním, tedy vyučení nebo pracovníci s maturitou (86 % pracovníků).

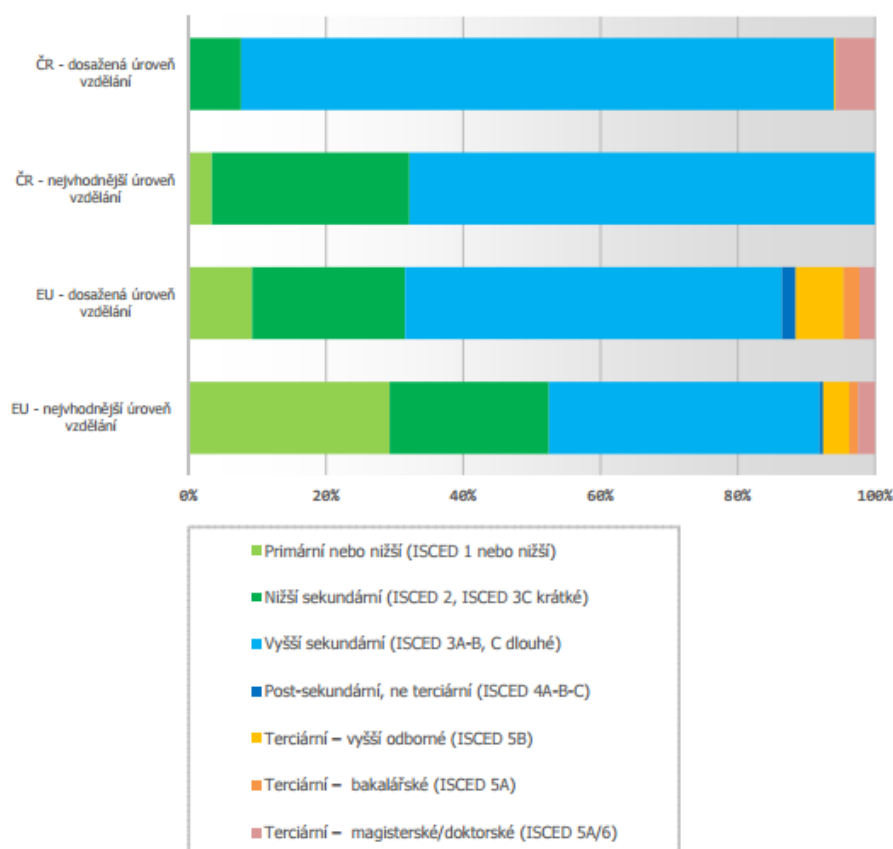
---

² <http://www.agris.cz/clanek/179681>

Přibližně 8 % pracovníků dosahuje jen nižšího sekundárního vzdělání, naopak přibližně 6 % má magisterské vzdělání. Nejvhodnější struktura vzdělání je přitom mírně odlišná. Podle názoru části pracovníků v této skupině povolání by pro výkon jejich povolání dostačovalo nižší vzdělání. Porovnáme-li situaci v ČR se zeměmi EU, pak podobně jako u řady dalších skupin povolání, jsou v průměru v zemích EU více zastoupeni pracovníci s nižší úrovní vzdělání (22 % pracovníků s nižší sekundární úrovní vzdělání a 9 % s primární úrovní nebo nižší), na druhé straně je vyšší zastoupení pracovníků s terciárním vzděláním, zejména vyšším odborným vzděláním (7 %). Nejvhodnější struktura v průměru za země EU by zahrnovala další zvýšení podílu pracovníků s nižší úrovní vzdělání. Pro pracovníky z této skupiny se povolání jako nejvhodnější vzdělanostní předpoklady jeví absolvování středního vzdělání jak na úrovni vyučení, tak na maturitní úrovni. Pokud jde o oborové zaměření, lze doporučit vzdělání v zemědělsky orientovaných oborech. (FDV, 2015)

Porovnání dosažené a nejvhodnější struktury vzdělání – skupina *Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství*

Graf porovnává dosaženou a nejvhodnější strukturu vzdělání v dané skupině povolání v ČR a EU.

Zdroj: PIAAC 2012, EU LFS

Tabulka 12: Porovnání dosažené a nejvhodnější struktury vzdělání v oborech skupiny 41

6.2 Kompetence, na které by se mělo vzdělávání soustředit

Pokud má být přechod ze školy na trh práce plynulý, je kromě jiného důležité, aby absolventi byli připraveni na to, jaké jsou požadavky a potřeby budoucích zaměstnavatelů, aby jejich znalosti, schopnosti a dovednosti (tzv. kompetence) co nejvíce odpovídaly tomu, co od nich potenciální zaměstnavatelé očekávají. Kompetence, kterými jsou pracovníci a uchazeči o zaměstnání v různé míře vybaveni, lze přitom rozdělit na profesní a klíčové. Profesní kompetence jsou úzce svázány s konkrétní odborností a jejich zvládnutí umožňuje, případně usnadňuje výkon určitých profesí či povolání. S tím, jak získávají na významu kvalifikace přesahující jednotlivé profese a mění se požadavky na práci, roste i důraz kladený na klíčové kompetence. Klíčové (přenositelné) kompetence jsou takové znalosti, schopnosti a dovednosti, které se jeví jako nezbytné pro úspěšné uplatnění nejenom na trhu práce, ale i v běžném životě. Jejich zvládnutí by mělo přispět k větší flexibilitě pracovníků v širokém slova smyslu, tzn. k jejich schopnosti vykonávat rozličné odborné úkoly nebo měnit bez větších problémů různé profese, a napomáhat sladit schopnosti pracovníků a požadavků kladených ze strany zaměstnavatele.

Z výsledků šetření, které prováděl Národní ústav pro vzdělávání, plyne, že v souhrnu (tzn. bez ohledu na velikost či oborové zaměření firmy) zaměstnavatelé poněkud více preferují profesní dovednosti (v průměru 57,1 %) oproti dovednostem klíčovým (v průměru 42,9 %). Ačkoli si zaměstnavatelé obecně stále více uvědomují důležitost klíčových dovedností, v tomto případě se zřejmě projevuje vliv oborového zaměření dotazovaných firem a skutečnost, že pro výkon řady povolání v zemědělské sféře jsou nezbytné dostatečné profesní dovednosti (např. v případě opravářů, řidičů a obsluhy zemědělských strojů a zařízení, chovatelů a ošetřovatelů zvířat, zahradníků, pracovníků v rostlinné a živočišné výrobě). Detailnější analýza však naznačuje, že v celkovém průměru je relativně nejčastěji přisuzován jak klíčovým, tak profesním dovednostem stejný (tzn. 50 %) význam. Předmětem šetření bylo dále zjistit, do jaké míry považují respondenti pro danou firmu za důležité, aby pracovník disponoval na jedné straně hlubokými a úzkými profesními dovednostmi, na straně druhé širokými profesními dovednostmi. Východisko pro hodnocení důležitosti představuje škála od 1 do 6. Hodnota celkového průměru 4,27 vypovídá o zřetelně větším důrazu kladeném na široké profesní dovednosti. Bližší informace o šetření lze získat v příslušné publikaci NÚV. (Burdová, 2009)

Zaměstnavatelé označují jako důležité klíčové kompetence u absolventů škol, kromě schopností porozumět pracovním instrukcím a nést zodpovědnost, také ochotu učit se a schopnost řešit problém. Kompetence s největší důležitostí v sektoru zemědělství se nacházejí níže v textu.

Na vyučené pracovníky (absolventy středního vzdělání s výučním listem) jsou obecně kladeny nejnižší požadavky. Jejich hodnocení je zřejmě úzce svázáno s charakterem pozic, které tito pracovníci nejčastěji zastávají. Vyžadovány jsou tak především:

- čtení a porozumění pracovním instrukcím,
- ochota učit se,
- schopnost týmové práce,
- ochota nést zodpovědnost,
- adaptabilita a flexibilita.

Na pracovníky se středním odborným vzděláním s maturitní zkouškou kladou zaměstnavatelé v porovnání s vyučenými pracovníky celkově vyšší nároky; požadují větší samostatnost, zodpovědnost, schopnost se rozhodovat a řešit problém. Za nejdůležitější je pokládáno:

- čtení a porozumění pracovním instrukcím,
- ochota učit se,
- komunikační schopnosti,
- zručnost v používání výpočetní techniky,
- schopnost nést zodpovědnost,
- schopnost řešit problém,
- schopnost týmové práce,
- zručnost v zacházení s informacemi.

6.3 Spolupráce škol a zaměstnavatelů

Z analýzy školních vzdělávacích programů (ŠVP), která byla provedena, jako součást této studie vyplývá, že u zemědělských oborů vzdělání je kladen velký důraz na praktickou složku výuku a školy kladou velký důraz na jejich spolupráci se zaměstnavateli, což je chvályhodné.

Modely spolupráce škol a zaměstnavatelů byly vytvořeny v projektu Pospolu. Popisují různé možnosti vzájemné spolupráce odborných škol a zaměstnavatelů v odborném vzdělávání v těchto oblastech:

- praktické vyučování - odborný výcvik/odborná praxe;
- využití odborníků z praxe při plánování a realizaci výuky;
- profilová maturitní zkouška;
- stáže učitelů ve firmách.

Jednotlivé oblasti spolupráce jsou obsaženy v obecných samostatných modulech pro jednotlivé kategorie oborů vzdělání. Rozpracování obecných modelů spolupráce vznikaly aplikované modely - Náměty pro podporu spolupráce škol a zaměstnavatelů. Celkem bylo zpracováno 56 aplikovaných modelů, které byly zároveň doplněny případovými studii a příklady dobré praxe konkrétních škol. Do podoby modelů se promítly i praktické zkušenosti získané z pilotáže 28 partnerství škol a firem. Aplikované modely spolupráce vznikly i pro skupinu oborů vzdělání 41 pro kategorie H a M.

Modely slouží jako náměty a inspirace pro pedagogické pracovníky ve školách a pro zástupce zaměstnavatelů a firem při společném plánování, realizaci a vyhodnocení konkrétní spolupráce. Jde o podklad pro rozpracování vlastních principů spolupráce školy a firmy. Zástupci škol a zaměstnavatelé mohou na základě vytvořených modelů plánovat a realizovat vzájemnou spolupráci. Modely mají být nástrojem k efektivnějšímu provázání školního a zaměstnavatelského prostředí, mají sloužit k obohacení obou stran, aby absolventi jednotlivých oborů vzdělání byli jako potenciální zaměstnanci pro firmy a podniky co nejužitečnější. V rámci každé z oblastí spolupráce (modulů) jsou doporučeny nejen obsahové, personální či smluvní aspekty, ale také možnosti ověření, zda daná spolupráce přinesla očekávané výstupy. (NÚV, Metodický portál, 2015)

Ministerstvo zemědělství podporuje v rámci dotačního titulu „Školní závody“ podnikatelské subjekty, které zabezpečují ve spolupráci se školami přípravu budoucích pracovníků rezortu. Subjekty se statutem „školní závod“ získají podporu k vytváření podmínek pro praktické vyučování žáků středních škol stanovených oborů vzdělání na pracovištích subjektů jmenovaných školním závodem. Výše dotace pro rok 2017: a) ze stanovené hodinové sazby 60,- Kč na žáka bude poskytováno maximálně 60%, tj. 36,- Kč u malého a středního podniku; b) ze stanovené hodinové sazby 60,- Kč na žáka bude poskytováno maximálně 50%, tj. 30,- Kč u velkého podniku. (Abrahám, 2017)

7. Analýzy školních vzdělávacích programů (ŠVP)

V rámci analýzy školních vzdělávacích programů jsme posoudili 44 zaslaných ŠVP. Z toho 33 ŠVP pro obory vzdělání s výučním listem (kategorie H a E) a 11 ŠVP pro obory vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M, L0 a L5). Podrobnější informace jsou uvedeny dále v textu. Přehled zapojených škol do spolupráce včetně analýzy dostupných ŠVP je na

následujících stránkách. K některým RVP ze skupin 41 a 43 jsme bohužel neobdrželi adekvátní ŠVP.

7.1 Výsledky analýz školních vzdělávacích programů pro obory vzdělání kategorie E ve skupině 41

41-51-E/01 Zemědělské práce

V případě oboru vzdělání zemědělské práce jsme obdrželi jedno ŠVP. Zmíněné ŠVP je bez zaměření.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Pro obor této úrovně je vytvořena pouze jedna profesní kvalifikace 41-086-E Zemědělský dělník.

Co se využití disponibilních hodin týče:

Disponibilní hodiny jsou využity následujícím způsobem. Technická zařízení a doprava 17, Chov zvířat 2. Pro doplnění nutno říci, že obsahový okruh Technická zařízení a doprava je z většiny tvořen odborným výcvikem.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

Při posuzování pasáží týkajících se praktického vyučování je evidentní, že pro tvorbu textů byl použit ŠVP Zemědělec – farmář. Některé pasáže jsou upravené, jejich jistá část je celkem beze změny. To samozřejmě do jisté míry není na závadu, jedná se obory vzdělání (resp. školní vzdělávací programy), jež jsou příbuzné. Realizace odborného výcviku probíhá na stejných pracovištích jako u oboru zemědělec-farmář.

41-52-E/01 Zahradnické práce

V případě oboru vzdělání zahradnické práce jsme obdrželi celkem 3 ŠVP.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Na této kvalifikační úrovni máme vytvořeny 3 skládající profesní kvalifikace (PK) - 41-004-E Ruční práce v produkčním zahradnictví, 41-032-E Vazačské práce a 41-033-E Údržba veřejné zeleně. Z pohledu NSK je možné se také hned vyjádřit k zaměření ŠVP s názvem Květinářské práce. Tato problematika je dílčím způsobem probírána ve všech třech zmíněných kvalifikacích. „Specializovanou“ PK s názvem Květinář nalézáme až na KÚ 3.

Co se využití disponibilních hodin týče:

První škola využívá disponibilních hodin takto: Vzdělávání pro zdraví (Tělesná výchova) 3 a Odborný výcvik 13, celkem tedy škola využívá 16 hodin. Druhá škola pracuje s disponibilními hodinami následujícím způsobem: všech uvedených 22 hodin bylo věnováno ve prospěch

odborného výcviku, v tomto čísle je zahrnuta zvýšená hodinová dotace ve prospěch vazačství a aranžování. Třetí škola přiděluje 16 disponibilních hodin ve prospěch odborného vzdělávání.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

V případě první školy odborný výcvik probíhá zejména v areálu školy. Pokud nelze určitou činnost podle učebních osnov realizovat v rámci školní zahrady, je zajištěna praxí na školním závodě (téma Školkování a výsadba ovocných rostlin, Ochrana zahradnických kultur, Měření meteorologických veličin, Zeměměřičské práce). Doplnkovými formami praktické výuky jsou exkurze na odborná pracoviště (botanické zahrady, zahradnické podniky a akce), realizace zahradnických zakázek mimo školní zařízení, prezentace žákovských výrobků v rámci školy a soutěže tvořivosti.

Druhá škola odborný výcvik z části zajišťuje na pracovištích smluvních partnerů a okrajově ve vlastních dílnách. Samostatných pracovišť odborného výcviku má škola celkem pět. Odborný výcvik u ŠVP Květinářské práce je zajištěn na pracovišti v místě. Při zajištění odborného výcviku škola využívá i odborné firmy.

V případě poslední školy není bohužel možné uvést nic konkrétního. Pasáž týkající se spolupráce se sociálními partnery je obecná.

41-52-E/02 Zahradnická výroba

V případě oboru vzdělání zahradnická výroba jsme obdrželi jeden ŠVP.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

V soustavě NSK je obdobná situace jako v předchozím případě u oboru vzdělání Zahradnické práce. Na této KÚ máme vytvořeny 3 skládající PK - 41-004-E Ruční práce v produkčním zahradnictví, 41-032-E Vazačské práce a 41-033-E Údržba veřejné zeleně. Vzhledem k tomu, že obor zahradnická výroba je dvouletý, je zřejmé, že uváděné profesní kvalifikace je možné akceptovat či naplnit přiměřeným způsobem.

Co se využití disponibilních hodin týče:

Disponibilní hodiny jsou využity ve prospěch obsahového okruhu Vzdělávání pro zdraví 2 hodiny a Odborného výcviku 10.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

Vzdělávání včetně odborného výcviku u takovýchto žáků je zajišťováno formou individuální a skupinové integrace, podle individuálních vzdělávacích plánů, úpravou prostředí s využitím kompenzačních pomůcek a služeb asistenta pedagoga. V tomto oboru se připravují žáci, kteří tímto většinou ukončují své vzdělávání. Proto je důležité, aby v průběhu vzdělávání získali

komplex vědomostí a dovedností nezbytných pro další osobní i profesní rozvoj. Nejen pro žáky s individuálním plánem byla vytvořena relaxační učebna (žáci zde mohou dle zvážení vyučujícího odpočívat na speciálních vacích, poslouchat relaxační hudbu, využívat masážních pomůcek k uvolnění namáhaných svalových skupin).

Odborný výcvik probíhá zejména v areálu školy. Pokud nelze určitou činnost podle učebních osnov realizovat v rámci školní zahrady, je zajištěna praxí na školním závodě (téma Školkování a výsadba ovocných rostlin, Ochrana zahradnických kultur, Měření meteorologických veličin, Zeměměřičské práce).

41-55-E/01 Opravářské práce

Pro obor vzdělání opravářské práce jsme obdrželi dva školní vzdělávací programy.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Úplná profesní kvalifikace 41-55-E/01 Opravářské práce existuje, ale vztahuje se pouze k oboru vzdělání 41-55-E/01 Opravářské práce. Jinými slovy řečeno, žádné odpovídající profesní kvalifikace zde nejsou vytvořeny.

Co se využití disponibilních hodin týče:

První škola přiděluje 3 hodiny ve prospěch Vzdělávání pro zdraví (Tělesná výchova) a 3 hodiny pro Základy strojírenství. Zdá se, že u obsahového okruhu Zemědělská technologie a mechanizační prostředky škola čerpala pouze polovinu hodin (tedy 5) z množství vymezených RVP. Škola zřejmě též nevyčerpala počty hodin u obsahového okruhu Strojírenské a opravářské technologie. 22 disponibilních hodin je využito ve prospěch odborného výcviku.

Druhá škola vyčleňuje 22 hodin ve prospěch odborného výcviku a jednu hodinu pro předmět stroje a zařízení.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

U první školy je odborný výcvik orientován na opakování látky z teoretické výuky, která přísluší probíranému tématu a následně směřován na zvládnutí potřebných praktických dovedností daného oboru. Nedílnou součástí výuky je příprava a zapojení do soutěží organizovaných pro tento obor vzdělání. Při realizaci školního vzdělávacího programu Opravářské práce škola spolupracuje se servisem zemědělské mechanizace a autorizovaným prodejcem zemědělské techniky, a dále s dalšími subjekty.

V případě druhé školy je spolupráce se sociálními partnery nedílnou součástí chodu školy. Zástupci sociálních partnerů se podílejí na tvorbě ŠVP a jeho ověřování a pravidelnými konzultacemi se podílejí na jeho inovaci. Mezi hlavní sociální partnery patří především firmy a

instituce, ve kterých absolvují žáci odbornou praxi a firmy, ve kterých pracují absolventi školy, a dále zástupce hospodářské komory.

41-56-E/01 Lesnické práce

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

7.2 Výsledky analýz školních vzdělávacích programů pro obory vzdělání kategorie H ve skupině 41

41-51-H/01 Zemědělec – farmář

V případě oboru vzdělání zemědělec – farmář jsme ze škol obdrželi celkem 5 školních vzdělávacích programů, toho jeden byl zaměřen na chov koní.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Na kvalifikační úrovni 3 je vytvořena a k dispozici kompletní řada profesních kvalifikací. Do skládajících PK ve vazbě na obor vzdělání 41-51-H/01 Zemědělec-farmář patří 41-043-H Pěstitel základních plodin, 41-044-H Chovatel a ošetřovatel skotu a 41-045-H Chovatel a ošetřovatel prasat. Do rozvíjejících profesních kvalifikací zařazujeme PK 41-095-H Pěstitel chmele, 41-087-H Pěstitel léčivých a aromatických rostlin (t. č. na MŠMT), 41-046-H Chovatel a ošetřovatel ovcí a koz, 41-047-H Chovatel a ošetřovatel drůbeže a běžců a 41-018-H Ošetřovatel koní.

K zaměření ŠVP na chov koní je možno říci stručně následující: Zaměření zemědělce – farmáře orientované na chov koní může například využít rozvíjející PK 41-018-H Ošetřovatel koní či 41-017-H Chovatel koní.

Co se využití disponibilních hodin týče:

První škola rozděluje disponibilní hodiny jednoduchým způsobem. Na jazykové vzdělávání přiděluje 6 hodin a na odborné vzdělávání 28. Zdá se, že tato hodinová dotace je určena především pro potřeby odborného výcviku. Z přehledu rozpracování obsahu vzdělávání ani z učebního plánu není úplně patrné zaměření na chov koní. Pouze vyučovací předmět jezdecký (dotace 3 hodiny) poněkud ukazuje na specifika tohoto ŠVP. ŠVP druhé školy rozděluje disponibilní hodiny takto: Technická zařízení a doprava 11, Pěstování rostlin 2,5, Chov zvířat 7. Je důvodné se domnívat, že v každém obsahovém okruhu připadají zvýšené počty hodin na zabezpečení odborného výcviku. ŠVP třetí školy pracuje s disponibilními hodinami následujícím způsobem: Technická zařízení a doprava 14,5, Pěstování rostlin 3,5, Chov zvířat 2. Je zřejmé, že v každém obsahovém okruhu připadají zvýšené počty hodin na zabezpečení odborného výcviku. Školní vzdělávací program čtvrté školy je členěn následovně: Přírodovědné vzdělávání (Biologie) 1, Matematické vzdělávání (Matematika) 1,

Estetické vzdělávání (Český jazyk a literatura) 1, Ekonomické vzdělávání (Ekonomika a podnikání) 0,5, Odborné vzdělávání 16,5. Školní vzdělávací program poslední páté školy rozděluje počet disponibilních hodin takto: Matematika 1, Fyzika 1, Myslivost 1, Odborný výcvik 17. Pokud si dovolíme srovnání či globální vyjádření, je možno říci, že školy disponibilní hodiny využívají především ve prospěch odborného výcviku. Jejich využití ve prospěch teoretických předmětů je zanedbatelné.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

První škola při realizaci školního vzdělávacího programu Zemědělec - farmář především spolupracuje se zemědělské podniky ve svém okrese. Pro realizaci odborného výcviku na smluvních pracovištích jsou uzavřeny smlouvy o zajištění odborného výcviku žáků a probíhá spolupráce s významnými firmami v regionu. Již výše je uvedeno, že tento ŠVP je specializován na chov koní. Více podrobnějších informací však není uvedeno a proto není možné si učinit o realizaci praktického vyučování reálnější představu. Učební osnova vyučovacího předmětu odborný výcvik je zpracována podrobným způsobem. Bohužel nejsou z ní patrné vazby na školní hospodářství ani na smluvní podniky.

Druhá škola zařazuje odborný výcvik v průběhu celého vzdělávání. Dozvíme se, že po prvním ročníku pracují žáci na externím pracovišti určeném vedením školy a mezi druhým a třetím ročníkem jsou rozmístěni žáci na pracoviště, které si vyberou sami. Výuka má stoupající míru složitosti a náročnosti v souladu s narůstající úrovní odborných teoretických znalostí. Nedílnou součástí školy je i školní hospodářství, které slouží i pro praktickou výuku. V kapitole týkající se spolupráce se sociálními partnery se dočteme o významných spolupracujících podnicích. Konkrétní číselné údaje nejsou k dispozici, je zřejmé, že se mění operativně v závislosti na podmínkách.

V případě třetí školy je odborný výcvik realizován v areálu školy, školních dílnách, cvičném pozemku, na smluvních pracovištích právnických a fyzických osob, školních závodech. Až v kapitole týkající se spolupráce se sociálními partnery se dovídáme, že se škola snaží o maximální spolupráci se zemědělskými subjekty v regionu. Práce žáků na smluvních pracovištích a školním závodě je pravidelně vyhodnocována. Sociální partneři poskytují škole zpětnou vazbu prostřednictvím hodnotících dotazníků, v nichž se na závěr odborného výcviku praktikujících žáků vyjadřují k jejich kompetencím a sdělují své další požadavky na vzdělávací proces a jeho inovace. Domníváme se, že pro potřeby několikaleté platnosti ŠVP mají tyto obecnější texty odpovídající relevanci.

Čtvrtá škola má nosné informace umístěny výhradně v kapitole týkající se spolupráce se sociálními partnery. Spolupracuje se zaměstnavateli prostřednictvím Agrární komory, spolupodílí se na praxích a odborném výcviku v provozu a vytváří podmínky pro kvalitní praxi

a následnou co nejlepší uplatnitelnost v podnicích. Škola má v sousedství funkční školní statek s rostlinnou a živočišnou produkcí, drobnochovem, chovem koní, ovocnou školkou, rozsáhlými skleníky a prodejnou zahradnických produktů, keramiky a přípravků pro zahradníky. Mají také dva školní závody a řadu dalších spolupracujících organizací. Zástupci zaměstnavatelů mají své zastoupení ve školské radě. Velmi intenzivní spolupráce probíhá nejen se zemědělskými, zahradnickými ale i zpracovatelskými institucemi.

Poslední škola má sice učební osnovu zpracovanou dokonalým způsobem, ale námi vyhledávané informace zde nejsou k dispozici. Kapitola týkající se spolupráce se sociálními partnery je poměrně strohá, dozvídáme se zde pouze, že při realizaci školního vzdělávacího programu škola spolupracuje se sociálními partnery, ke kterým patří významné zemědělské organizace oblasti a dále organizacemi zabývající se službami pro zemědělce. Žáci školy se v těchto firmách formou praxí a exkurzí seznamují s novou moderní technikou, technologiemi a s provozními a pracovními podmínkami. Snad ještě stojí za zmínku kapitola materiální a personální zabezpečení, ve které je zmíněno dobré vybavení školy pro výuku všech zemědělských oborů.

41-51-H/02 Včelař

V případě oboru vzdělání včelař jsme obdrželi jedno ŠVP. Zmíněný ŠVP je bez zaměření.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Jsou zde vytvořeny dvě profesní kvalifikace 41-035-H Chovatel včel a 41-036-H Zpracovatel včelích produktů, tvořící dohromady ÚPK 41-99-H/01 Chovatel včel, zpracovatel včelích produktů.

Co se využití disponibilních hodin týče:

Disponibilní hodiny jsou využity následujícím způsobem: Jazykové vzdělávání a komunikace 6, Odborné vzdělávání 17; zde jsou zařazeny předměty Chov včel (6) a Zpracování včelích produktů (4), důraz je však kladen na odborný výcvik.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

Odborný výcvik je rozčleněn na tři části – na aplikovanou biologii, chov včel a zpracování včelích produktů. Učební osnova je pojata velmi stručně – v podstatě nejsou zařazeny žádné tematické oblasti. Také kapitola týkající se spolupráce se sociálními partnery je velmi strohá. V takovémto případě není dost dobře možné vyextrahovat nějaké významnější informace.

41-52-H/01 Zahradník

V případě tohoto oboru vzdělání jsme obdrželi celkem 4 ŠVP. Jedno ŠVP Zahradník se zaměřením na floristiku a další tři ŠVP 41-52-H/01 Zahradník nyní již bez zaměření.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Úplná profesní kvalifikace Zahradník se skládá ze šesti profesních kvalifikací: 41-005-H Ovocnář, 41-006-H Školkař, 41-007-H Sadovník, 41-008-H Florista, 41-009-H Zelinář a 41-037-H Květinář. Mezi rozvíjející PK počítáme 41-038-H Krajinář a 41-131-H Provozní greenkeeper.

K zaměření ŠVP na floristiku je možno říci následující: Z hlediska NSK je zcela bezproblémové, je možno využít již výše zmíněnou PK 41-008-H Florista. Příbuzné profesní kvalifikace, týkající se vazačství, aranžování či floristiky nacházíme i na KÚ 2, KÚ 4, resp. i na vyšší úrovni.

Co se využití disponibilních hodin týče:

První škola disponibilní hodiny využívá výhradně ve prospěch odborného výcviku, kterému přiřazuje 16 hodin. V případě druhé školy je o 1 hodinu navýšeno přírodovědné vzdělávání, o 8 hodin obsahový okruh Pěstování ovoce, zeleniny a skleníkových květin a o 7 hodin obsahový okruh Sadovnictví, venkovní květinářství a vazačství. V obou posledních případech se však jedná o většinové využití ve prospěch odborného výcviku. Třetí škola nakládá s disponibilními hodinami podobně. Přidává jednu hodinu na matematiku, 1 na fyziku a celkem 16 na odborný výcvik. A poslední čtvrtá škola věnuje též 1 hodinu na matematiku, 1 hodinu na estetické vzdělávání (český jazyk a literatura), 0,5 hodiny na ekonomické vzdělávání a 13,5 hodiny na odborné vzdělávání. Z uvedeného využití disponibilních hodin je zřejmé, že školy (SOU) je téměř výhradně věnují ve prospěch odborného vzdělávání, resp. především odborného výcviku. Nevystupuje zde výrazná rozpolcenost jako u středních odborných škol, které pod vlivem státních maturit věnují značnou část disponibilních hodin ve prospěch všeobecně vzdělávacích předmětů.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

První škola v preambuli učební osnovy vyučovacího předmětu odborný výcvik uvádí větu, že žák musí zvládnout činnosti tak, aby mohl samostatně pracovat v zahradnickém provozu nebo ve službách, dokázal posoudit kvalitu své práce a stanovit si za ni přiměřenou odměnu. Dále v textu se dovídáme, že výuka probíhá skupinově pod vedením učitele odborného výcviku a na smluvních pracovištích sociálních partnerů v reálných zahradnických provozech pod vedením a za dozoru pověřených pracovníků. V odborném výcviku se škola snaží o maximální spolupráci se zemědělskými subjekty v regionu. Práce žáků na smluvních pracovištích a školním závodě je pravidelně vyhodnocována. Významné je, že smluvní partneři poskytují škole zpětnou vazbu prostřednictvím hodnotících dotazníků, v nichž sdělují své další požadavky na vzdělávací proces a jeho inovace. Konkrétnější, především číselné informace, nejsou k dispozici.

Na druhé škole se výuka odborného výcviku uskutečňuje pod přímým vedením instruktora, popř. učitele odborného výcviku na jednom pracovišti v jednom učebním dni formou skupinového výcviku. Odborný výcvik je organizován na smluvních pracovištích nebo na pracovištích SOU v učebních skupinách, kdy instruktáž a výklad teorie je veden převážně frontálně učitelem odborného výcviku nebo instruktorem. Problematika spolupráce se sociálními partnery je popsána velmi stroze. Hledané údaje nejsou k dispozici.

V případě třetí školy v rámci učební praxe se žáci budou seznamovat se skutečnými výsadbami a zahradnickým materiálem, formou odborné praxe či exkurze v zahradnických podnicích, hypermarketech, květinářstvích a na výstavách. Při své práci budou žáci využívat poznatky získané v ostatních odborných a všeobecně vzdělávacích předmětech. Odborný výcvik u nich probíhá skupinově pod vedením učitele odborného výcviku v areálu školy na pracovištích odborného výcviku. Individuální praxe - probíhá individuálně na smluvních pracovištích. Bohužel také pouze obecné je sdělení, že při ŠVP škola spolupracuje se sociálními partnery, ke kterým patří významné zemědělské a zahradnické organizace oblasti a dále organizacemi zabývající se službami pro zemědělce. Žáci školy se v těchto firmách formou praxí a exkurzí seznamují s novou moderní technikou, technologiemi a s provozními a pracovními podmínkami.

Poslední škola má v rámci ŠVP zařazeny dvě příbuzné učební osnovy: odborný výcvik zahradník a odborný výcvik zahradní technika. Cíl je zřejmý - podpořit stále zvětšující se potřebu kvalifikované práce v zahradnictví při využití moderních mechanizačních prostředků. K oběma učebním osnovám je možno říci, že jsou zpracovány značně podrobným způsobem; jsou zde popsány všechny pasáže, které jsou požadovány metodikou tvorby ŠVP. Informace týkající se provázanosti odborného výcviku se zaměstnavateli, či spolupracujícími firmami tato metodika však nepožaduje. Škola pojímá kapitolu týkající se spolupráce se sociálními partnery značně ze široka a na námi vyhledávané informace příliš prostoru nezbylo. Důležité je sdělení, že škola má v sousedství funkční školní statek s rostlinnou a živočišnou produkcí, drobnochovem, chovem koní, ovocnou školkou, rozsáhlými skleníky a prodejnou zahradnických produktů, keramiky a přípravků pro zahradníky. Škola má dva školní závody a řadu dalších spolupracujících organizací.

41-53-H/01 Rybář

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní

V případě oboru vzdělání jezdec a chovatel koní jsme obdrželi tři školní vzdělávací programy: ŠVP Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport a dvě ŠVP již bez zaměření.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Na kvalifikační úrovni 3 máme celou řadu využitelných profesních kvalifikací. Mezi PK integrované skládající patří 41-015-H Chovatel a jezdec dostihových koní, 41-016-H Chovatel a jezdec sportovních koní a 41-017-H Chovatel koní. Do posledně jmenované PK je integrována PK 41-018-H Ošetřovatel koní. Pokud bychom chtěli hovořit o ÚPK, máme zde několik možností, jak úplnou profesní kvalifikaci vytvořit.

Co se využití disponibilních hodin týče:

První škola využívá disponibilní hodiny následujícím způsobem. Estetické vzdělávání (Český jazyk) 1, Vzdělávání pro zdraví (Tělesná výchova) 3, Chov koní 3, Jezdectví 20. V případě obou posledních obsahových okruhů se zdá, že většina hodin byla věnována odbornému výcviku. Druhá škola rozděluje disponibilní hodiny takto: Jazykové vzdělávání a komunikace 3, Odborné vzdělávání 21. Je předmětné se domnívat, že i v tomto případě byla většina disponibilních hodin věnována odbornému výcviku. Poslední třetí škola využívá hodiny takto: Jazykové vzdělávání a komunikace 1, Odborné vzdělávání 19.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

V případě první školy vyučovací předmět odborný výcvik připravuje žáky, aby byli schopni na základě odborných vědomostí a dovedností vykonávat pracovní činnosti jezdce a ošetřovatele dostihových koní. Osvojí si dovednosti a návyky vyplývající z profilu absolventa a dovedou na požadované úrovni provádět práce v chovu koní a dostihovém sportu.

Praktické vyučování probíhá v pronajatých stájích s kapacitou 30 boxů pro ustájení koní. Vlastní výuka jízdy na koni probíhá v areálu dostihového závodiště, kde jsou k využití tréninkové dráhy, cvičné startovací boxy a další zařízení. Odborný výcvik žáků druhých a třetích ročníků probíhá na smluvních pracovištích právnických a fyzických osob. Žáci třetího ročníku, kteří mají v druhém pololetí souvislý odborný výcvik, mohou tento vykonávat i na smluvních pracovištích. Mezi odborná pracoviště školy patří také dílny, kovárna a místnost se třemi dostihovými trenažéry. Ve stájích se používají moderní pomůcky pro ošetřování koní a jízdu na koni i v sulce. Další část praktického vyučování probíhá formou účasti na dostizích na všech závodištích v ČR, příležitostně i v zahraničí, formou exkurzí ve významných dostihových stájích i tréninkových zařízeních i zahraničních odborných stáží.

Druhá škola má podrobně zpracovává učební osnovu odborného výcviku, ale nejsou v ní obsaženy námi hledané informace. Vzdělávání v oboru vzdělání jezdec a chovatel koní probíhá formou pravidelného střídání týdenních cyklů teoretického vzdělávání a odborného výcviku. Odborný výcvik obvykle probíhá skupinově v dílnách odborného výcviku umístěných v areálu školy. Ve vyšších ročnících mají žáci možnost absolvovat část odborného výcviku na smluvně zajištěných pracovištích v reálném provozu.

Výuka odborného výcviku tedy probíhá buď v areálu školy, nebo na smluvních pracovištích. Pro realizaci odborného výcviku na smluvních pracovištích jsou uzavřeny smlouvy o zajištění odborného výcviku žáků a probíhá spolupráce s různými firmami.

Třetí škola má podrobně zpracovanou učební osnovu odborného výcviku, ale její úvodní průřezové pasáže jsou spíše pojaty stručně. Co se spolupráce se sociálními partnery týče, škola spolupracuje s celou řadou. Na konci každého školního roku škola vyhodnocuje přínos spolupráce s danými partnery a snaží se reagovat na požadavky těchto partnerů v oblasti teoretické výuky.

41-54-H/01 Podkovář a zemědělský kovář

V případě oboru Podkovář a zemědělský kovář jsme obdrželi ŠVP ze dvou škol.

Jak je to se vztahem tohoto oboru vzdělání k soustavě NSK:

K tomuto oboru vzdělání přiřazujeme PK 41-031-H Europodkovář. S ní je související profesní kvalifikace 41-030-H Zemědělský kovář a navazuje na ni PK 41-040-M Podkovář specialista.

Co se využití disponibilních hodin týče:

První škola nakládá s disponibilními hodinami následovně. Podkovářství 0,5, Strojírenské a opravárenské technologie 0,5, Disponibilní hodiny 24 (ve prospěch Technické dokumentace 1, Zemědělské výroby a mechanizace 1, Motorových vozidel 2 a Odborného výcviku 20). Druhá škola věnuje 3 hodiny ve prospěch Jazykového vzdělávání a komunikace a 14,5 hodin ve prospěch odborného vzdělávání, zřejmě většinově ve prospěch odborného výcviku.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

U první školy je učební osnova zpracována stručnějším, ale pro potřeby školy vyhovujícím způsobem. Odborný výcvik je realizován v plně vybavených dílnách. Také spolupráce se sociálními partnery je nedílnou součástí chodu školy. Zástupci sociálních partnerů se podíleli na tvorbě ŠVP a jeho ověřování a pravidelnými konzultacemi se podílejí na jeho inovaci. Mezi hlavní sociální partnery patří především firmy a instituce, ve kterých absolvují žáci odbornou praxi a firmy, ve kterých pracují absolventi školy. Podrobnější informace o spolupracujících firmách nejsou k dispozici.

V případě druhé školy výuka odborného výcviku probíhá v dílnách umístěných v areálu školy, na školních závodech a na smluvních pracovištích. Vzhledem k zaměření vzdělávací nabídky školy je pro zajištění vysoké kvality odborných kompetencí absolventů všech oborů vzdělání s výučním listem nezbytná spolupráce významnými firmami regionu. Při realizaci školního vzdělávacího programu Podkovář a zemědělský kovář škola spolupracuje se sociálními partnery, ke kterým patří významné zemědělské společnosti v okrese. Konkrétnější informace o spolupracujících firmách v regionu nejsou k dispozici.

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

V případě tohoto oboru vzdělání jsme obdrželi osm školních vzdělávacích programů.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Tento obor vzdělání a současně i ÚPK je tvořen dvěma integrovanými skládajícími PK - 41- 027-H Opravář strojů a zařízení v pěstování rostlin a 41-028-H Opravář strojů a zařízení v chovu zvířat. V případě potřeby je zde ještě jedna PK rozvíjející 41-029-H Opravář malé zemědělské mechanizace.

Co se využití disponibilních hodin týče:

První škola využívá disponibilní hodiny následovně: Matematika 1, Strojnictví a technické kreslení 1, Řízení motorových vozidel 3,5, Konstrukce motorových vozidel 2,5, odborný výcvik 7, celkem tedy 15 hodin. Druhá škola vyčleňuje ve prospěch Základů strojírenství 1,5 hodiny, pro Zemědělskou technologii a mechanizační prostředky 6 hodin, Strojírenské a opravárenské technologie 7,5; celkem tedy 15 hodin. Třetí škola nevykazuje u počtu disponibilních hodin počet hodin za celou dobu vzdělávání, ale celkový počet vyučovacích hodin. Tedy – Ekonomika 10 hodin, Fyzika 6, Chemie 3, Biologie a ekologie 3, Matematika 32, Tělesná výchova 6, Základy strojírenství 56, Zemědělské technologie a mechanizační prostředky 144, Strojírenské a opravárenské technologie 456; celkem tedy 716 hodin. Čtvrtá škola využívá ve prospěch Jazykového vzdělávání a komunikaci 6 hodin a pro Odborné vzdělávání 15 hodin. Pátá škola pracuje s disponibilními hodinami následovně: Přírodovědné vzdělávání 1 hodina, Matematické vzdělávání (Matematika 2,5), Základy strojírenství 2,5, Zemědělské technologie a mechanizační prostředky 10, Strojírenské a opravárenské technologie (Odborný výcvik) 3,5 hodiny. Šestá škola přiděluje matematickému vzdělávání 1,5 hodiny, Estetickému vzdělávání 0,5, Základům strojnictví 1, Zemědělské technologii a mechanizačním prostředkům 3 a Strojírenské a opravárenské technologii 9 hodin. Sedmá škola ve svém ŠVP udává, že disponibilní hodiny použije pro Základy strojírenství – 2 hodiny, pro Zemědělské technologie a mechanizační prostředky 6, Strojírenské a opravárenské technologie 7; celkem tedy 15 hodin. A poslední osmá škola využívá tyto hodiny pro Základy strojírenství 1 hodinu, Zemědělské technologie a mechanizační prostředky 3, Strojírenské a opravárenské technologie 11 hodin.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

U první školy je učivo odborného výcviku standardně rozděleno do tří ročníků. Až ve třetím ročníku mohou ale žáci při procvičování dovedností absolvovat výuku na pracovištích fyzických nebo právnických osob pod vedením a za dozoru pověřených zaměstnanců. Odborný výcvik probíhá tedy buď skupinově pod vedením učitele odborného výcviku v areálu školy, nebo individuálně na smluvních pracovištích.

Při realizaci školního vzdělávacího programu škola spolupracuje se sociálními partnery, ke kterým patří významné zemědělské a dopravní organizace oblastí a dále opravárenské a prodejní organizace zabývající se službami pro zemědělce. Žáci školy se v těchto firmách formou praxí a exkurzí seznamují s novou moderní technikou, technologiemi a s provozními a pracovními podmínkami. Konkrétnější informace nejsou k dispozici.

V případě druhé školy je odborný výcvik organizován obdobně na pracovištích SOU v učebních skupinách, kdy instruktáž a výklad teorie oprav je veden převážně frontálně učitelem odborného výcviku. Využívání smluvních zemědělských družstev také pod přímým vedením učitele odborného výcviku a proškolených instruktorů, se využívá nejen ve třetím, ale už i ve druhém ročníku.

Odborný výcvik je realizován v dílnách, které jsou přímou součástí areálu SOU. Jedná se o dílny ručního obrábění, strojního obrábění, montážních prací, kovárnu, klempírnu, tři svařovny, opravárenskou dílnu s diagnostickým vybavením a akumulátorovnou. Smluvně je ošetřena spolupráce s firmou, která se zabývá servisem techniky. V její dílně umístěné v areálu SOU, vykonávají žáci praxi. K této škole také patří svářečská škola, která zajišťuje výuku a periodické přezkušování pro žáky i veřejnost.

Třetí škola organizuje odborný výcvik na pracovištích SOUz v učebních skupinách, kdy instruktáž a výklad teorie oprav je veden převážně frontálně učitelem odborného výcviku; praktický výcvik probíhá individuálně nebo skupinově. ŠVP pracuje i s pojmem „individualizovaný nácvik“, který je určen především pro zaostávající žáky, kteří vyžadují individuální tempo a přístup učitele. Škola má vybavení plně pokrývající potřeby plnění učební osnovy (zámečnickou dílnu, klempířskou dílnu, kovářskou dílnu, montážní dílnu, obrobnu, motorárnu, servisní dílnu, svařovnu, montážní halu, učebnu autoškoly vybavenou trenážery, autocvičiště). Pro svou výukovou činnost má tato škola zaregistrovanou svářečskou školu, autoškolu. Bližší informace o konkrétních smluvních podnicích nejsou k dispozici.

Čtvrtá škola má zpracovanou učební osnovu odborného výcviku standardním způsobem. Výuka odborného výcviku probíhá v dílnách umístěných v areálu školy, na školních závodech a na smluvních pracovištích.

Škola sama disponuje dvěma dílnami s kapacitou 30 žáků, s vybavením pro výuku praktických činností, od měření až po spojování materiálů. Jedna dílna je obrobna pro výuku strojního obrábění kovů s vybavením osmi soustruhů, dvěma frézky, obrážekou a strojní pilou. Druhá dílna je pracovištěm pro běžné opravy motorových vozidel včetně traktorů a zemědělských strojů. Škola toho času eviduje osm smluvních pracovišť na zemědělských a opravárenských podnicích v okrese. Bližší informace o realizaci odborného výcviku a smluvních pracovištích nejsou v ŠVP k dispozici.

Pátá škola má zpracovávánu učební osnovu odborného výcviku též standardním způsobem. Odborný výcvik je realizován v dílenských prostorách školy, na odloučených pracovištích sociálních partnerů, formou praktické výuky celé skupiny žáků pod vedením učitele odborného výcviku, a na provozních pracovištích. Pracoviště jsou svým vybavením zaměřena na problematiku výuky jednotlivých témat. Jedná se například o svařovnu, dílny ručního a strojního obrábění, diagnostiky, opravy zemědělských strojů, převodových ústrojí, motorů, kovárnu atd.

Škola při výuce oboru opravář zemědělských strojů spolupracuje se zemědělskými podniky, kde je vykonávána praktická výuka žáků při opravách a údržbě zemědělských strojů jak při jejich předsezónní přípravě, tak při opravách během sezónních prací. Dále škola spolupracuje s firmou, která je prodejním a servisním střediskem. Tato firma se specializuje převážně na prodej a servis zemědělské techniky.

Při tvorbě ŠVP škola spolupracovala s představiteli firem. Jejich připomínky byly zapracovány do učebního plánu v jednotlivých teoretických vyučovacích předmětech i v odborném výcviku. Při vyhodnocování kvality výsledků ŠVP škola i nadále konzultuje odborné názory s představiteli firem.

Šestá škola vyučuje odborný výcvik skupinově pod vedením učitele odborného výcviku. Ve třetím ročníku mohou žáci při procvičování dovedností absolvovat vyučovací jednotky na provozních pracovištích odborného výcviku pod vedením a za dozoru pověřených pracovníků. Žáci jsou vedeni k samostatné práci, k tomu, aby používali a orientovali se v technické literatuře, využívali informační technologie, volili správné nářadí, přípravky a pomůcky.

Škola zdárně spolupracuje se sociálními partnery, mezi které patří prodejci traktorů a zemědělských strojů a dodavatelé náhradních dílů. Také zapojila partnery do tvorby ŠVP. Tito partneři byli seznámeni se systémem tvorby ŠVP a aktivně přispěli ke stanovení kompetencí pro daný obor.

V případě sedmé školy výuka odborného výcviku se uskutečňuje pod přímým vedením učitele odborného výcviku. Odborný výcvik je organizován v dílnách školy a na smluvních pracovištích. Ve 2. a 3. ročníku se pro odborný výcvik využívá smluvních pracovišť pod přímým vedením učitele odborného výcviku a proškolených instruktorů. Jistou zvláštností je individualizovaný nácvik, který je určen především pro zaostávající žáky. Více konkrétních informací ohledně sociálních partnerů není k dispozici.

Na osmé škole výuka odborného výcviku probíhá skupinově pod vedením učitele odborného výcviku. Ve třetím ročníku mohou žáci při procvičování dovedností absolvovat vyučovací jednotky na provozních pracovištích odborného výcviku pod vedením a za dozoru pověřených pracovníků.

Škola se v odborném výcviku snaží o maximální spolupráci při zajištění kvalitní přípravy žáků. V souladu s legislativou uzavírá za tímto účelem smlouvy se svými sociálními partnery, fyzickými a právníckými osobami. Na jejich základě dochází k realizaci odborného výcviku v zařízeních a prostorách sociálních partnerů.

41-56-H/01 Lesní mechanizátor

V případě oboru vzdělání lesní mechanizátor jsme získali ŠVP ze dvou škol.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

ÚPK Pěstební mechanizátor lze získat vykonáním zkoušek z PK 41-093-H Mechanizátor pro pěstební činnost (nový název) a 41-092-H Mechanizátor pro výrobu sazenic v lesních školkách (nový název) a 41-025-H Údržba lesních cest. V současné době platí ještě možnost „původní“, kdy se skládají zkoušky z PK 41-022-H Pěstební činnost a ochrana lesa (starý název) a 41-026-H Výroba sazenic v lesních školkách (starý název) a 41-025-H Údržba lesních cest. K tomuto oboru přináší též ÚPK Těžební mechanizátor, kde je situace ale obdobná. Aktuální kombinací ke zkoušce jsou PK 41-083-H Dopravce dříví (nový název) a 41-090-H Těžař dříví motomanuální (nový název). Zatím stávající variantu tvoří také dvojice PK 41-024-H Doprava dříví (starý název) a 41-023-H Těžební činnost (starý název). Pro pořádek nutno říci, že k tomuto oboru vzdělání nepřímo patří ještě další tři profesní kvalifikace, které jsou ale bez vazby.

Co se využití disponibilních hodin týče:

První škola přiděluje ve prospěch jazykového vzdělávání a komunikace 2 hodiny a ve prospěch odborného vzdělávání 14 hodin. Druhá škola využívá disponibilní hodiny na odborný výcvik (13 hodin) a na sportovní hry (3 hodiny).

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

V případě první školy je odborný výcvik organizován v učebních skupinách, kde jsou žáci seznámeni s probíranou látkou formou instruktáží, po níž následuje praktický nácvik. Je realizován v dílnách školy, na cvičných pracovištích a na provozních pracovištích různých vlastníků. Zde je důležité poznání pracovního prostředí, organizace práce, nároků na pracovníky, nároků na kvalitu práce i kontakt se zaměstnanci a zaměstnavatelem.

Spolupráce se sociálními partnery je založena na vzájemné informovanosti o průběhu vzdělávání a změnách ve firmách. V každé firmě je proškolený instruktor, který dohlíží na průběh odborného výcviku jednotlivého žáka. Firmy školu pravidelně informují o činnosti a chování žáka a navrhují jeho hodnocení z odborného výcviku.

Co se druhé školy týče, tak odborný výcvik probíhá ve třech fázích ve všech třech ročnících. Logicky na sebe navazuje tak, aby se v prvním ročníku žáci seznamovali především s ručními

pracemi při pěstování lesa a s ručním obráběním dřeva a kovů, ve druhém ročníku žáci postupně a plynule přecházejí na práce s mechanizmy a ve třetím ročníku se specializují a zdokonalují v těžbě dříví s motorovými pilami, s vyklízením vytěženého dříví speciálním lesnickým kolovým traktorem a s dalšími mechanizmy.

Co se spolupráce se sociálními partnery týče, ŠVP zmiňuje především jako nejvýznamnější skupinu rodiče a žáky.

41-56-H/02 Opravář lesnických strojů

V případě oboru vzdělání opravář lesnických strojů jsme získali jedno ŠVP.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

V tomto případě je identický název oboru vzdělání a název ÚPK. Do úplné profesní kvalifikace patří PK 41-102-H Opravář štěpkovacích strojů, 41-101-H Opravář pro pěstební a školkařskou techniku a 41-104-H Opravář lesnické těžební techniky.

Co se využití disponibilních hodin týče:

Škola věnuje ve prospěch Jazykového vzdělávání a komunikace 2 hodiny a ve prospěch Odborného vzdělávání 16 hodin.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

V učební osnově odborného výcviku je zmínka, že součástí odborného výcviku je i odborná praxe, která je v druhém a třetím ročníku prováděna na reálných pracovištích firem. Kapitola sedm ŠVP dále uvádí, že spolupráce se sociálními partnery je založena na vzájemné informovanosti o průběhu vzdělávání a změnách ve firmách. V každé firmě je proškolený instruktor, který dohlíží na průběh odborného výcviku jednotlivého žáka. Firmy školu pravidelně informují o činnosti a chování žáka a navrhují jeho hodnocení z odborného výcviku.

41-57-H/01 Zpracovatel dřeva

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

7.3 Výsledky analýz školních vzdělávacích programů pro obory vzdělání kategorií M a L0 ve skupině 41

41-04-M/01 Rostlinolékařství

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

41-41-M/01 Agropodnikání

Pro potřeby naší analýzy jsme získali ŠVP pro obor vzdělání agropodnikání ze šesti škol.

Tři ze škol mají ŠVP se zaměřením.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Obecně je možno říci, že na úrovni 4 a v gesci sektorové rady pro zemědělství vznikla v posledních letech celá řada profesních kvalifikací na maturitní úrovni - jedná se tedy o nejrůznější agronomy a zootechniky. Je třeba zdůraznit, že obor je, co se týče profesních kvalifikací, pokryt dokonalým způsobem – vytvořeny jsou PK jak integrované skládající, tak i rozvíjející.

Co se týče zaměření Péče o krajinu – ta v NSK žádnou oporu nemá. Ze schválených PK by mohla být dílčím způsobem využita PK Technik arborista, resp. některá z PK lesnického zaměření. Zaměření Chov koní a zvířat je možno charakterizovat následovně: U oblasti týkající se zvířat existují plně využitelné PK - zootechnik pro chov koní, drůbeže, ovcí a koz, prasat a skotu. V oblasti chovu koní existují PK též. Jsou sice na úrovni H, ale v řadě případů (vzhledem k jejich vysoké náročnosti) si nežadají s úrovní maturitního oboru.

Další zaměření Agropodnikání – provoz bylo již naznačeno výše. Mimo PK ryze zootechnického charakteru je možno dále využít PK agronom pícninář, pro obiloviny, pro okopaniny, pro olejniny, pro pěstování chmele, lnu a konopí. Zaměření Agropodnikání – ekonomika nemá v NSK oporu. Avšak - každá z výše uvedených PK má několik kompetencí, které mají ekonomický obsah. Ostatně i zemědělský ekonom musí mít znalosti a dovednosti z oblasti fyto technické i zootechnické.

K zaměření Ekologické a konvenční zemědělství možno napsat následující. V průběhu několika let se na sektorovou radu pro zemědělství obrátilo několik subjektů, majících zájem připravit PK s ekologickým obsahem. Bohužel, SR nikdy tyto podněty nevyslyšela a proto problematika ekologického zemědělství není samostatně - tedy formou PK – zpracována. K zaměření Chov koní a jezdeckví, resp. k této problematice jsme se vyjádřili již výše. Na úrovni 4 nacházíme PK Cvičitel jezdeckví, Hodnotitel koní a Zootechnik pro chov koní.

Co se využití disponibilních hodin týče:

ŠVP první školy rozčleňuje celkový počet 40 disponibilních hodin následujícím způsobem. Český jazyk 2, Cizí jazyk 2, Konverzace v cizím jazyce 2, Základy společenských věd 3, Biologie 2, Matematika 3, Informační a komunikační technologie 2, Účetnictví 3, Obchodní korespondence 3, Ochrana rostlin 2, Veterinářství 1, Chov koní 2, Praxe 11, Cvičení k maturitě 2. Uvedený přehled je jasný. Neradi bychom se pouštěli do analýz, kolik hodin je věnováno předmětům všeobecně vzdělávacím a kolik odborným. I předmět všeobecně vzdělávací je možné (zvláště při vyšší hodinové dotaci z disponibilních hodin) zaměřit

především prakticky – tedy profesně. Nicméně je možno říci, že cca 15 hodin z celkové možné dotace je věnováno odborným vyučovacím předmětům.

ŠVP druhé školy se zaměřením vykazuje toto rozdělení disponibilních hodin: Cizí jazyk 3, Přírodovědné vzdělávání 2, Matematika 1, Seminář z matematiky 1, Estetické vzdělávání 2, Informační a komunikační technologie 1, Psaní na počítači 1, Seminář z informačních technologií 1, Ekonomické vzdělávání 8,5, Chov zvířat 0,5, Technické zařízení a doprava 3,5, Pěstování rostlin a zpracování rostlinných produktů 9 a Chov zvířat a zpracování živočišných produktů 1.

ŠVP také druhé školy ale s jiným zaměřením vykazuje toto rozdělení disponibilních hodin: Cizí jazyk 3, Přírodovědné vzdělávání 2, Matematika 1, Seminář z matematiky 1, Estetické vzdělávání 2, Informační a komunikační technologie 1, Psaní na počítači 1, Seminář z informačních technologií 1, Ekonomické vzdělávání 8,5, Chov zvířat 0,5, Technické zařízení a doprava 3,5, Pěstování rostlin a zpracování rostlinných produktů 3,5 a Chov zvířat a zpracování živočišných produktů 8,5. Co se týče rozčlenění hodinové dotace disponibilních hodin je tedy odborným předmětům věnováno 14 až 16 hodin.

ŠVP třetí školy se zaměřením vykazuje následné rozdělení disponibilních hodin: Český jazyk a literatura 2, Cizí jazyk 5, Konverzace v anglickém jazyce 2, Přírodovědné vzdělávání 1, Matematika 4, Estetické vzdělávání 1, Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích 6, Ekonomické vzdělávání 7.

Čtvrtá škola u zaměření vykazuje následující počty disponibilních hodin: Český jazyk 2, Cizí jazyk 2, Společenskovední vzdělávání 2, Přírodovědné vzdělávání 3, Matematické vzdělávání 2, Estetické vzdělávání 1, Vzdělávání pro zdraví 1, Vzdělávání v IKT 2, Ekonomické vzdělávání 3, Technické zařízení a doprava 1, Pěstování rostlin a zpracování rostlinných produktů 8, Chov zvířat a zpracování živočišných produktů 6, Odborná rozvrhová praxe 2, maturitní semináře 6. Je tedy možno říci, že toto zaměření čerpá z disponibilních hodin ve prospěch odborných předmětů 17 hodin. Další zaměření na chov koní a jezdeckví rozděluje disponibilní hodiny následovně: Český jazyk 2, Cizí jazyk 2, Společenskovední vzdělávání 2, Přírodovědné vzdělávání 3, Matematické vzdělávání 2, Estetické vzdělávání 1, Vzdělávání pro zdraví 1, Vzdělávání v IKT 2, Ekonomické vzdělávání 1, Technické zařízení a doprava 1, Pěstování rostlin a zpracování rostlinných produktů 4, Chov zvířat a zpracování živočišných produktů 2, maturitní semináře 6, Chov koní 5, Jezdeckví 8. Je zřejmé, že ve prospěch odborných vyučovacích předmětů je čerpáno 20 hodin.

Pátá škola rozděluje disponibilní hodiny následujícím způsobem: Český jazyk a literatura 5, Anglický jazyk 4, Ekologie 1, Matematika 2, Seminář z matematiky 4, Informační a komunikační technologie 2, Ekonomické vzdělávání 7, Technická zařízení a doprava 1,

Pěstování rostlin, chov zvířat a zpracování zemědělských produktů 9. Tato škola ve prospěch odborných předmětů tedy vyčleňuje 10 disponibilních hodin.

Poslední šestá škola využívá disponibilní hodiny následujícím způsobem: Český jazyk a literatura 1, Cizí jazyk 2, Společenskovědní vzdělávání 1, Přírodovědné vzdělávání 3, Matematické vzdělávání 4, Estetické vzdělávání 1, Informační a komunikační technologie 2, Ekonomické vzdělávání 6, Technická zařízení a doprava 4, Pěstování rostlin a zpracování rostlinných produktů 7, Chov zvířat a zpracování živočišných produktů 8,5, Rozvoj venkova 0,5. Podle uvedených hodinových dotací je tedy zřejmé, že odborným vyučovacím předmětům je tedy věnováno 20 hodin z celkového počtu.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

V případě první školy je zapotřebí nahlédnout do pasáže Materiální a personální zabezpečení, resp. Spolupráce se sociálními partnery; učební osnova vyučovacím předmětu praxe je popsána podrobným, ale v tomto ohledu jen obecným způsobem. Výuka praxe probíhá v dílnách umístěných v areálu školy, ve školní zahradě, v zemědělských podnicích a na smluvních pracovištích školy. Vzhledem k zaměření školy je pro zajištění vysoké kvality odborných kompetencí absolventů všech studijních oborů nezbytná spolupráce s významnými firmami regionu. Při realizaci školního vzdělávacího programu Agropodnikání škola spolupracuje se sociálními partnery, ke kterým patří významné zemědělské organizace oblasti a dále organizacemi zabývající se službami pro zemědělce. Žáci školy se v těchto firmách formou praxí a exkurzí seznamují s novou moderní technikou, technologiemi a s provozními a pracovními podmínkami. Podrobnější informace se v tomto ohledu nepodařilo získat. Jinak, jak je uvedeno již výše, je praxi věnováno 11 hodin z disponibilních + 11,5 hodin z kmenového základu.

U druhé školy je situace řešena tak, že ŠVP pracuje s učebními osnovami předmětů učební praxe a odborná praxe. Učební praxe je realizována v prvním ročníku a probíhá v botanické zahradě a areálu školy a na školním hospodářství. Odborná praxe probíhá v prvním až čtvrtém ročníku a současně je do ní zařazen i institut individuální praxe. Pracoviště se mohou měnit dle současné situace proto, aby výuka měla vždy zachovanou patřičnou úroveň. V prvním ročníku je praxi věnován 1 týden ze 40, ve 2. ročníku 5 týdnů ze 40, ve 3. ročníku 6 týdnů také ze 40 a ve 4. ročníku 4 týdny z 36 týdnů.

ŠVP, resp. učební osnova vyučovacího předmětu praxe třetí školy pracuje s pojmy učební praxe rozvrhová, učební praxe bloková, prázdninová praxe, odborná praxe a individuální praxe. Z hlediska zadaného úkolu je významná praxe odborná, vyučovaná v prvním, druhém a třetím ročníku během školního roku. Žáci pod vedením učitele provádějí práce dle učebních plánů ve smluvních zemědělských podnicích při pěstování a sklizni zemědělských plodin a chovu zvířat. Také prázdninová praxe probíhající v době hlavních prázdnin je realizována na pozemcích školy nebo na školním statku pod dohledem učitele; ve třetím ročníku tato praxe probíhá u smluvních zemědělských organizací. Individuální praxe je organizovaná souběžně s výukou teorie, za celou dobu vzdělávání žáci absolvují osm týdnů této praxe. Probíhá na pracovištích školního statku nebo u smluvních zemědělských i nezemědělských podniků. Dále v textu se dočteme, že škola má v sousedství funkční školní statek s rostlinnou a živočišnou produkcí, chovem koní, ovocnou školkou, rozsáhlými skleníky a prodejnou zahradnických produktů a přípravků pro zahradníky. Škola má dva školní závody a řadu dalších spolupracujících organizací. Bohužel, podrobnější údaje o realizaci praktického vyučování nejsou zřejmě k dispozici. V prvním ročníku jsou praxi věnovány 2 týdny z 39, ve 2. ročníku 3 týdny z 39, ve 3. ročníku 4 týdny také z 39 a ve 4. ročníku 3 týdny z 33 týdnů. V těchto počtech není zahrnuta učební praxe bloková.

ŠVP čtvrté školy obsahuje dvě učební osnovy praxe. Jednak učební osnova praxe – odborné rozvrhové, která je realizována pouze v prvním ročníku, nicméně i ona probíhá na pozemcích školního statku nebo smluvně v zajištěných prostorách samostatných zemědělských subjektů. Komplexně pojatá druhá učební osnova vyučuje předmět praxe od prvního do čtvrtého ročníku. Praktická výuka je realizována formou učební praxe rozvrhové (v 1. až 3. ročníku) a učební praxe blokové (ve 4. ročníku), odborné provozní praxe blokové (v 1. a 2. ročníku) včetně prázdninové (ve 3. ročníku) a odborné individuální praxe. Odborná praxe a odborný výcvik probíhají hlavně na školním statku, který má 950 ha zemědělské půdy, z toho je část jedné farmy o výměře 50 ha zaměřena na ekologické zemědělství. Praktická výuka probíhá na úseku rostlinné výroby při pěstování obilovin, okopanin, píce a technických plodin. V živočišné výrobě je to chov skotu, prasat, koní a včel. Je prováděna úprava a posklizňové zpracování obilí a brambor, případně zeleniny a ovoce. Při výrobě masných produktů je využito jatek a zpracovny školního statku. Mimo ŠS, probíhají některé činnosti s žáky v zemědělských podnicích. Odborná provozní praxe (červen a prázdniny) - mimo rozvrhovou je vyučována v 1. až 3. ročníku vždy pro dvou týdnů ze 40.

V případě páté školy je v učební osnově předmětu Praxe uveden celkem obecný text, že výuka probíhá na pracovištích školy, na partnerských smluvních pracovištích a dalších odborných pracovištích. Žáci se v průběhu praxe seznamují s chodem zemědělského podniku jak v rostlinné, živočišné, tak i ekonomické oblasti. Ani v dalších kapitolách se nedočteme nic

konkrétnějšího o podnikatelských spolupracujících subjektech, pouze je zde k dispozici ujištění, že škola má sjednané smlouvy o spolupráci a odborné přípravě žáků s vybranými podnikateli a organizacemi, které jsou zárukou dobré kvality. V ročníkovém plánu studia je praxe zařazena v hodinové dotaci 2, 3, 3, 2 týdny za celou dobu vzdělávání.

V případě šesté školy se předmět vyučuje od prvního do čtvrtého ročníku. Praktická výuka probíhá formou učební rozvrhové, učební blokové, odborné provozní a odborné individuální praxe. Dva týdny odborné individuální praxe absolvují žáci 3. ročníku v průběhu hlavních prázdnin. Bez bližší specifikace je dále uvedeno, že škola má plodnou spolupráci s řadou podniků v regionu a s orgány samosprávy. V zájmu zkvalitnění výuky a zejména praxe se též zapojili do programů přeshraniční spolupráce. Zařazení předmětu Praxe do přehledu využití týdnů ve školním roce je v souladu s výše uvedenými příklady.

41-42-M/01 Vinohradnictví

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

41-43-M/01 Rybářství

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

41-43-M/02 Chovatelství

K tomuto RVP jsme obdrželi dva specificky pojaté programy. Oba získané programy ukazují možnou šíři a pojetí RVP Chovatelství, kdy na různé úrovni podrobnosti lze probírat značně širokou škálu zvířat.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

V soustavě NSK nacházíme ÚPK Zootechnik, které jsou podřízeny (či lépe řečeno skládají ji) tři profesní kvalifikace - Zootechnik pro chov skotu, Zootechnik pro chov prasat a Zootechnik pro chov ovcí a koz. Tuto úplnou profesní kvalifikaci ještě rozvíjí PK Zootechnik pro chov drůbeže a Zootechnik pro chov koní.

K zaměření jednotlivých ŠVP výše uvedených škol možno říci následující: U ŠVP první školy nacházíme lakonické sdělení, že absolvent tohoto školního vzdělávacího programu je zaměřen na dostihový sport. Zdá se, že tento typ studia do určité míry koresponduje s již výše popsaným oborem Trenérství dostihových a sportovních koní, byť ten škola samozřejmě provozuje formou nastavbového dálkového studia. Rozhodně výše uvedené PK by ale

bylo možné uvádět i v tomto případě. Ve druhém případě se aktuálně uvažuje o vytvoření ÚPK Kynolog. Byly by mu podřízeny dvě PK – Kynolog chovatel a Kynolog výcvikář (cvičitel).

Co se využití disponibilních hodin týče:

U ŠVP první školy jsou disponibilní hodiny rozloženy následujícím způsobem: Cizí jazyk 2, Společenskovědní vzdělávání 1, Přírodovědné vzdělávání 6, Estetické vzdělávání 2, Ekonomika 3, celkem tedy 14 hodin v kategorii vzdělávacích oblastí. U obsahových okruhů nalzáme zvýšené hodinové dotace u Aplikované biologie 1, Chovu zvířat 8 a Chovu koní a jezdeckví 20, celkem tedy 29 disponibilních hodin.

U druhé školy nacházíme následující rozčlenění hodin: Český jazyk 2, Cizí jazyk 2, Společenskovědní vzdělávání 2, Přírodovědné vzdělávání 4, Matematické vzdělávání 2, Estetické vzdělávání 1, Vzdělávání pro zdraví 1, Vzdělávání v IKT 2, Ekonomické vzdělávání 2, dále Aplikovaná biologie 2, Chov zvířat 11, profilující okruhy 1. Odborné předměty jsou tedy posíleny 14 hodinami.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

V případě ŠVP první školy je praktické vyučování organizováno ve vlastní stáji i na smluvních pracovištích. Učební a odbornou praxi ve školní stáji a na smluvních pracovištích zajišťují učitelé praxe a instruktoři žáků a je organizována tak, aby žáci poznali režim pracovních činností v různých stájích. Významné je, že dílčí činnosti v chovu koní a dalších hospodářských zvířat vyžadují celodenní režim. Výuka praxe je proto nastavena tak, aby se žáci mohli zapojit do zemědělského provozu, kde právě praxi vykonávají.

Zdá se, že mezi využívaná pracoviště například patří dostihová závodiště a pořadatelé dostihů a „anonymně“ sportovní a dostihové stáje, chovatelská zařízení, chovatelé, trenéři a majitelé při zajišťování smluvních pracovišť pro výuku praktického vyučování a odborných předmětů. Další část praktického vyučování probíhá formou účasti na soutěžích a dostizích na různých místech a závodištích v ČR, příležitostně i v zahraničí. K odborné výuce též slouží i dílny, kovárna a místnost se třemi dostihovými trenažéry, na kterých si žáci upevňují své jezdecké dovednosti.

U ŠVP druhé školy je problematika předmětu praxe a vůbec praktického vyučování pojata obecně, resp. slouží i pro jiné obory. V obecné rovině je zde možné předat dále myšlenku, že odborná praxe je zajišťována hlavně na školním statku. Mimo něj jsou nacvičovány některé činnosti zřejmě tedy i s těmito žáky v zemědělských podnicích. V rámci odborných exkurzí žáci navštěvují další zemědělské a zpracovatelské podniky regionu. Žáci v rámci praxe získávají odborné, kulturní i jazykové vědomosti a dovednosti.

41-44-M/01 Zahradnictví

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

41-45-M/01 Mechanizace a služby

V případě oboru vzdělání mechanizace a služby jsme získali dva školní vzdělávací programy.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Nacházíme zde úplnou profesní kvalifikaci Zemědělský mechanizátor, která je tvořena dvěma integrovanými skládajícími PK Zemědělský mechanizátor pro rostlinnou výrobu a Zemědělský mechanizátor pro živočišnou výrobu. Na ně navazuje a rozvíjí je profesní kvalifikace Servisní technik zemědělské mechanizace. Zasláné školní vzdělávací programy jsou bez zaměření.

Co se využití disponibilních hodin týče:

ŠVP z první školy s disponibilními hodinami následujícím způsobem: Dílenská cvičení 9, Technická dokumentace 5, Strojnictví 2, Technická mechanika 2, Elektrotechnika 3, Řízení motorových vozidel 4, Cvičení z matematiky (Konverzace v cizím jazyce) 2, Základy zemědělství 2, Český jazyk 2, Cizí jazyk 4, Matematika 1, Informační a komunikační technologie 4; celkem tedy 40 hodin. Z toho je ve prospěch odborného vzdělávání (tedy obsahových okruhů) věnováno 27 hodin, to je v porovnání s jinými školami jistý nadstandard.

Školní vzdělávací program z druhé školy vykazuje následující využití disponibilních hodin: Český jazyk a literatura 2, Cizí jazyk 2, Občanská nauka 3, Fyzika 1, Ekonomika a podnikání 2 (celkem 10 vyučovacích hodin), Servis a opravy (praxe) 23, Finanční gramotnost 1, Elektrotechnika 2, volitelně 2 x maturitní seminář po 3 hodinách; celkem tedy 32 hodin. V tomto případě je na odbornou složku vzdělání věnován velký počet hodin.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

V případě ŠVP z první školy je možno uvést pouze neúplné informace. UO předmětu Praxe, ze kterého je nejčastěji čerpáno, je zpracována strohým způsobem. Bohužel není zpracována kapitola týkající se spolupráce se sociálními partnery, ve které většina ŠVP vyjmenovává též spolupracující firmy. Učební praxe je vyučována po 2 týdnech v každém ročníku.

Ve školním vzdělávacím programu z druhé školy je učební osnova praxe vedena pod názvem Servis a opravy s hodinovou dotací 23 hodiny. Podrobnější informace o pojetí a rozsahu realizace předmětu praxe v reálném prostředí nejsou však k dispozici.

41-46-M/01 Lesnictví

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

41-43-L/01 Chovatel cizokrajných zvířat

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

41-43-L/51 Rybářství

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

41-43-L/52 Trenérství dostihových a sportovních koní

Pro potřeby analýzy jsme obdrželi jedno ŠVP. ŠVP je bez zaměření, obor vzdělání je na této škole vyučován v dálkové formě jako tříletý.

Vazba u tohoto oboru vzdělání na soustavu NSK je následující:

Oprostíme-li se od jednostranného pohledu na skupinu PK týkající se úzce koní, pak jednoznačně je pro tento obor vzdělání nejbližší PK Zootechnik pro chov koní. Vzhledem ke specifikám lze vidět vazbu i na PK Hodnotitel koní a Cvičitel jezdeckví.

Toto ŠVP a příslušná forma vzdělávání s disponibilními hodinami nepracuje.

Praktické vyučování je realizováno následujícím způsobem:

Vzhledem ke specifikaci dálkové formy a tedy i žáků, je do učebního plánu zařazena individuální odborná praxe v rozsahu 40 hodin ročně, tedy celkem 120 hodin za celé období vzdělávání. Individuální odborná praxe se koná mimo rámec konzultací. Učební osnova předmětu je zpracována kvalitním způsobem.

Praktické vyučování probíhá v pronajatých stájích s kapacitou 30 boxů pro ustájení koní. Vlastní výuka jezdeckví a trenérství probíhá v areálu dostihového závodiště, kde jsou k využití tréninkové dráhy, cvičné startovací boxy, ohraničené prostory k pohybování koní, jízdárna a další zařízení. Individuální odborná praxe probíhá hlavně na smluvních pracovištích mimo Prahu, aby se žáci pod vedením instruktorů měli možnost seznámit s různými pracovišti, režimy práce a chovy různých hospodářských zvířat, nejen koní. Zdá se, že mezi využívaná pracoviště například patří Dostihová závodiště a pořadatelé dostihů a „anonymně“ sportovní a dostihové stáje, chovatelská zařízení, chovatelé, trenéři a majitelé při zajišťování smluvních pracovišť pro výuku praktického vyučování a odborných předmětů. Další část praktického vyučování probíhá formou účasti na soutěžích a dostizích na různých místech a závodištích v ČR, příležitostně i v zahraničí.

41-44-L/51 Zahradnictví

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

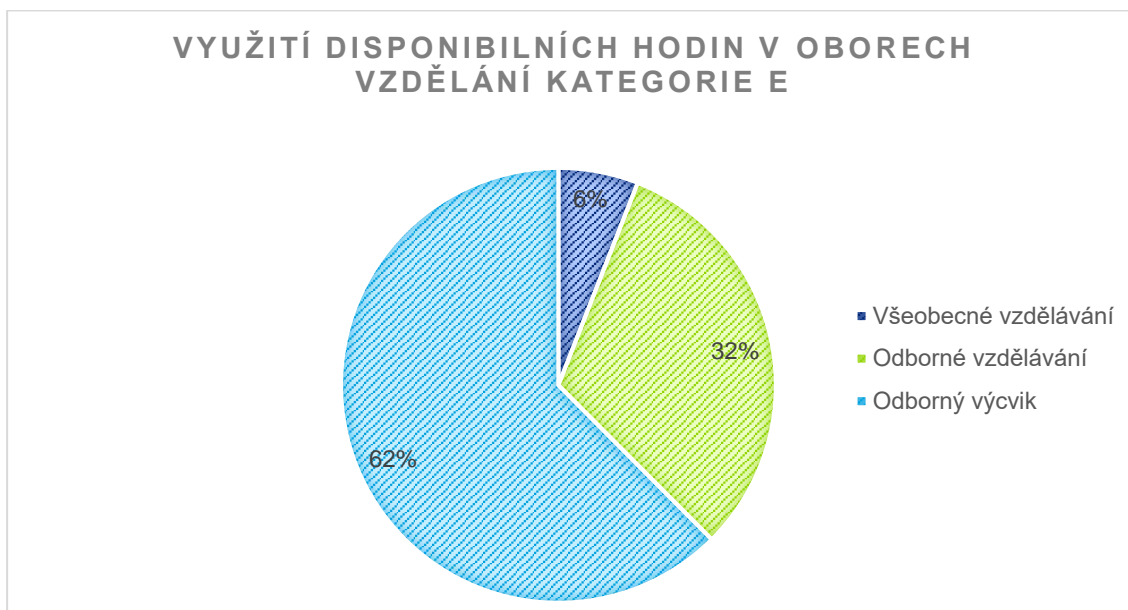
41-45-L/51 Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství

K tomuto oboru vzdělání jsme žádný ŠVP neobdrželi.

7.4 Výsledky analýzy využití disponibilních hodin a zaměření školních vzdělávacích programů

Závěr analýzy využití disponibilních hodin v oborech vzdělání kategorie E

Využití disponibilních hodin v oborech vzdělání kategorie E prezentuje následující graf. Z analýzy bylo zjištěno, že relativně velké množství hodin je využito na odborné vzdělávání, avšak z dalšího zkoumání vyplývá, že tyto hodiny jsou velmi často využity jako hodinová dotace odborného výcviku. Výrazně více času je u zemědělských oborů nižšího středního vzdělání s výučním listem věnováno k nácviku praktických dovedností. Nižší počet disponibilních hodin připadá na všeobecně vzdělávací předměty, přesto jsou nejčastěji využity pro český jazyk a estetické vzdělávání.

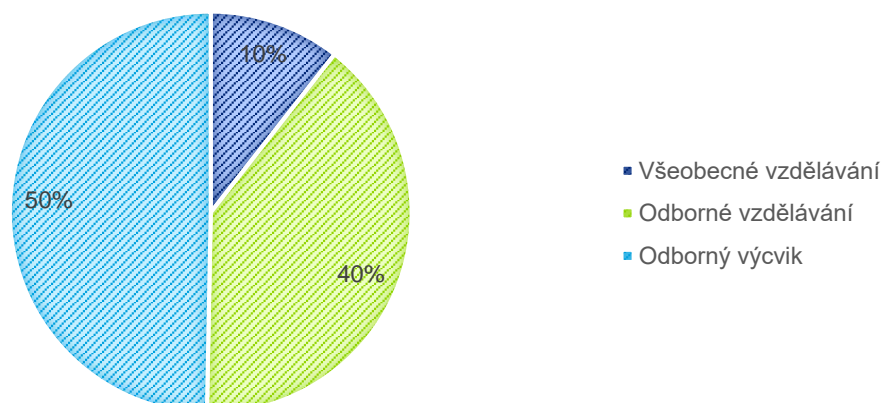

Graf 8: Využití disponibilních hodin v oborech vzdělání kategorie E

Závěr analýzy využití disponibilních hodin v oborech vzdělání kategorie H

Následující graf znázorňuje využití disponibilních hodin ve prospěch odborného vzdělávání, do kterého byly podle dostupných školních vzdělávacích programů zahrnuty např. předměty chov hospodářských zvířat, základy strojírenství, zemědělská technologie, chov koní a pěstování rostlin. Tyto hodiny však bývají, obdobně jako u oboru E, použity pro potřeby odborného výcviku. Dále školy navyšují počty hodin v předmětech matematiky, jazyků a motorových vozidlech.

VYUŽITÍ DISPONIBILNÍCH HODIN V OBORECH VZDĚLÁNÍ KATEGORIE H

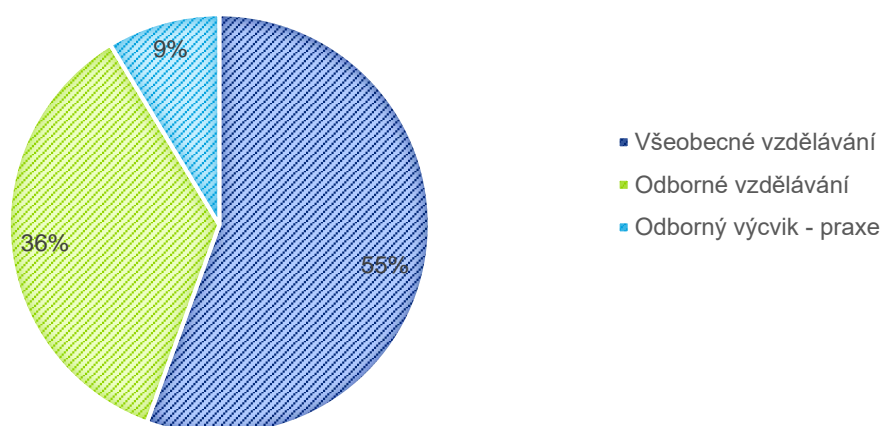

Graf 9: Využití disponibilních hodin v oborech vzdělání kategorie H

Závěr analýzy využití disponibilních hodin v oborech vzdělání kategorie M

Po analýze ŠVP pro obory vzdělání s maturitní zkouškou bylo zjištěno, že školy využívají disponibilní hodiny převážně pro zajištění výuky všeobecně vzdělávacích předmětů, ze kterých žáci skládají společnou část maturitní zkoušky. Menší měrou jsou hodiny využity pro odborné předměty. Z této skupiny předmětů jsou hodiny věnovány především ekonomice a informačním technologiím. Některé školy využívají těchto hodin pro navýšení výuky praxe a motorových vozidel.

VYUŽITÍ DISPONIBILNÍCH HODIN V OBORECH VZDĚLÁNÍ KATEGORIE M

Graf 10: Využití disponibilních hodin v oborech vzdělání kategorie M

Závěr analýzy k zaměření školních vzdělávacích programů

Ve většině oborů vzdělání ve skupinách oborů 41 a 43 nejsou v rámcových vzdělávacích programech definována zaměření. Školy pro svá zaměření využívají disponibilní hodiny a zaměření promítají do názvů svých školních vzdělávacích programů. Výjimkou je obor vzdělání 41-43-M/02 Chovatelství, ve kterém byly již v rámcovém vzdělávacím programu nastaveny profilující okruhy Chov koní a jezdeckví a Kynologie, které odpovídají nastaveným zaměřením. Hodinové dotace jednotlivých vyučovacích předmětů v analyzovaných školních vzdělávacích programech korespondují se zaměřeními škol vyjádřenými v názvech ŠVP. Zaměření jsou vytvářena v souladu s pokyny v RVP.

8. SWOT analýza možných řešení a přístupů pro inovaci rámcových vzdělávacích programů ve skupinách 41 a 43

V následující kapitole se pokusíme zamyslet nad různými variantami propojení oborů vzdělání ve skupinách 41 a 43. V každé z uvedených skupin je vždy pod názvem oboru vzdělání, který vstupuje do analýzy, uveden přehled obsahových okruhů odborného vzdělávání s minimálními počty týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání. Za zmíněným přehledem je zařazena příslušná SWOT analýza pro uvedenou skupinu oborů s doplňujícími texty.

8.1 Analýza pro řešení možnosti oborů se společným odborným základem ve stejné kategorii vzdělání

Kategorie dosaženého vzdělání H

Skupina 1: zemědělec – farmář, zahradník

41-51-H/01 Zemědělec-farmář:

- Technická zařízení a doprava (12)
- Pěstování rostlin (20)
- Chov zvířat (16)

41-52-H/01 Zahradník:

- Základy zahradnické výroby (11)
- Pěstování ovoce, zeleniny a skleníkových květin (20)
- Sadovnictví, venkovní květinářství a vazačství (21)

Z analýz zmíněných RVP vyplynulo, že analogické učivo se nachází v obsahových okruzích Pěstování rostlin a Základy zahradnické výroby:

Zemědělec-farmář – témata: Povětrnostní, klimatičtí a půdní činitelé, Výživa rostlin a hnojení, Základy ochrany rostlin, Mechanizační prostředky

Zahradník – témata: Biologické základy zahradnické výroby, Ochrana rostlin, Životní prostředí rostlin, Náradí, stroje a zařízení

V rámci aktualizací a revizí RVP bude analogické učivo jednotně formulované, také některé výsledky vzdělávání budou formulované jednotně. Z analýzy obsahových okruhů bylo zjištěno, že u těchto oborů vzdělání nelze hovořit o společném odborném základu. I podobné učivo se učí aplikovaně ve vazbě na příslušný obor vzdělání.

Silné stránky	Slabé stránky
	Není důvod pro společnou výuku v oborech zahradník a zemědělec-farmář. Obory se zpravidla vyučují na různých školách.
	Problematické zajištění optimální výuky odborného výcviku ve spojeném oboru vzdělání.
Hrozby/rizika	Příležitosti
Pokud by byl „násilně“ společný odborný základ vytvořen, žáci by museli zvládnout více učiva.	Talantovanější žáci by získali větší přehled a potenciálně širší možnost uplatnění v praxi.
Učitelé považují žáky v těchto oborech za „slabé“, rozšíření učiva by mohlo vést ke zhoršení výsledků žáků.	

Tabulka 13: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání zemědělec-farmář a zahradník

Závěry

ANO	zdůvodnění
NE	Společný odborný základ by nebyl pro školy využitelný. Není žádán.

Tabulka 14: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání zemědělec-farmář a zahradník

Skupina 2: rybář, jezdec a chovatel koní, zemědělec – farmář

41-53-H/01 Rybář:

- Aplikovaná biologie a hydrochemie (14)
- Chov ryb (28)
- Technická zařízení a doprava (10)

41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní:

- Chov koní (24)
- Jezdeckví (24)

41-51-H/01 Zemědělec - farmář:

- Technická zařízení a doprava (12)
- Pěstování rostlin (20)
- Chov zvířat (16)

Zmíněné obory vzdělání jsou výrazně odlišné, není možné pro ně vytvořit společný odborný základ a spojovat je. Obory vzdělání rybář a jezdec a chovatel koní jsou poměrně úzce

specializované, obor zemědělec-farmář je široce koncipovaný, školy vytvářejí odlišná ŠVP s ohledem na potřeby regionu, zájmy žáků apod. Na některých školách s oborem zemědělec-farmář se zaměřují na chov koní, tady by bylo možné spatřovat určitou analogii s oborem vzdělání jezdec a chovatel koní. Rozdílný je ale rozsah a hloubka výuky chovu koní a jezdeckví v těchto zmíněných oborech. Na chov ryb je zaměřen obor vzdělání rybář, jeho analogie s jinými obory vzdělání kategorie H neexistuje.

Silné stránky	Slabé stránky
	Není důvod pro společnou výuku v těchto oborech vzdělání. Obory se vyučují na různých školách.
	Problematické zajištění optimální výuky odborného výcviku ve spojeném oboru vzdělání.
Hrozby/rizika	Příležitosti
Pokud by byl „násilně“ společný odborný základ vytvořen, žáci by museli zvládnout více učiva.	Talentednější žáci by získali větší přehled a potenciálně širší možnost uplatnění v praxi.
Učitelé považují žáky v těchto oborech za „slabé“, rozšíření učiva by mohlo vést ke zhoršení výsledků žáků.	

Tabulka 15: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání zemědělec-farmář, jezdec a chovatel koní a rybář

Závěry

ANO	zdůvodnění
NE	Společný odborný základ by nebyl pro školy využitelný. Není žádán.

Tabulka 16: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání zemědělec - farmář, jezdec a chovatel koní a rybář

Skupina 3 opravář zemědělských strojů, podkovář a zemědělský kovář

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

- Základy strojírenství (2)
- Zemědělské technologie a mechanizační prostředky (7)
- Strojírenské a opravářenské technologie (43)

41-54-H/01 Podkovář a zemědělský kovář

- Zemědělské technologie (2)
- Podkovářství (22)
- Strojírenské a opravářenské technologie (18)

Z výše uvedeného přehledu je zřejmé, že část výuky týkající se zemědělských technologií a strojírenských a opravářenských technologií je v obou oborech vzdělání společná. Učí se ale v rozdílných rozsazích. Odborné obsahové okruhy v současných výše uvedených technických RVP obsahují obecně popsané výsledky vzdělávání a velmi rámcově nastavené učivo. Školy mají velkou volnost, odlišně přistupují k výuce. U oboru vzdělání opravář zemědělských strojů některé školy připomínají obsah závěrečných zkoušek s tím, že ne zcela odpovídá RVP. Doporučují učivo v RVP konkretizovat, aby bylo zřejmé, co minimálně mají žáci zvládnout na výstupu. Jiné školy si naopak současný stav chválí. Některé školy učí opraváře zemědělských strojů v intencích učebních dokumentů z roku 1993 – historicky, jiné učí tento obor analogicky jako mechanika opraváře motorových vozidel (dřívější automechanik) s pouze minimálními aplikacemi s ohledem na zemědělské technologie. Ideální se jeví přístup „osvícených“ škol, které si dokázaly zajistit přístup k modernější mechanizaci a snaží se žáky připravovat s ohledem na současné požadavky týkající se oprav a obsluhy moderní zemědělské techniky. Tato příprava je ovšem náročná a vhodnější by se mohl jevit obor kategorie L (+H). Při zavedení nového oboru vzdělání kategorie L by vznikla možnost stupňovitě ukončování s ohledem na schopnosti žáků. Doporučujeme znovu projednat možnost vzniku takového oboru se školami vyučujícími opraváře zemědělských strojů, případně i se školami vyučujícími obor lesní mechanizátor.

Při plánovaných aktualizacích budou porovnány výsledky vzdělávání a učivo, a pokud to bude možné, budou sjednoceny formulačně.

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Současné RVP školám vyhovují, nejsou negativní zpětné vazby.</p>	<p>Nastavení společného odborného základu mezi obory vzdělání s velmi odlišným rozšířením nepovažujeme za rozumné. Opravář zemědělských strojů patří mezi široce koncipované zemědělské obory s velkým rozšířením, naopak úzce specializovaný obor vzdělání zemědělský kovář a podkovář je rozšířen velmi sporadicky.</p>
<p>Prvky společného odborného základu jsou vidět již v současných RVP.</p>	<p>Žáci vzdělávající se v oboru podkovář a zemědělský kovář budou muset absolvovat více hodin týkajících se opravárenství na úkor výuky podkovářství.</p>
<p>Společné vzdělávání je v rozumném rozsahu možné realizovat už při současných RVP v oborech opravář zemědělských strojů a zemědělský kovář a podkovář.</p>	
Hrozby/rizika	Příležitosti
<p>Vytvoření nižšího počtu oborů vzdělání, které by vznikly na základě sloučení různých, historicky samostatných osvědčených oborů.</p>	
<p>Zaměstnavatelé v sektorové radě pro zemědělství nepovažují přípravu na povolání podkovář již v současné době za kvalitní, natož po uvažovaném sloučení.</p>	

Tabulka 17: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání opravář zemědělských strojů a podkovář a zemědělský kovář

Závěry

ANO	zdůvodnění
NE	Počet absolventů oboru vzdělání podkovář a zemědělský kovář je velmi rozdílný ve srovnání s oborem opravář zemědělských strojů (23 versus 934).

Tabulka 18 Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání opravář zemědělských strojů a podkovář a zemědělský kovář

Skupina 4: lesní mechanizátor, opravář lesnických strojů

41-56-H/01 Lesní mechanizátor

- Základy strojnictví (2)
- Lesnické technologie a mechanizační prostředky (47)
- Strojírenské a opravárenské technologie (3)

41-56-H/01 Opravář lesnických strojů

- Základy strojnictví (2)
- Lesnické technologie a mechanizační prostředky (7)
- Strojírenské a opravárenské technologie (43)

Jak je vidět z výše uvedeného přehledu, v obou RVP jsou zařazeny shodně nazvané obsahové okruhy, žáci se v nich však vzdělávají ve výrazně rozdílných hodinových dotacích ve vazbě na odlišné požadované odborné kompetence absolventů těchto oborů vzdělání. Současné RVP školám vyhovují, nejsou negativní zpětné vazby. Při plánovaných aktualizacích budou porovnány výsledky vzdělávání a učivo, a pokud to bude možné, budou sjednoceny formulačně.

Silné stránky	Slabé stránky
	Bylo by obtížné nastavit obsah a rozsah učiva, které by se vzdělávalo společně.
	Většina odborných témat by se musela probírat vícekrát s ohledem na výrazně rozdílné výstupy, což naráží na časovou náročnost.
Hrozby/rizika	Příležitosti
Nebylo by možné časově zvládnout výuku veškerého učiva.	Přijímání žáků více oborů vzdělání do společného prvního ročníku.
	Žáci by si mohli po prvním ročníku vybrat, který obor jim více vyhovuje.

Tabulka 19: SWOT analýza sloučení oborů lesní mechanizátor a opravář lesnických strojů

Závěry

ANO	zdůvodnění
NE	Společný odborný základ mezi obory vzdělání lesní mechanizátor a opravář lesnických strojů existuje, ale vzhledem k tomu, že učivo se učí ve velmi rozdílných rozsazích, nepovažujeme za smysluplné tyto úpravy RVP provádět. Některé školy s oběma obory vzdělání již v současné době společný první ročník realizují (v případě nouze).

Tabulka 20: Závěr analýzy pro sloučení oborů vzdělání ve skupinách lesní mechanizátor, opravář lesnických strojů

8.2 Analýza pro řešení možnosti oborů se společným odborným základem mezi kategoriemi oborů vzdělání

Skupina 1: zemědělské práce, zemědělec – farmář, agropodnikání

41-51-E/01 Zemědělské práce

- Technická zařízení a doprava (15)
- Pěstování rostlin (25)
- Chov zvířat (22)

41-51-H/01 Zemědělec-farmář

- Technická zařízení a doprava (12)
- Pěstování rostlin (20)
- Chov zvířat (16)

41-41-M/01 Agropodnikání

- Aplikovaná biologie (5)
- Pěstování rostlin a zpracování rostlinných produktů (9)
- Chov zvířat a zpracování živočišných produktů (9)
- Technická zařízení a doprava (6)
- Rozvoj venkova (3)

Z výše uvedeného přehledu je zřejmé, že obsahy učiva jsou podobné v odborných obsahových okruzích Technická zařízení a doprava, Pěstování rostlin a Chov zvířat. Učivo je probíráno do různé hloubky, což se projevuje v rozdílných formulacích výsledků vzdělávání.

Př. Žák:

- charakterizuje základní užitkové vlastnosti hospodářských zvířat (41-51-E/01 Zemědělské práce)
- charakterizuje jednotlivé užitkové vlastnosti a vyjmenuje vnitřní a vnější činitele, které je ovlivňují (41-51-H/01 Zemědělec-farmář, 41-41-M/01 Agropodnikání)

Skupina 2: zahradnické práce, zahradník, zahradnictví,

41-52-E/01 Zahradnické práce

- Základy zemědělské produkce (14)
- Základy ovocnictví a zelinářství (23)
- Základy sadovnictví a květinářství (28)

41-52-H/01 Zahradník

- Základy zahradnické výroby (11)
- Pěstování ovoce, zeleniny a skleníkových květin (20)
- Sadovnictví, venkovní květinářství a vazačství (21)

41-44-M/01 Zahradnictví

- Základy zahradnické výroby (11)
- Pěstování ovoce, zeleniny a okrasných rostlin (22)
- Sadovnická a krajinářská tvorba (10)
- Stroje, zařízení a motorová vozidla (8)

Z názvů odborných obsahových okruhů jsou zřejmé obdobné obsahy učiva. Níže uvádíme rozdíly ve výsledcích vzdělávání s ohledem na kategorie oborů.

Př. Žák:

- pomáhá při výsadbě, ošetřování a pěstování základního sortimentu venkovních a skleníkových květin, jehličnanů, listnatých stromů, listnatých keřů opadavých a stálezelených a popínavých dřevin (41-52-E/01 Zahradnické práce);
- vysazuje, ošetřuje a pěstuje základní sortiment venkovních květin, jehličnanů, listnatých stromů, listnatých keřů opadavých a stálezelených a popínavých dřevin (41-52-H/01 Zahradník);
- pěstuje, ošetřuje a připravuje k expedici vybrané letničky, dvouletky, trvalky, cibulnaté a hlíznaté květiny; pěstuje a rozmnožuje základní sortiment okrasných a ovocných dřevin (41-44-M/01 Zahradnictví);

Silné stránky	Slabé stránky
Žáci s různými studijními předpoklady by měli stejné příležitosti.	Problémem by bylo nastavení společného odborného základu – jeho úrovně.
	Stejně učivo by se muselo vyučovat vícekrát.
	Obtížně realizovatelná výuka – různé úrovně žáků, nutnost větší individualizace výuky, přechody žáků mezi obory.
	Využitelné pouze pro větší školy, které vyučují žáky v různých kategoriích příbuzných oborů vzdělání.

Hrozby/rizika	Příležitosti
Není jasný výstup na začátku.	Vznik příležitosti pro žáky, kteří jsou méně motivovaní na začátku vzdělávací cesty, ale v průběhu vzdělávání je škola začne bavit a budou mít šanci se toho více naučit a „dojít“ třeba až k maturitě.

Tabulka 21: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání ve skupinách zahradnické práce, zahradník, zahradnictví

Závěry

ANO	zdůvodnění
NE	V tuto chvíli není jasné, jak koncipovat společný odborný základ a zda by byl školami využit.

Tabulka 22: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání ve skupinách zahradnické práce, zahradník, zahradnictví

Skupina 3: opravářské práce, opravář zemědělských strojů, mechanizace a služby

41-55-E/01 Opravářské práce

- Základy strojírenství (3)
- Zemědělské technologie a mechanizační prostředky (10)
- Strojírenské a opravářské technologie (45)

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

- Základy strojírenství (2)
- Zemědělské technologie a mechanizační prostředky (7)
- Strojírenské a opravářské technologie (43)

41-45-M/01 Mechanizace a služby

- Zemědělské technologie (6)
- Pracovní stroje a motorová vozidla (13)
- Strojírenské a opravářské technologie (13)

Z názvů odborných obsahových okruhů jsou zřejmé obdobné obsahy učiva. Níže uvádíme rozdíly ve výsledcích vzdělávání s ohledem na kategorie oborů.

Př. Žák:

- spolupracuje při montážích, demontážích, opravách, seřizování a údržbě jednotlivých částí spalovacích motorů včetně příslušenství, převodových ústrojí a spojek, podvozků traktorů (41-55-E/01 Opravářské práce)

- provádí montáž, demontáž, údržbu, seřízení a opravy jednotlivých částí spalovacích motorů včetně příslušenství a usazení motoru (41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů)
- změří provozní parametry motoru, seřídí hodnoty vůlí a těsností a navrhne způsob opravy; diagnostikuje stav palivové soustavy u vznětového motoru nebo na zkušební stolici; provede diagnostiku zážehového motoru pomocí testeru; navrhne rozmístění pracovišť v opravně, včetně určení pracovních ploch a pohybu strojů a vozidel; vyhodnotí náklady na opravu, posoudí hospodárnost opravy nebo výroby či renovace dílů a navrhne racionalizační opatření (41-45-M/01 Mechanizace a služby)

Silné stránky	Slabé stránky
V rozumném rozsahu by umožnilo společné vzdělávání žáků.	Náročnější plánování výuky s ohledem na žáky s různými studijními předpoklady.
	Náročnější plánování výuky s ohledem na žáky s různými studijními předpoklady.
	Problematické nastavení organizace praktického vyučování s ohledem na odlišné potřeby na jednotlivých úrovních.
Hrozby/rizika	Příležitosti
Zvýšení rizika výskytu sociálně patologických jevů.	Žáci by měli možnost přejít do příbuzného oboru jiné kategorie s ohledem na jejich přání, motivaci a studijní předpoklady.
	Příležitost pro školy, které učí zmíněné obory vzdělání.

Tabulka 23: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání opravářské práce, opravář zemědělských strojů, mechanizace a služby

Závěry

ANO	zdůvodnění
NE	Není zájem ze strany škol.

Tabulka 24: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání opravářské práce, opravář zemědělských strojů, mechanizace a služby

Skupina 4: rybář a rybářství

41-53-H/01 Rybář

- Aplikovaná biologie a hydrochemie (14)
- Chov ryb (28)
- Technická zařízení a doprava (10)

41-43-M/01 Rybářství

- Aplikovaná biologie a hydrochemie (8)
- Technická zařízení ve vodním hospodářství a doprava (8)
- Chov ryb (13)
- Chov vodní drůbeže (4)

Obsahový okruh Aplikovaná biologie a hydrochemie je u obou oborů vzdělání ve svém základu velmi podobný, v oboru vzdělání rybářství se žáci učí ve větším rozsahu systematickou hydrobiologií a ekologií vodního prostředí. Žáci oboru vzdělání rybářství získají v rámci chovu ryb širší rozsah teoretických poznatků, např. v oblasti chovu lososovitých ryb a v oblasti plemenitby produkčních druhů ryb, žáci v oboru rybář získají více dovedností v rámci odborného výcviku. Problematika chovu vodní drůbeže je zařazena v obou oborech, vyšší hodinová dotace je u maturitního oboru vzdělání rybářství. Obsah okruhů týkajících se technických zařízení a dopravy je u obou oborů vzdělání velmi podobný, obor rybářství má tento okruh rozšířen o problematiku revitalizace vodního prostředí týkající se meliorací a dalších opatření ve vodním hospodářství.

Silné stránky	Slabé stránky
Snadnější přístupnost mezi obory kategorie H a M se stejnou profilací.	Náročnější plánování výuky s ohledem na žáky s různými studijními předpoklady.
	Problematické nastavení organizace praktického vyučování s ohledem na odlišné potřeby na jednotlivých úrovních.
	Možný nedostatečný prostor v maturitním oboru vzdělání pro zaměření na vodní hospodářství.

Hrozby/rizika	Příležitosti
Zvýšení rizika výskytu sociálně patologických jevů.	Žáci by měli možnost přejít do příbuzného oboru jiné kategorie s ohledem na jejich přání, motivaci a studijní předpoklady.
Tradiční školy s rybářskými obory se nacházejí v jižních Čechách, hrozilo by nenaplnění kapacit obou škol.	Příležitost pro školy, které učí zmíněné obory vzdělání.

Tabulka 25: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání rybář a rybářství

Závěry

ANO	zdůvodnění
NE	Z časových důvodů není možné připravit žáky pro kvalitní výkon povolání rybáře a zároveň rybářského či vodohospodářského technika.

Tabulka 26: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání rybář a rybářství

Skupina 5: Chovatel cizokrajných zvířat, veterinářství, agropodnikání, chovatelství

Jde o porovnání oborů vzdělání s maturitní zkouškou ve skupinách 41 a 43, které mají zařazenou výuku chovu zvířat:

41-43-L/01 Chovatel cizokrajných zvířat

- Aplikovaná biologie (9)
- Chov cizokrajných zvířat (42)
- Veterinární prevence (3)

43-41-M/01 Veterinářství

- Aplikovaná biologie (6)
- Chov zvířat (15)
- Veterinární prevence (18)
- Doprava v zemědělství (2)
- Hygiena a základy technologie zpracování živočišných produktů (7)

41-41-M/01 Agropodnikání

- Aplikovaná biologie (5)
- Pěstování rostlin a zpracování rostlinných produktů (9)
- Chov zvířat a zpracování živočišných produktů (9)
- Technická zařízení a doprava (6)
- Rozvoj venkova (3)

41-43-M/02 Chovatelství

- Aplikovaná biologie (6)
- Chov zvířat (18)
- Profilující okruhy:
- Chov koní a jezdeckví (12)
- Kynologie (12)

Z výše uvedeného přehledu je zřejmé, že zmíněné obory vzdělání mají společný odborný základ týkající se aplikované biologie a chovu zvířat. U výše uvedených oborů vzdělání je v různých rozsazích zařazena problematika veterinární prevence. U oboru vzdělání agropodnikání je řešena v RVP v obsahovém okruhu Chov zvířat a zpracování živočišných produktů, u oborů specializovaných na chov zvířat a v oboru veterinářství je zařazen samostatný obsahový okruh zaměřený na tuto problematiku. Stěžejní roli má veterinární problematika v oboru vzdělání veterinářství. V oboru vzdělání veterinářství je zařazen samostatný okruh Hygiena a základy technologie zpracování živočišných produktů. V oboru vzdělání agropodnikání je technologie zpracování živočišných produktů zařazena v menším rozsahu v okruhu Chov zvířat a zpracování živočišných produktů. V oboru vzdělání chovatelství je technologie zpracování živočišných produktů také zařazena v menším rozsahu v rámci okruhu Chov zvířat.

Aplikovanou biologii by bylo možné s ohledem na společný obsah učit v obdobném rozsahu u oborů vzdělání agropodnikání, chovatelství a veterinářství. V rámci chovu zvířat by bylo možné s ohledem na společný obsah učit v obdobném rozsahu problematiku anatomie a fyziologie živočichů, obecnou zootechniku a výživu a krmení zvířat u oborů vzdělání chovatel cizokrajných zvířat, agropodnikání, chovatelství a veterinářství. Technologii chovu jednotlivých druhů zvířat je třeba učit specificky s ohledem na obor.

Silné stránky	Slabé stránky
V rozumném rozsahu by umožnilo společné vzdělávání žáků v různých oborech vzdělání.	Náročnější plánování výuky.
Využití laboratoří pro vzdělávání žáků v různých oborech vzdělání	Nedostatečné využití specializovaných učeben a prostor pro výuku speciálních chovů pro jednotlivá „zaměření“
	Náročné na personální pokrytí a přípravu vyučujících
Hrozby/rizika	Příležitosti
Materiálně technická nepřípravenost škol na změnu	Žáci by měli možnost přejít do stejného oboru s jiným „zaměřením“ oboru jiné kategorie s ohledem na jejich přání, motivaci
Nepochopení změny veřejností	Snadnější naplnění ročníků žáky s různými zájmy
Vysoké nároky na realizaci učební a odborné praxe	
Legislativní překážky – jiné vymezení činností chovatele a veterinárního technika	

Tabulka 27: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání chovatel cizokrajných zvířat, chovatelství, agropodnikání a veterinářství

Závěry

ANO	zdůvodnění
NE	Nepovažujeme za vhodné vytvořit velmi široký odborný základ, jehož výuka by byla organizačně obtížně realizovatelná. V tuto chvíli to není možné ani z důvodu platné legislativy.

Tabulka 28: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání chovatel cizokrajných zvířat, chovatelství, agropodnikání a veterinářství

9. Návrhy na úpravy rámcových vzdělávacích programů

Školy a ministerstvo zemědělství poskytly NÚV mnoho cenných podnětů a připomínek k aktualizacím a komplexním revizím rámcových vzdělávacích programů pro jednotlivé obory vzdělání. Za tuto spolupráci jim moc děkujeme. Návrhy je možné rozdělit do čtyř skupin.

1. Návrhy dílčích úprav textů odborných částí RVP pro jednotlivé obory vzdělání.
2. Návrhy doplnění řidičských oprávnění a svářečských kurzů:
  - 41-41-M/01 Agropodnikání - doplnit skupinu C
  - 41-43-M/02 Chovatelství - doplnit skupiny T a B
  - 41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní - doplnit skupiny T a B
  - 41-44-M/01 Zahradnictví - doplnit skupiny B a T
  - 41-52-H/01 Zahradník - doplnit skupinu T nebo B
  - 41-56-H/01 Lesní mechanizátor - doplnit skupiny B a C
  - 41-51-H/01 Zemědělec-farmář - doplnění svářečských kurzů ZK 135 1.1 a ZK 111
3. Návrhy na dopracování problematiky odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin v souladu s novelou vyhlášky č. 206/2012:
  - pro obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem, po jejichž absolvování se osoba po dobu 3 let považuje za držitele osvědčení prvního stupně: 41-51-H/01 Zemědělec - farmář, 41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů, 41-52-H/01 Zahradník
  - pro obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou, po jejichž absolvování se osoba po dobu 3 let považuje za držitele osvědčení druhého stupně: 41-04-M/01 Rostlinolékařství, 41-41-M/01 Agropodnikání, 41-42-M/01 Vinohradnictví, 41-44-M/01 Zahradnictví, 41-45-M/01 Mechanizace a služby
4. Návrhy ke struktuře oborů vzdělání ve skupinách oborů 41 a 43:
  - zachování všech stávajících oborů vzdělání
  - znovuoobnovení oboru vzdělání kategorie L0 zemědělský podnikatel

Navrhovaná struktura oborů vzdělání ve skupinách 41 a 43:

- 41-51-E/01 Zemědělské práce
- 41-52-E/01 Zahradnické práce
- 41-52-E/02 Zahradnická výroba
- 41-55-E/01 Opravářské práce
- 41-56-E/01 Lesnické práce
- 41-51-H/01 Zemědělec - farmář
- 41-51-H/02 Včelař
- 41-52-H/01 Zahradník
- 41-53-H/01 Rybář
- 41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní

- 41-54-H/01 Podkovář a zemědělský kovář
- 41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů
- 41-56-H/01 Lesní mechanizátor
- 41-56-H/02 Opravář lesnických strojů
- 41-57-H/01 Zpracovatel dřeva
- 41-04-M/01 Rostlinolékařství
- 41-41-M/01 Agropodnikání
- 41-42-M/01 Vinohradnictví
- 41-43-M/01 Rybářství
- 41-43-M/02 Chovatelství
- 41-44-M/01 Zahradnictví
- 41-45-M/01 Mechanizace a služby
- 41-46-M/01 Lesnictví
- 41-43-L/01 Chovatel cizokrajných zvířat
- 41-41-L/01 Zemědělský podnikatel, návrh na experiment, obor vzdělání L+H (návaznost na 41-51-H/01 Zemědělec-farmář) – námět ze škol v Rožnově pod Radhoštěm, Frýdku Místku a Benešově
- 41-43-L/51 Rybářství
- 41-43-L/52 Trenérství dostihových a sportovních koní
- 41-44-L/51 Zahradnictví
- 41-45-L/51 Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství
- 43-41-M/01 Veterinářství

Návrhy ve skupinách 1 a 3 budou zapracovány v rámci aktualizací RVP v letech 2017 až 2018. Návrhy ve skupinách 2 a 4 budou řešeny v rámci navazujících komplexních revizí RVP.

V dalším textu uvádíme informace a závěry z jednání oborových skupin, na kterých byly náměty k aktualizacím a revizím RVP projednávány.

Problematika revizí RVP byla projednána 19. 10. 2016 na *jednání oborových skupin zemědělství a lesní hospodářství*. Z jednání vyplynuly tyto závěry:

Členové oborových skupin zemědělství a lesní hospodářství považují současnou strukturu oborů vzdělání jako vyhovující a nechtějí ji měnit. Slučování stávajících oborů považují za nevhodné. Současné rámcové vzdělávací programy školám vyhovují. V žádném případě nechtějí, aby došlo ke snížení podílu výuky odborných předmětů. Je pro ně důležité, aby zůstal současný rozsah disponibilních hodin. Uvítali by snížení podílu všeobecně vzdělávací složky. Uvědomují si potřebu hodin českého jazyka, cizího jazyka a matematiky pro přípravu na státní maturitu, ale přírodovědné vzdělání by rádi redukovali pouze na aplikovanou biologii a ekologii.

Problematika aktualizací a revizí RVP byla dále projednávána na *jednání oborové skupiny zemědělství konané 6. 12. 2017*. Ing. Gočálová z ministerstva zemědělství žádala doplnění učiva vztahujícího se k nakládání s přípravky na ochranu rostlin do rámcových vzdělávacích

programů pro obory vzdělání opravář zemědělských strojů, zahradník, zemědělec – farmář, agropodnikání, rostlinolékařství a zahradnictví. Účastníci byli informováni o tom, že v rámci aktualizací příslušných RVP budou požadavky na odbornou způsobilost pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin zapracovány v souladu s novelou vyhlášky č. 206/2012. Všichni zúčastnění se shodli na tom, že jim vyhovuje stávající struktura oborů vzdělání, je možné společné učivo v RVP stejně naformulovat, ale v žádném případě obory vzdělání neslučovat. Školy nevidí ve slučování žádný smysl – ani horizontálně ani vertikálně mezi kategoriemi oborů vzdělání. Byla otevřena diskuze o možnosti doplnění řidičských oprávnění. Vzhledem k tomu, že nelze tyto požadavky řešit nyní v rámci aktualizací, budou tyto požadavky iniciovány při jiné vhodné příležitosti, nejpozději v rámci „velkých“ revizí RVP. Dále proběhla diskuze k zařazení společného přírodovědného vzdělávání pro všechny obory vzdělání ve skupinách 41 a 43. Zástupci škol navrhují řešit přírodovědné vzdělání variantně s ohledem na potřeby jednotlivých oborů vzdělání. Znovuobnovení oboru vzdělání kategorie L0 Zemědělský podnikatel podpořila Dr. Dobešová. Oproti stávajícímu stavu by došlo ke zvýšení efektivity ve vzdělávání, neboť neúspěšní žáci u maturitní zkoušky nebudou znovu začínat od nízkých ročníků oboru vzdělání kategorie H. Pro znovuobnovení hovoří i fakt, že po zrušení zemědělského podnikatele, klesl zájem o zemědělce – farmáře. Úplně ideální by byl stav, kdyby byl tento obor vzdělání koncipován jako pětiletý.

Další *jednání oborové skupiny lesní hospodářství* proběhlo 13. 12. 2017. Všichni zúčastnění se shodli na tom, že jim vyhovuje stávající struktura oborů vzdělání, je možné společné učivo v RVP stejně naformulovat, ale v žádném případě obory vzdělání neslučovat. Školy nevidí ve slučování žádný smysl – ani horizontálně ani vertikálně mezi kategoriemi oborů vzdělání. Školy vyjádřily požadavek na přítomnost pracovníků NÚV ve výuce k posouzení aktuální úrovně žáků a následně k úpravám obsahu všeobecně vzdělávacích předmětů. Zvláště u kategorie vzdělání H je vzdělávání mnohdy problematické. Čtenářská gramotnost a znalost cizích jazyků je nízké úrovni. Školy navrhují přeřadit výuku cizích jazyků do nepovinných předmětů. Proběhla diskuze k obsahovému okruhu myslivost v RVP Lesnictví týkající se zbrojního průkazu, jehož získáním je podmíněna praktická lovecká střelba, protože žák během výuky zbrojní průkaz nezíská, bude tento výsledek vzdělání odstraněn. Byla otevřena diskuze o možnosti doplnění řidičských oprávnění. Vzhledem k tomu, že nelze tyto požadavky řešit nyní v rámci aktualizací, budou tyto požadavky iniciovány při jiné vhodné příležitosti, nejpozději v rámci „velkých“ revizí RVP. V RVP bude upřesněno získávání ŘO v kategorie C. Školy požadují lepší sladění maturitních požadavků v katalogu Cermatu s RVP tak, aby byly vstupy a výstupy jednotné.

Téma aktualizací a revizí RVP v zemědělských oborech bylo opakovaně řešeno také na jednáních Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru, kterých se

pravidelně účastní školy, zástupci ministerstva zemědělství, ministerstva školství, Agrární komory, ÚZEI a NÚV.

10. Možnosti propojení rámcových vzdělávacích programů s profesními kvalifikacemi

Zaměstnavatelé pracující v sektorových radách promítají své požadavky do profesních kvalifikací jak v rámci tvorby nových kvalifikací, tak v rámci pravidelných či mimořádných revizí kvalifikací již existujících. Názory na RVP nebyly zatím v sektorových radách zjišťovány.

Zemědělství, lesnictví a veterinářství svým obsahem náleží ke dvěma sektorovým radám. Sektorová rada pro lesní a vodní hospodářství a životní prostředí byla ustavena dne 10. listopadu 2010, má 12 členů, jejím předsedou je ing. Miloslav Brotánek, hlavním garantem za Národní ústav pro vzdělávání je ing. Jana Malíková a dalšími guaranty jsou ing. Karel Opočenský, ing. Lenka Kovaříková. Členové, jež zde zastupují oblast lesního hospodářství, se profesně rekrutovali ze Sdružení podnikatelů v lesním hospodářství, z České asociace podnikatelů v lesním hospodářství, Agrární komory ČR a z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů. Členem sektorové rady je též zástupce Ministerstva zemědělství. Vytíženost části sektorové rady, která se věnuje lesnímu hospodářství, je značná. Například v letošním roce (2017) budou její členové za oblast lesního hospodářství revidovat devět profesních kvalifikací.

Rozhodující v oblasti zemědělství je činnost Sektorové rady pro zemědělství. Ta byla ustavena dne 9. června 2010, má také 12 členů a jejím předsedou je ing. Jiří Navrátil. Hlavním garantem za Národní ústav pro vzdělávání je ing. Karel Opočenský a dále docházejí za NÚV ing. Zdeňka Szebestová a ing. Lenka Kovaříková. Tajemnicí obou zmíněných sektorových rad je ing. Věra Zavadilíková a společnou koordinátorkou mgr. Šárka Štejnarová. Členové zemědělské sektorové rady zastupují Agrární komoru ČR, Rybářské sdružení České republiky, Asociaci zahradnických společenstev, Zemědělský svaz ČR a Svaz chovatelů českého teplokrevníka. Členem sektorové rady je opět zástupce Ministerstva zemědělství. Je zřejmé, že v dosud upozaděné oblasti veterinářství v brzké době vznikne první profesní kvalifikace s názvem Fyzioterapeut a rehabilitační pracovník malých zvířat. Souhrnně je možno říci, že v oblasti zemědělství a lesního hospodářství je v současné době schváleno celkem 129 profesních kvalifikací. Jedná se o jednu z největších skupin kvalifikací.

Cílem aktualizací a následných revizí RVP je navázat na existující požadavky trhu práce, které se odrážejí v profesních kvalifikacích NSK. V následujících tabulkách jsou vyjádřeny vazby oborů vzdělání a kvalifikací NSK.

Současný stav úplných profesních kvalifikací a profesních kvalifikací v oblasti zemědělství prezentuje následující Tabulka 29.

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
KÚ 2		
41-51-E/01 Zemědělské práce	41-51-E/01 Zemědělské práce	41-086-E Zemědělský dělník
41-52-E/01 Zahradnické práce	41-52-E/01 Zahradnické práce	41-004-E Ruční práce v produkčním zahradnictví
		41-032-E Vazačské práce
		41-033-E Údržba veřejné zeleně
41-52-E/02 Zahradnická výroba	41-52-E/01 Zahradnické práce	41-004-E Ruční práce v produkčním zahradnictví
		41-032-E Vazačské práce
		41-033-E Údržba veřejné zeleně
41-55-E/01 Opravářské práce	41-55-E/01 Opravářské práce	PK nejsou
KÚ 3		
41-51-H/01 Zemědělec-farmář	41-51-H/01 Zemědělec-farmář	41-043-H Pěstitel základních plodin
		41-044-H Chovatel a ošetřovatel skotu
		41-045-H Chovatel a ošetřovatel prasat
		<i>41-095-H Pěstitel chmele</i>
		<i>41-087-H Pěstitel léčivých a aromatických rostlin</i>
		<i>41-046-H Chovatel a ošetřovatel ovcí a koz</i>
		<i>41-047-H Chovatel a ošetřovatel drůbeže a běžců</i>
		<i>41-018-H Ošetřovatel koní</i>
		<i>41-049-H Paznehtář</i>

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
		<i>41-050-H Producent krmného hmyzu</i>
		<i>41-051-H Producent savců pro krmné a pokusné účely</i>
		<i>41-078-H Ošetřovatel a prodejce zvířat pro zájmové chovy</i>
	41-99-H/04 Střihač ovcí	41-059-H Střihač ovcí
41-51-H/02 Včelař	41-99-H/01 Chovatel včel, zpracovatel včelích produktů	41-035-H Chovatel včel
		41-036-H Zpracovatel včelích produktů
41-52-H/01 Zahradník	41-52-H/01 Zahradník	41-005-H Ovocnář
		41-006-H Školkař
		41-007-H Sadovník
		41-008-H Florista
		41-009-H Zelinář
		41-037-H Květinář
		<i>41-038-H Krajinář</i>
		<i>41-117-H Pracovník pro zakládání travnatých ploch</i>
		<i>41-131-H Provozní greenkeeper</i>
		<i>66-040-H Prodejce v zahradním centru</i>
	41-99-H/09 Vinohradník-vinař	41-010-H Vinohradník-vinař
41-53-H/01 Rybář	41-53-H/01 Rybář	41-011-H Rybníkář

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
		41-012-H Lihňář
		41-013-H Pstruhař
		41-014-H Zpracovatel ryb
		41-034-H Chovatel vodní drůbeže
		<i>41-003-H Chovatel okrasných a akvarijních ryb</i>
41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní	41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní	41-015-H Chovatel a jezdec dostihových koní
		41-016-H Chovatel a jezdec sportovních koní
		41-017-H Chovatel koní
		41-021-H Jezdec pro přípravu a testaci mladých koní
		<i>41-019-H Kočí</i>
		<i>41-020-H Kočí v lesní těžbě</i>
		<i>41-002-M Hodnotitel koní (N)</i>
		<i>41-128-M Cvičitel jezdeckví (N)</i>
		<i>41-130-M Cvičitel koní pro hiporehabilitaci (N)</i>
41-54-H/01 Podkovář a zemědělský kovář	41-99-H/02 Podkovář	41-031-H Europodkovář
		<i>41-040-M Podkovář specialista (N)</i>
		<i>41-030-H Zemědělský kovář (S)</i>
41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů	41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů	41-027-H Opravář strojů a zařízení v pěstování rostlin
		41-028-H Opravář strojů a zařízení v chovu zvířat

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
		41-029-H Opravář malé zemědělské mechanizace
KÚ 4		
41-43-L/01 Chovatel cizokrajných zvířat	41-99-M/17 Chovatel cizokrajných zvířat	41-048-M Chovatel exotických ptáků
		41-061-M Chovatel terarijních zvířat
		41-081-M Chovatel savců pro zájmové chovy
41-43-M/01 Rybářství	41-99-M/15 Rybářský technik	41-118-M Rybářský technik rybníkář
		41-119-M Rybářský technik pro intenzivní chov ryb
		41-120-M Technik pro zpracování ryb
41-43-L/51 Rybářství	41-99-M/15 Rybářský technik	41-118-M Rybářský technik rybníkář
		41-119-M Rybářský technik pro intenzivní chov ryb
		41-120-M Technik pro zpracování ryb
41-42-M/01 Vinohradnictví	41-99-M/16 Technik vinohradník a vinař	41-073-M Technik vinohradník
		41-074-M Technik vinař
41-04-M/01 Rostlinolékařství		<i>Pro skladbu PK nejsou vytvořeny všechny PK. Možné legislativní překážky.</i>
41-44-M/01 Zahradnictví	41-99-M/14 Zahradnický technik	41-110-M Agronom zelinář
		41-116-M Technik květinář
		41-114-M Technik ovocnář
		41-126-M Technik realizace a údržby zeleně

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
		41-113-M Technik školkař
		41-125-M Florista aranžér
41-44-L/51 Zahradnictví	41-99-M/14 Zahradnický technik	41-110-M Agronom zelinář
		41-116-M Technik květinář
		41-114-M Technik ovocnář
		41-126-M Technik realizace a údržby zeleně
		41-113-M Technik školkař
		41-125-M Florista aranžér
		<i>41-111-M Technik pro přípravu substrátů a hnojení</i>
		<i>41-115-N Technik množení rostlin</i>
		<i>41-076-M Stavitel koupacích jezírek a biotopů (S)</i>
		<i>41-077-M Stavitel automatických závlah (S)</i>
41-41-M/01 Agropodnikání	41-99-M/12 Agronom	41-070-M Agronom pro obiloviny
Návrh nového oboru L+H 41-41-L/01 Zemědělský podnikatel		41-075-M Agronom pro olejninu
		41-096-M Agronom pro okopaniny
		41-097-M Agronom pícninář
		<i>41-094-M Agronom pro pěstování lnu a konopí</i>
		<i>41-105-M Agronom pro pěstování chmele</i>

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
		<i>41-106-M Agronom pro léčivé a aromatické rostliny</i>
41-41-M/01 Agropodnikání	41-99-M/11 Zootechnik	41-071-M Zootechnik pro chov skotu
		41-072-M Zootechnik pro chov prasat
		41-109-M Zootechnik pro chov ovcí a koz
41-43-M/02 Chovatelství	41-99-M/11 Zootechnik	41-071-M Zootechnik pro chov skotu
		41-072-M Zootechnik pro chov prasat
		41-109-M Zootechnik pro chov ovcí a koz
		<i>41-112-M Zootechnik pro chov drůbeže</i>
		<i>41-124-M Zootechnik pro chov koní</i>
41-43-L/52 Trenérství dostihových a sportovních koní		<i>41-002-M Hodnotitel koní (N)</i>
		<i>41-128-M Cvičitel jezdeckví (N)</i>
		<i>41-130-M Cvičitel koní pro hiporehabilitaci (N)</i>
		<i>41-088-M Kynolog chovatel</i>
		<i>41-089-M Kynolog výcvikář (cvičitel)</i>
41-45-M/01 Mechanizace a služby	41-99-M/13 Zemědělský mechanizátor	41-098-M Zemědělský mechanizátor pro rostlinnou výrobu
		41-099-M Zemědělský mechanizátor pro živočišnou výrobu
		41-100-M Servisní technik zemědělské mechanizace
41-45-L/51 Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství	41-99-M/13 Zemědělský mechanizátor	41-098-M Zemědělský mechanizátor pro rostlinnou výrobu

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
		41-099-M Zemědělský mechanizátor pro živočišnou výrobu
		41-100-M Servisní technik zemědělské mechanizace
43-41-M/01 Veterinářství		<i>Pro skladbu PK nejsou vytvořeny všechny PK. Možné legislativní překážky.</i>

Tabulka 29: Přehled profesních kvalifikací a úplných profesních kvalifikací v oblasti zemědělství ve vazbě na obory vzdělání

Tabulka 30 obsahuje výčet a návaznost profesních kvalifikací na úplné profesní kvalifikace v oblasti lesního hospodářství.

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
KÚ 2		
41-56-E/01 Lesnické práce	41-56-E/01 Lesnické práce	41-079-E Obsluha motorové pily
		41-080-E Obsluha křovinořezu
		41-084-E Lesní dělník v pěstební činnosti
KÚ 3		
41-56-H/01 Lesní mechanizátor	41-99-H07 Pěstební mechanizátor	41-025-H Údržba lesních cest
		41-022-H Mechanizátor pro pěstební činnost a ochrana lesa
		41-026-H Mechanizátor pro výrobu sazenic v lesních školkách
		<i>41-069-H Sběrač a trhač reprodukčního materiálu lesních dřevin (S)</i>
	Pracovník v myslivosti (návrh na ÚPK)	41-121-H Pracovník chovu spárkaté zvěře
		41-122-H Pracovník chovu pernaté zvěře

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
		41-129-H Pracovník pro podpůrné agrotechnické činnosti v myslivosti
	41-99-H/06 Těžební mechanizátor	41-083-H Dopravce dříví
		41-090-H Těžař dříví motomanuální
41-56-H/02 Opravář lesnických strojů	41-99-H/18 Opravář lesnických strojů	41-101-H Opravář pro pěstební a školkařskou techniku
		41-104-H Opravář lesnické těžební techniky
		41-102-H Opravář štěpkovacích strojů
41-57-H/01 Zpracovatel dřeva		<i>41-123-H Pracovník v manipulačních skladech dřevní hmoty</i>
		<i>41-053-H Obsluha mobilních štěpkovacích strojů</i>
KÚ 4		
41-46-M/01 Lesnictví	41-99-M/03 Lesní technik lesník	41-055-M Lesní technik lesník pro pěstební činnost

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
		41-054-M Lesní technik lesník pro těžební činnost
		41-056-M Lesní technik myslivec
		41-062-M Lesní technik pro obchod, expedici a dopravu dříví
		41-065-M Lesní technik školkař
		41-066-M Lesní technik taxátor
		41-067-M Technický pracovník pro katastr a restituce v lesním hospodářství
		<i>41-058-M Lesní technik pro osvětovou činnost (N)</i>
41-45-M/01 Mechanizace a služby (nové zaměření na lesnické technologie) 41-45-L/51 Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství	Lesní mechanizace (Návrh na ÚPK)	<i>41-091-M Těžař dříví těžebně-dopravními stroji</i>

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
		41-107-M <i>Technik štěpkovacích strojů</i>
		41-103-M <i>Opravář lesnických těžebně-dopravních strojů</i>
		41-108-M <i>Technik těžebně-dopravních strojů</i>

Tabulka 30: Přehled profesních kvalifikací a úplných profesních kvalifikací v oblasti lesního hospodářství ve vazbě na obory vzdělání

Vysvětlivky

text kurzívou - PK rozvíjející

S - PK související s jinou PK nebo s ÚPK

N - PK navazující

11. Závěr

Ze studie a z provedených analýz dostupných zdrojů vyplývá, že:

1. Stávající RVP vyhovují školám a zahrnují i kompetence požadované zaměstnavateli.
2. Je třeba více přizpůsobit ŠVP potřebám zaměstnavatelů - jde zejména o nácvik tzv. měkkých dovedností vedle odbornosti.
3. Výsledky žáků u maturitní zkoušky v zemědělských oborech vzdělání se pohybují pod průměrem (zejména z matematiky a českého jazyka), v anglickém jazyce jsou také podprůměrné, ale lepší než v matematice.
4. Školy, které se přihlásily ke spolupráci, nám většinou poskytly informace, se kterými je možné pracovat při aktualizacích RVP.
5. Školy považují za potřebné inovovat požadavky na řidičská oprávnění, výuku svařování apod. a je zapotřebí tyto požadavky projednat na úrovni ministerstev a Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru.
6. Ministerstvo zemědělství žádá zařazení přípravy na odbornou způsobilost prvního a druhého stupně pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin do příslušných oborů vzdělání
7. Je třeba samostatně ponechat obory vzdělání kategorie E Zahradnická výroba a Zahradnické práce a nekoncepovat je společně podle nové koncepce, důvody viz strana 27.
8. Z výsledků provedených SWOT analýz vyplývá, že není vhodné provádět další slučování RVP, ani žádné výrazné zásahy do stávajících obsahů RVP.
9. Podle vyjádření ze škol je nutné stávající strukturu oborů vzdělání ve skupinách 41 a 43 zachovat.
10. Pokud bylo možné vytvořit u příbuzných oborů vzdělání společný odborný základ a realizovat část vzdělání ve sloučených třídách, školy již intuitivně tak v současné době činí. Zohledňují vždy konkrétní kombinaci oborů na jejich škole.
11. V současné době existuje 129 profesních kvalifikací v oblasti zemědělství a lesnictví, které pokrývají kvalifikační úrovně 2, 3, 4 a které je možné dobře využít při aktualizacích a následných revizích RVP.
12. Z provedených analýz ŠVP vyplývá, že školy intenzivně spolupracují s celou řadou zaměstnavatelů, na jejichž pracovištích realizují odborný výcvik a učební a odbornou praxi.
13. Ze škol byl získán podnět ke znovuoobnovení oboru vzdělání kategorie L0 zemědělský podnikatel.
14. Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 41-57-H/01 Zpracovatel dřeva obsahuje podobné obsahové okruhy odborného vzdělávání jako obor vzdělání 33-57-

E/01 Dřevařská výroba. Obor vzdělání Zpracovatel dřeva se učí pouze na dvou školách (viz tabulka č. 4, celkem 31 žáků, 7 absolventů). Další postup bude diskutován.

12. Zdroje informací

- Abrahám, J. (2017, květen 24). *Dotace profi - průvodce čerpáním dotací EU a ČR*. Retrieved from Školní závody: <https://www.dotaceprofi.cz/33/skolni-zavody-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EvU7eBPuKNNbmL8EGfS19AE/>
- Anonym. (2013, Květen 16). České zemědělství se potýká s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. *agris*, p. <http://www.agris.cz/clanek/179681>.
- Burdová, J. K. (2009). *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol - šetření v zemědělské sféře*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání.
- FDV, k. a. (2015). *Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství*. Retrieved from FDV Koopolis: <https://koopolis.cz/sekce/knihovna/409-prekvap-profilu-skupin-povolani>
- Chomová, P. D. (2014). *Absolventi středních škol a trh práce - odvětví: ZEMĚDĚLSTVÍ*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Chomová, P., Doležalová, G., Trhlíková, J., & Vojtěch, J. (2014). *Absolventi středních škol a trh práce*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.
- NÚV. (2015, říjen 27). *Metodický portál*. Retrieved from Pospolu: <http://pospolu.rvp.cz/modely-spoluprace>
- NÚV. (2017, Červen 20). Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce [online]. Praha. Retrieved from www.infoabsolvent.cz
- Úlovec, M. (2015). *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním - 2015*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Zíka, J. (2016). *Závěrečná zpráva Centra pro zjišťování výsledků za rok 2015*. Retrieved from Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání: www.ceremat.cz

13. Seznamy tabulek a grafů

13.1 Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled oborů vzdělání s výučním listem ve skupině 41	5
Tabulka 2: Přehled oborů vzdělání s maturitní zkouškou ve skupině 41 (kategorie M, L0, L5)6	
Tabulka 3: Obory vzdělání s maturitní zkouškou ve skupině 43.....	6
Tabulka 4: Celkový počet žáků v zemědělských a veterinárních oborech za školní rok 2016/2017 a absolventů za školní rok 2015/2016 v denní formě vzdělávání.....	8
Tabulka 5: Vývoj v počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání v letech 2002 - 2016.....	12
Tabulka 6: Nezaměstnanost absolventů podle kategorií oborů vzdělání v letech 2012 – 2016 (za skupiny 41 a 43)	13
Tabulka 7: Zájem o práci ve vystudovaném oboru – absolventi oboru E a H	15
Tabulka 8: Zájem o práci ve vystudovaném oboru – absolventi oborů M a L	15
Tabulka 9: Počty a podíly vyučených v uvedeném oboru vzdělání živočišná a rostlinná výroba	16
Tabulka 10: Počty a podíly vyučených v uvedeném oboru vzdělání zahradnictví	17
Tabulka 11: Počty a podíly vyučených v uvedeném oboru vzdělání lesnictví.....	18
Tabulka 12: Porovnání dosažené a nejvhodnější struktury vzdělání v oborech skupiny 41 ..	33
Tabulka 13: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání zemědělec-farmář a zahradník.....	64
Tabulka 14: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání zemědělec-farmář a zahradník.....	64
Tabulka 15: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání zemědělec-farmář, jezdec a chovatel koní a rybář	65
Tabulka 16: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání zemědělec - farmář, jezdec a chovatel koní a rybář	65
Tabulka 17: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání opravář zemědělských strojů a podkovář a zemědělský kovář.....	67
Tabulka 18 Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání opravář zemědělských strojů a podkovář a zemědělský kovář	68
Tabulka 19: SWOT analýza sloučení oborů lesní mechanizátor a opravář lesnických strojů	69
Tabulka 20: Závěr analýzy pro sloučení oborů vzdělání ve skupinách lesní mechanizátor, opravář lesnických strojů	69

Tabulka 21: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání ve skupinách zahradnické práce, zahradník, zahradnictví	72
Tabulka 22: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání ve skupinách zahradnické práce, zahradník, zahradnictví	72
Tabulka 23: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání opravářské práce, opravář zemědělských strojů, mechanizace a služby.....	73
Tabulka 24: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání opravářské práce, opravář zemědělských strojů, mechanizace a služby	73
Tabulka 25: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání rybář a rybářství	75
Tabulka 26: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání rybář a rybářství	75
Tabulka 27: SWOT analýza sloučení oborů vzdělání chovatel cizokrajných zvířat, chovatelství, agropodnikání a veterinářství	77
Tabulka 28: Závěry analýzy pro sloučení oborů vzdělání chovatel cizokrajných zvířat, chovatelství, agropodnikání a veterinářství.....	77
Tabulka 29: Přehled profesních kvalifikací a úplných profesních kvalifikací v oblasti zemědělství ve vazbě na obory vzdělání	89
Tabulka 30: Přehled profesních kvalifikací a úplných profesních kvalifikací v oblasti lesního hospodářství ve vazbě na obory vzdělání	93

13.2 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu a podílu přijatých žáků do prvních ročníků kategorie E a H skupiny 41---	9
Graf 2: Vývoj počtu a podílu přijatých žáků do prvních ročníků kategorie M skupiny 41-----	9
Graf 3: Vývoj počtu a podílu žáků přijatých do prvních ročníků kategorie L0 skupiny 41 ----	10
Graf 4: Vývoj počtu a podílu žáků přijatých do prvních ročníků kategorie M skupiny 43-----	11
Graf 5: Neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky z českého jazyka-----	27
Graf 6: Neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky z matematiky-----	28
Graf 7: Neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky z anglického jazyka -----	29
Graf 8: Využití disponibilních hodin v oborech vzdělání kategorie E-----	60
Graf 9: Využití disponibilních hodin v oborech vzdělání kategorie H -----	61
Graf 10: Využití disponibilních hodin v oborech vzdělání kategorie M -----	61